

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**NĚKTERÉ ASPEKTY VEŘEJNÉ SPRÁVY VE
VĚCECH ZBRANÍ a STŘELIVA**

Bc. Pavel SOUKUP

© 2009 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání diplomové práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Některé aspekty veřejné správy ve věcech zbraní a střeliva" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 14.4.2009 _____

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval Mgr. Jiřině BARTUŠKOVÉ, vedoucím diplomové práce, za odborné vedení a cenné připomínky při zpracování této práce.

NĚKTERÉ ASPEKTY VEŘEJNÉ SPRÁVY VE VĚCECH ZBRANÍ A STŘELIVA

SELECTED LEGAL ASPECTS OF PUBLIC ADMINISTRATION REGARDING WEAPONS AND AMMUNITION

Souhrn

Tato práce rozebírá některé aspekty veřejné správy v oblasti zbraní a střeliva se zaměřením na vývoj právní úpravy v dané oblasti, rozbor a výklad některých pojmů uvedených v zákoně č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu (dále zákon č. 119/2002 Sb.) a jeho příloze („druhy zbraní a střeliva“).

Zvláštní pozornost je věnována rozboru právní úpravy v oblasti zakázaných zbraní, zakázaného střeliva a zakázaných doplňků zbraní, možnostem jejich nabývání do vlastnictví, držení a nošení, včetně praktických příkladů.

V práci je poukázáno na možné aplikační problémy právní úpravy v praxi a zjištěné nesrovnalosti mezi zákonem č. 119/2002Sb. a ostatními právními normami.

Zároveň je zde zachycena i činnost orgánů veřejné správy v oblasti zbraní a střeliva, především Ministerstva vnitra, Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva a Policie ČR.

Summary

This thesis discusses some aspects of public administration in the area of weapons and ammunition with a special focus on the development of legal regulations and an analysis and interpretation of the terms stated in the Act No. 119/2002 Coll. of fire arms and ammunition and its appendices (“types of weapons and ammunition”).

Special attention is given to the analysis of the legal regulations in the area of prohibited weapons, ammunition and weapon amendments. Furthermore, the possibilities of acquiring ownership of a weapon, of possession of a weapon, and of carriage of a weapon will be discussed. Also, examples from practice itself will be shown.

In this thesis some possible problems in the application of legal regulations in practice will be pointed out, specifically the discrepancies discovered between the Act No. 119/2002 Coll. and other rules of law.

In addition, the activities of the public administration bodies in the area of weapons and ammunition will be discussed, with a special focus on the following: The Ministry of The Interior of the Czech Republic, The Czech Proof House for Firearms and Ammunition and Police of the Czech Republic.

Klíčová slova:

- veřejná správa
- zbraň
- střelivo
- orgány veřejné správy
- praxe
- policie
- zakázaná zbraň
- zakázané střelivo
- zakázaný doplněk zbraně

Keywords:

- public administration
- weapon
- ammunition
- state administration body
- practice
- police
- prohibited weapon
- prohibited ammunition
- prohibited weapon amendment

Obsah

1.	Úvod	4
1.1.	Historie palných zbraní	4
2.	Cíl práce a metodika.....	7
3.	Vymezení základních pojmů	8
4.	Vývoj právní úpravy v oblasti zbraní a střeliva a přehled současné právní úpravy	11
4.1.	Vývoj právní úpravy v oblasti zbraní a střeliva	11
4.2.	Vývoj právní úpravy v oblasti zakázaných zbraní.....	17
4.3.	Přehled současné právní úpravy	19
5.	Rozbor platné právní úpravy.....	21
5.1.	Druhy zbraní	21
5.2.	Druhy střeliva	30
5.3.	Současné platná právní úprava v oblasti zakázaných zbraní	34
5.3.1.	Vymezení zakázaných zbraní, střeliva a doplňků zbraně	34
5.3.2.	Nabývání do vlastnictví, držení a nošení zakázaných zbraní, střeliva a doplňků zbraně	43
5.4.	Výkon státní správy ve věcech zbraní a střeliva.....	45
5.4.1.	Ministerstvo vnitra ČR	45
5.4.2.	Policie České republiky	46
5.4.3.	Zastupitelské úřady ČR	48
5.4.4.	Český úřad pro zkušební zbraní a střeliva	48
6.	Aplikace právní úpravy v praxi.....	51
6.1.	Vybrané statistické ukazatele činnosti Policie ČR na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu (stav k 31. 12. 2007)	51
6.2.	Řízení o udělení výjimky k nabývání do vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie a	53
7.	Závěr	61
8.	Seznam použité literatury	64
9.	Přílohy	65
9.1.	Obrazová příloha.....	65
9.2.	Zkušební značky Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva s vymezením období jejich používání.....	69

1. Úvod

1.1. Historie palných zbraní

Historii ručních palných zbraní v Evropě lze datovat zhruba od 14. století našeho letopočtu, kdy již byl znám střelný prach. O tom kde a kým byl střelný prach objeven existuje mnoho teorií. Jedna teorie tvrdí, že se do Evropy střelný prach dostal z Číny, druhá teorie říká, že střelný prach byl dovezen Evropy Maury do Španělska a odtud se rozšířil do ostatních částí Evropy. Další teorie tvrdí, že střelný prach vynalezl františkánský mnich Berthold Schwarz z Freiburgu, který byl údajně vášnivým alchymistou. Schwarz prý poznal na vlastní kůži vlastnosti prachu, když při roztloukání směsi ledku, síry a dřevěného uhlí došlo k výbuchu. Schwarz znamená v němčině černý a proto se také původnímu prachu říká černý prach. Černý prach je složen přibližně ze 75 % ledku, 15 % síry a 10 % dřevěného uhlí. Zpočátku se pravděpodobně využíval ke tvorbě ohňostrojů, a později jako výmetná slož střel u palných zbraní. Jako komponent ohňostrojů se mimo jiné využívá dodnes¹.

Znalost výroby a vlastností střelného prachu byla pouze jednou ze dvou podmínek pro vznik palných zbraní. Druhou podmínkou byl rozvoj zpracování kovů. Ve 13. a 14. století došlo ke změnám ve feudální společnosti, vytvořily se nové poměry hospodářské, sociální a politické a tím se změnily i vývojové možnosti v technice a válečnictví. Tehdy se začala prosazovat města, ve kterých byly vytvořeny podmínky k vynálezu nové zbraně, její výrobě a rozšíření.

První palné zbraně se tedy v Evropě začaly objevovat ve druhé polovině 14. století. Jejich větší rozšíření je zaznamenáno v období husitství, kdy husité začali používat primitivní palné zbraně, tzv. píšťaly, někdy označované jako ruční kanony. Šlo o krátké kovové trubky, na jednom konci uzavřené, upevněné na dlouhé dřevěné tyči, kterou střelec držel pod ramenem. Zbraň se odpalovala přiložením hořících dřevěných třísek, později doutnáku, k malému otvoru, čímž se zapálil prach v hlavni a vymetl střelu. Jako střely se používaly kamenné, železné či olověné koule. z píšťal se vyvinula další palná zbraň hákovnice. Hákovnice byla vlastně píšťala opatřená hákem, který se zahákl o okraj vozu či hradbu a utlumil částečně zpětný ráz zbraně.

Okolo roku 1440 byl v Evropě sestrojen první doutnákový zámek, který střelci umožňoval lepší úchop zbraně a tím i efektivnější střelbu. Doutnákovým zámekem byly opatřeny těžké pušky - tzv. arkebuzy a lehké - tzv. muškety². Tyto zbraně však stále byly omezeny povětrnostními podmínkami, kdy především za deště byla střelba značně problematická až nemožná. Hořící doutnák (tzv. lunt) zároveň prozrazoval i stanoviště střelce.

Značným pokrokem ve vývoji zbraní byl vynález kolečkového zámku okolo roku 1515. Zámek byl tvořen kovovým kolečkem a pružinou, která se před odpálením natahovala speciálním klíčem. Po stisknutí spouště se pružina uvolnila a roztočila kolečko, které se třelo o křesací kámen (kys. železa - pyrit). Vznikl tak roj jisker, který zažehl prach v pánvičce a následně ve zbraní a tím došlo k výstřelu. Podobného principu se dodnes používá u cigaretových, kolečkových zapalovačů. Vynález křesadlového zámku umožnil vznik nových zbraní, především zbraní jezdeckých a to karabin (jezdeckých krátkých pušek) a pistolí. Zbraně opatřené kolečkovými zámky však byly výrobně velice složité a nákladné a proto vniklo na počátku 17. století nové řešení - křesadlový zámek.

Křesadlový zámek byl vybaven kohoutem, ve kterém byl uchycen křesací kámen. Před výstřelem se kohout tzv. natáhl pohybem vzad. Po stisknutí spouště udeřil uvolněný kohout opatřený křesacím kamenem na ocílku. Vzniklé jiskry pak zapálily prach v pánvičce a následně ve zbraní. u křesadlového zámku tak odpadlo natahování pružinového mechanismu klíčem. Křesadlový zámek se postupně zdokonaloval a vylepšoval. Vzniklo několik typů křesadlových zámků např. zámek kuronský, holandský, španělský a francouzský, které se od sebe odlišovaly

¹ viz.: HARTING A. E.: *Encyklopedie vojenských zbraní*, REBO Productions 2002, ISBN 80-7234-123-5

² Podle: LUGS J.: *Ruční palné zbraně*, Svojtka & Co. 2003, ISBN 80-7237-382-X

různým konstrukčním provedením. Výhodou křesadlových zámků bylo, že umožňovaly střelci střelbu i za špatných povětrnostních podmínek, především za deště.

K velkému posunu ve vývoji palných zbraní došlo v roce 1799, kdy se anglickému chemikovi Howardovi podařilo vyvinout třaskavou rtuť (fulminát rtuťnatý). Ke vznícení třaskavé rtuti stačil prudký náraz, což vedlo k vývoji nárazové (perkusi) zápalky. Patent za vynález perkusi zápalky pak v roce 1807 získal Alexander Forsyth, duchovní z Belhelvie ve skotském hrabství Aberdeenshire³. Zápalka se nasazovala na tzv. piston (komínek vedoucí do části nábojové komory v zadní části vývrtu hlavně). k zajištění dostatečně silného nárazu byl zkonstruován perkusní zámek, odvozený od zámku křesadlového. Tehdejší palné zbraně nadále vycházely ze starých osvědčených principů. Stále se jednalo o na jednom konci uzavřené trubky, které se nabíjely přední částí (ústím) hlavně. Odtud se těmto zbraním říká předovky. Perkusní systém se dlouho uplatňoval v mechanismu jednoranových pušek a pistolí a později také u modernějších revolverů.

Zároveň koncem 18. a počátkem 19. století došlo i k posunu ve vývoji střeliva, kdy se objevila mimo jiné podlouhlá ogivální střela. Na rozdíl od kulatých sférických střel, které se používaly v předovkách s hladkým vývrtem hlavně, se ogivální střely začaly používat ve zbraních s drážkovaným vývrtem, který střelám uděloval rotaci a tím ji stabilizoval. Tyto střely byly daleko přesnější. Na rozdíl od předovek s hladkým vývrtem a sférickou (kulatou) střelou, kde rozptyl jednotlivých zásahů na cca 100 m tvořil až 80 cm, dosahovaly zbraně s drážkovým vývrtem a ogivální střelou rozptylu až okolo 8 cm na 100 m. Samozřejmě velmi záleželo i na zručnosti a střeleckém umění střelce.

Dalším důležitým vývojovým krokem byl vznik jednotného náboje, kdy střela, střelný prach a zápalka byly umístěny v nábojnici a tvořily tak dohromady jeden celek. Nábojnice byly původně papírové, později kovové. Náboje se již do zbraně nenabíjely ústím ale byly do nábojové komory vkládány zezadu. Aby zbraně mohly být nabíjeny zezadu bylo nutno zkonstruovat tzv. závěr, což je zařízení, které umožňuje otevření (uzavření) nábojové komory. Uzavření závěru muselo být dostatečně pevné, aby nedocházelo k otevření zbraně během výstřelu a tím ohrožení střelce. Závěrů a závěrových systémů byla vyvinuta celá řada a závěr je dnes nedílnou součástí moderních palných zbraní.

Jednotný náboj se postupně dále vyvíjel a zdokonaloval. Byly vyvinuty náboje s okrajovým zápalem, kde zápalková slož byla zalisována nebo vetřena do okraje dna nábojnice. Typickým představitelem těchto nábojů je dnes malorážkový náboj ráže .22 Long Rifle nebo náboj ráže 6 mm Flobert. Rovněž byly vyvinuty náboje se středovým zápalem, kde je zápalka umístěna ve středu dna nábojnice. Náboje tohoto typu jsou dnes nejrozšířenější a standardně se používají u většiny revolverů, pistolí, pušek (vojenských, loveckých, sportovních) samopalů a kulometů. Třetím významným druhem nábojů byly náboje s kolíčkovým zápalem, které sestrojil francouzský puškař Lefauchaux. k zážehu zápalkové složy docházelo nárazem kohoutu na kolíček v zadní části nábojnice. Tento systém však byl opuštěn na přelomu 19. a 20. století.

Rovněž výmetné náplně nábojů doznaly změn. Byly vyvinuty tzv. bezdýmné prachy, které měly daleko příznivější vlastnosti než černý prach a umožňovaly podstatně zvýšit výkony zbraní. Na rozdíl od černého prachu bezdýmné prachy nevytvářejí tak velké množství kouře a korozivních zplodin, zanášejících vývrt hlavně. Především však bezdýmné prachy hoří podstatně pravidelněji, vytvářejí mnohem větší množství plynů a tím umožňují podstatně zvyšovat tlak, který umožňuje jeho část využít k pohonu zbraně. Objev bezdýmných prachů umožnil zahájit vývoj samonabíjecích samočinných zbraní jako jsou pistole, samopaly, útočné pušky či kulomety.

Vývoj palných zbraní pokračuje i v současnosti, i když princip vymetení střely z hlavně pomocí plynů při hoření výmetné náplně se od středověku nezměnil.

V současnosti jsou při vývoji zbraní především pro vojenské účely používány nové materiály umožňující snížit hmotnost zbraně a zároveň zvýšit jejich životnost a výkon. Některé moderní

³ viz.: HARTING A. E.: Encyklopedie vojenských zbraní, REBO Productions 2002, ISBN 80-7234-123-5

vojenské palné zbraně jsou schopny vypálit až 6000 nábojů za minutu (např. 5,56 kulomet M-193 MINIGUN, výrobce General Electric, USA) ⁴. Zbraně jsou rovněž osazovány různými druhy zaměřovacích zařízení pro střelbu za dne či v noci. Jsou vyvíjeny i nové druhy střeliva (elektricky odpalované náboje, beznábojnicové střelivo, beznábojnicová munice s vyžitím kapalných pohonných látek, teleskopické náboje, spalitelné nábojnice) ⁵ i nové druhy a konstrukce střel.

I v civilní sféře se vývoj zbraní nezastavil. Jsou vyráběny nové zbraně ať pro loveckou či sportovní střelbu za využití plastů a jiných moderních materiálů. Zároveň jsou nově vyráběny náboje šetrnější k životnímu prostředí např. střelivo označené NONTOX, což je střelivo obsahující ve snížené míře toxické látky, které se uvolňují při výstřelu.

V Českých zemích mají vývoj, výroba a užití střelných zbraní dlouhodobou tradici, které sahá až do 14. století. Od středověku patřila nějaká zbraň (sečná, bodná či střelná) ke každé selské usedlosti, chalupě i měšťanské domácnosti. s rozvojem měst vznikaly řemeslnické cechy puškařů, výrobců pařeb, střelného prachu a podobně.

V období průmyslové revoluce byly Čechy jednou z nejvyspělejších průmyslových oblastí Rakouska Uherska. v 19. století začaly na našem území začaly vznikat nové zbrojovky a muniční továrny pro potřeby tehdejší armády a zároveň vzniklo mnoho puškařských dílen zabývajících se výrobou loveckých zbraní a různých druhů pistolí. v meziválečném období patřilo tehdejší Československo k předním světovým výrobcům zbraní na světě. Výrobky firem jako např. ŠKODA Plzeň, ČZ Strakonice, Zbrojovka Brno, výrobní družstvo LOVĚNA, fa. DUŠEK Opočno, muniční továrna SELLIER & BELLOT mezi špičku tehdejších světových výrobců a vývozců. Například kulomet ZB 26 konstruktéra Františka Holka, vyráběný ve Zbrojovce Brno byl vyvážen do mnoha zemí světa a poté byl ve Velké Británii vyráběn licenčně pod označení BREN (obr. č. 1, 2 - příloha 9.1). Název kulometu BREN byl odvozen od počátečních písmen názvů měst BRno ENfield ve kterých byly umístěny zbrojovky, vyrábějící zmíněnou zbraň. Významné pozice zaujímal i naše země ve výrobě a obchodu se zbraněmi i ve druhé polovině minulého století. v této době ČSSR exportovala nejen vojenské zbraně, např. kulomet UK vz. 59, samopal Sa vz. 61 Scorpion, pistole ČZ vz. 75, 82, 85 ale i zbraně lovecké. Často se stávalo, že tyto zbraně byly dodávány do politicky nestabilních oblastí, kde země socialistického bloku měly zájem získat vliv. Československé zbraně tak někdy získaly i nechvalnou pověst. Například v některé západní literatuře je samopal Sa vz. 61 Scorpion (obr. č. 3 příloha 9.1.) uváděn jako oblíbená zbraň teroristů. Tato skutečnost ale nic nemění na faktu, že zbraně československé výroby patřily a dosud patří ke světové špičce.

Ani v polistopadovém období se výroba zbraní v ČR nezastavila. Došlo k privatizaci většiny státních zbrojovek, ke změně odbytišť a vstupu konkurence na trh. Tyto razantní změny bohužel nepřežily někteří tradiční výrobci (např. Zbrojovka Brno). Na druhou stranu bylo uvolněno podnikání v oblasti puškařské a zbrojní výroby, především civilních palných zbraní. Vzniklo mnoho nových živnostníků puškařů, zabývajících se výrobou, opravami i znehodnocováním zbraní a menších podniků, které vyrábí civilní střelné zbraně především revolvery a pistole. Jako příklad může posloužit firma Alfa proj. Brno. Věříme že výroba zbraní na našem území nezanikne, um a tradice našich výrobců budou předány i dalším generacím a české výrobky se budou opět prosazovat i ve světě.

Při tvorbě této kapitoly bylo čerpáno z následující literatury:

HARTING A. E.: *Encyklopedie vojenských zbraní*, REBO Productions 2002, ISBN 80-7234-123-5

LUGS J.: *Ruční palné zbraně*, Svojtka & Co. 2003, ISBN 80-7237-382-X

POPELÍNSKÝ L.: *Sága rodu kulometů*, DEUS 2002, ISBN 80-86215-33-4

POPELÍNSKÝ L. BALLA J.: *Zbraně vysokých kadencí*, DEUS 2005, ISBN 80-86215-72-5

4 viz.: POPELÍNSKÝ L.: *Sága rodu kulometů*, DEUS 2002, ISBN 80-86215-33-4

5 viz.: POPELÍNSKÝ L. BALLA J.: *Zbraně vysokých kadencí*, DEUS 2005, ISBN 80-86215-72-5

2. Cíl práce a metodika

Cílem práce je rozbor vybraných aspektů právní úpravy veřejné správy v oblasti zbraní a střeliva se zvláštním zaměřením na oblasti zakázaných zbraní, zakázaného střeliva a zakázaných doplňků zbraní, možnostem jejich nabývání do vlastnictví, držení a nošení. Dalším cílem je zkoumání, jak se shora uvedená právní úprava aplikuje v praxi, zda při této aplikaci dochází k problémům a konečně návrh konkrétních opatření k řešení některého zjištěného problému.

V práci budou použity tyto metody:

- obsahová analýza a interpretace právních předpisů (zejména jazyková metoda výkladu)
- kompilace názorů čerpaných z odborné literatury uvedené v přehledu na konci práce
- využití statistických údajů čerpaných z intranetového portálu Policejního prezidia Policie České republiky (<http://ppportal.pcr/rsscp>)
- komparace platné právní úpravy a předchozí právní úpravy
- dotazovací technika: rozhovory s pracovníky správních orgánů
- studium dokumentů tj. listin z konkrétních: správních řízení

V praktické části budou jako podklad použita konkrétní správní řízení konaná orgány Policie ČR (do 1. 12. 2008). Osobní údaje, identifikační údaje ke zbraním a jednotlivých útvarů policie budou změněny.

3. Vymezení základních pojmů

Správný výklad a chápání základních pojmů, které jsou uvedeny v zákoně č. 119/2002 Sb. je nezbytný pro kvalifikované uplatnění zákona v praxi. Nejednotnost správného chápání významu těchto pojmů pak může v praxi vést i k závažným omylům, které jsou pak řešeny nejen jako přestupky či správní delikty, ale i jako trestné činy v trestním řízení.

Veřejná správa

„Veřejná správa je správou veřejných záležitostí, která je uskutečňována ve veřejném zájmu, jakožto projev, resp. součást výkonné moci. Vzhledem k tomu, že jde o organizovanou činnost, musí být svěřena určitému subjektu, který zaručuje, že bude vykonávána. Tímto subjektem je v první řadě stát a dále jiné subjekty, které k tomuto byly státem a zákonem zmocněny. Veřejná správa je tvořena dvěma subsystémy, a to státní správou a samosprávou.“⁶

Veřejná správa je jako správa veřejných záležitostí realizována:

- a) formou státní správy (vláda, ministerstva, policie aj).
- b) činností samosprávy a veřejnoprávními korporacemi, které členíme na:
 - územní (obce, kraje)
 - zájmové (svazy, společenstva)
 - profesní (profesní komory jako např. Česká lékařská komora, Česká advokátní komora, Agrární komora)

Veřejná správa vždy vystupuje jako nositel veřejné moci; platí zde zásada nerovnosti. Dále je charakterizována tím, že je vykonávána na základě zákonů a jiných právních norem.

Veřejnou zprávu lze chápat dvěma způsoby:

- a) v materiálním (funkčním) pojetí je veřejná správa určitý druh činnosti (spravování, výkon, chod a fungování),
- b) ve formálním (organizačním, institucionálním) pojetí znamená orgány veřejné správy, neboli činnost orgánů označených jako správní úřady.

Jde tedy o činnost státních nebo jiných veřejných orgánů, která svým obsahem není ani zákonodárstvím ani soudnictvím (negativní vymezení), a při jejímž výkonu jsou správní úřady vázány ve své činnosti nejen právními předpisy, ale též rozhodnutími vyšších úřadů (pozitivní vymezení).

Střelná zbraň - *zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na definovanou vzdálenost (příloha zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu, část první).*

V pojetí zákona č. 119/2002 Sb. je třeba chápat pojem **zbraň** ve smyslu významu střelná zbraň, na rozdíl od trestního zákona, kde se zbraní rozumí cokoli, čím lze učinit útok důraznějším (§ 89 odst. 5 tr. zákona), kdy je tato formulace důležitá pro kvalifikaci jednání pachatele, tj. zda se dopustil činu se zbraní či nikoliv. Zbraní se dle tr. zákona rozumí nejen zbraň v technickém slova smyslu (sečná, střelná, bodná apod.), ale i libovolný předmět či zvíře, který zvyšuje intenzitu útoku (např. klacek, púllitr, láhev, automobil, poštvaný pes).

Střelné zbraně se podle zdroje energie dělí na:

- palné;
- plynové;
- mechanické.

⁶ MATES, P. WOKOUN, R.: *Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy*. Praha Prospektrum 2001

Střelivo - *souhrnné označení nábojů, nábojek a střel do střelných zbraní* (příloha zákona č. 119/2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu, část druhá).

Náboj je celek tvořený nábojnicí, střelou, výmetnou náplní, popř. zápalkou u nábojů se středovým zápalem. u nábojů s okrajovým zápalem se zápalka nepoužívá, neboť zápalková složka je umístěna do vnitřního okraje nábojnice.

Nábojka je v podstatě náboj bez střely. Některé nábojky především do expanzních zbraní mohou obsahovat hromadnou střelu ve formě plynu, prášku či aerosolu. Dle výkladu zákona by se tyto nábojky měly spíše označovat jako náboje s hromadnou střelou (viz. dále „Hromadná střela“).

Střela - (viz. kapitola 5.2 této práce).

Držení zbraně nebo střeliva je takové přechovávání zbraně nebo střeliva, které znamená mít:

- *zbraň nebo střelivo uvnitř bytových nebo provozních prostor nebo uvnitř zřetelně ohraničených nemovitostí se souhlasem vlastníka nebo nájemce uvedených prostor nebo nemovitostí*, (toto ustanovení se týká především podnikatelů v oboru zbraní a střeliva).
- *zbraň nenabitou náboji v zásobníku, nábojové schránce, nábojové komoře hlavně nebo nábojových komorách válce revolveru a uloženou v uzavřeném obalu za účelem jejího přemístění z místa na místo*“ (§2 zákona č. 119/2002 Sb.).

Nošením zbraně nebo střeliva se rozumí mít zbraň nebo střelivo u sebe, pokud se nejedná o držení (negativní vymezení).

Obsahové oddělení obou výše uvedených pojmů sleduje zájem státu regulovat počty osob, které budou oprávněny zbraň a střelivo nosit a zároveň neomezit zájmy osob, kterým postačuje režim držení zbraně (například sběratelé, sportovní střelci apod.). Pokud porovnáme obsah obou pojmů, zjistíme že pojem nošení je **vyšší stupeň** přechovávání zbraně než pojem držení⁷.

Pojem **držení** zbraně rozlišuje dva samostatné stavy, které mohou přecházet jeden ve druhý, ale nemohou se překrývat.

Prvním způsobem držení zbraně je v klidovém stavu, kdy je zbraň uložena uvnitř nemovitosti. Nemovitostí se rozumí pozemek nebo stavba, spojená se zemí pevným základem. Zákon zde vyžaduje, aby zbraň popř. střelivo byly uloženy uvnitř objektů se souhlasem vlastníka nebo nájemce nemovitosti. To by u nájemníků bytových domů znamenalo požádat o souhlas vlastníka (např. obec, bytové družstvo apod.). v praxi se však toto ustanovení uplatňuje tak, že pokud vlastník výslovně nezakáže držení zbraně ve své nemovitosti, zbraň v tomto objektu držet lze. Kdo drží zbraň v určitém objektu bez souhlasu vlastníka (nájemce), resp. přes jeho výslovný nesouhlas, dopouští se přestupku na úseku zbraní a střeliva.

Druhý způsob držení je stav, při kterém je zbraň v pohybu (je přepravována z místa na místo). Zbraň musí být přepravována ve stavu, vylučujícím její okamžité použití tzn. nenabitá a v uzavřeném obalu. z vymezení pojmu držení zbraně vyplývá, že pokud určitá osoba oprávněná zbraň pouze držet (např. držitel zbrojního průkazu skupiny a - pro sběratelské účely viz. § 28 zákona), není držení zbraně omezeno pouze na uložení zbraně v určitém prostoru (byt, chata apod.), ale i na možnost mít u sebe zbraň téměř kdekoli, ovšem ve stavu vylučujícím její okamžité použití (nenabitá a v uzavřeném obalu).

Pojem **nošení** zbraně je v zákoně vymezen **negativně**. Zbraň nosí osoba, která ji má u sebe a přitom se nejedná o držení⁸. Institut nošení zbraně (oprávnění nosit zbraň) lze v praxi vykládat jako možnost mít u sebe v souladu s oprávněními jednotlivých skupin zbrojního průkazu zbraň nabitou, popřípadě připravenou ke střelbě. Termíny „nabitá zbraň“ v sobě zahrnuje i termín „zbraň připravená ke střelbě“⁹. Termín zbraň připravená ke střelbě je termín obsahově užší

⁷ Podle: KOMENDA J.: Zbraně a střelivo mezi paragrafy, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

⁸ KOMENDA J.: Zbraně a střelivo mezi paragrafy, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

⁹ KOMENDA J.: Zbraně a střelivo mezi paragrafy, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

a vymezuje stav kdy lze zbraň okamžitě použít, tzn. zbraň je nabita (do zbraně je vložen zásobník s náboji popř. jsou náboje vloženy do nábojové schránky) a náboj je zasunut do nábojové komory zbraně.

Nelegální držení a nošení zbraně je zpravidla trestným činem podle ustanovení §185 trestního zákona (nedovolené ozbrojování), přitom nelegální nošení zbraně je zřejmě závažnějším porušením práva, než pouhé nelegální držení zbraně. Ustanovení § 185 tr. zákona však tyto dvě alternativy přímo nerozlišuje.

přenecháním zbraně nebo střeliva poskytnutí možnosti jiné osobě se zbraní nebo střelivem fakticky nakládat (§2 zákona č. 119/2002 Sb.).

Jedná se prakticky o zapůjčení zbraně jiné osobě, oprávněné ji držet či nosit. Takový případ nastane když myslivec či sportovní střelec zapůjčí jinému kolegovi (též držiteli zbrojního průkazu odpovídající skupiny) na nějakou akci, ať loveckou či sportovní. Pojem *přenechání zbraně* je třeba odlišit od pojmu *svěření zbraně* § 59 zákona 219/2002 Sb., což je možnost svěřit zbraň osobě nevlastnící zbrojní průkaz za podmínek stanovených ve výše uvedeném ustanovení. Jedná se např. o výcvik a výuku ve střelbě, sportovní soutěže a přípravy na ně, výuku k loveckým účelům, příprava na budoucí povolání, filmové a divadelní činnosti, výuky branné přípravy nebo výuky v oboru, jehož obsahem je i výroba, opravy a zkoušky zbraní a střeliva. Zbraň může být osobě svěřena pouze pod dohledem instruktora a na schválených místech.

V této kapitole byly vysvětleny pouze základní a nejdůležitější pojmy z oblasti veřejné správy zbraní a střeliva. Dalším pojmům ze zákona č. 119/2002 Sb., jejich bližšímu významu a případným nesrovnalostem v jejich výkladu bude věnována pozornost v kapitole č. 5 této práce.

4. Vývoj právní úpravy v oblasti zbraní a střeliva a přehled současné právní úpravy

4.1. Vývoj právní úpravy v oblasti zbraní a střeliva

Právní úprava v oblasti zbraní a střeliva na našem území existuje již přes 150 let. v roce 1852 byl vydán **patent č. 223** říšského zákoníku, který zahrnoval ustanovení o výrobě zbraní a munice, o obchodu s nimi a o jejich držení a nošení¹⁰. Uvedený patent platil s menšími obměnami i v Československu od jeho vzniku až do roku 1949, kdy byl nahrazen zákonem č. **162/1949 Sb.** o zbraních a střelivu. Tato právní úprava platila až do roku 1983, kdy výše uvedený zákon byl nahrazen zákonem č. **147/1983** o zbraních a střelivu a vyhláškou federálního ministerstva vnitra č. **10/1984 Sb.**, kterou se vydávají podrobnější předpisy o zbraních a střelivu. Uvedené právní předpisy vydané v 80. letech byly koncipovány pro socialistické společenské zřízení. Jednalo se o poměrně restriktivní právní úpravu. Držet zbraň mohli občané většinou pouze za účelem lovu či provozování sportovní činnosti. Počty zbraní mezi občany byly omezeny a zejména zbraně kulové podléhaly relativně přísným předpisům. Omezeno bylo především držení krátkých kulových zbraní (revolverů a pistolí). Zároveň nabídka zbraní na trhu byla omezena prakticky pouze na výrobky domácí produkce, popř. se na trhu vyskytovaly zbraně dovážené téměř výlučně ze zemí RVHP.

K významné novelizaci právní úpravy došlo v první polovině roku 1990, kdy byly výše uvedené právní předpisy novelizovány zákonem č. **49/1990 Sb.** a vyhláškou federálního ministerstva vnitra č. **264/1990 Sb.** s ohledem na potřebu reagovat na politické změny ve státě a společnosti, a to v části dotýkajících se základních podmínek pro vydávání povolení k držení a nošení kulových zbraní a střeliva. Vedle svého standardního uplatnění v rámci sportu nebo lovu zvěře se zbraně postupně dostaly do popředí zájmu i jako nástroje účinné sebeobraně proti rostoucí kriminalitě. Otevřením hranic výrazně vzrostla nabídka zbraní na trhu, a tedy i možnosti jejich nákupu, rozšířily se možnosti jejich použití na stále přibývajících schválených střelnicích. v nabídce prodejců se objevily i pro naše občany nové zbraně jako byly repliky různých perkusních zbraní či zbraně expanzní.

Výše uvedené novelizované právní předpisy však vykazovaly mezery a nedostatky, které byly odhaleny při jejich uplatňování v praxi. Jednalo se především o následující problémy:

Režim držení a nošení loveckých brokových zbraní a kulových zbraní upravovala právní úprava rozdílně. Držení a nošení bylo vázáno na dva různé druhy povolení a to zbrojní průkaz u kulových zbraní a lovecký lístek u loveckých zbraní brokových, kde byly relativně volnější podmínky jejich držení a nošení, což bylo odůvodňováno nižší účinností brokovnic a tedy menší nebezpečností těchto zbraní. To však částečně neodpovídalo skutečnému stavu. Lovecké brokové zbraně jsou svou účinností, především na krátkou vzdálenost cca do 30 - 50 m srovnatelné se zbraněmi kulovými a podle okolností mohou být svým účinkem nebezpečnější (dáno především rozptylem brokového roje a ohrožením většího prostoru při výstřelu). Lovecký lístek jako doklad opravňující k držení a nošení loveckých brokových zbraní byl ve své podstatě, v souladu s obecně závaznými právními předpisy o myslivosti, dokladem zcela jiného charakteru než zbrojní průkaz - osvědčoval a dosud osvědčuje, že držitel je oprávněn vykonávat právo myslivosti, tedy právo širšího obsahu, než je právo lovit, resp. používat zbraně.

Rozdělení agendy zbraní a střeliva mezi více druhů orgánů státní správy bylo nevhodné pro sjednocení evidencí zbraní a jejich převodu do elektronické podoby pomocí výpočetní techniky. Evidence byly vedeny zejména Policií České republiky (krátké a dlouhé kulové zbraně občanů) a okresními úřady (lovecké brokové zbraně). Dále existovala zvláštní úprava držení a nošení kulových zbraní a střeliva pro jiné než lovecké účely příslušníky ozbrojených sil a sborů. Tato

¹⁰ viz.: KOMENDA J. MALANÍK Z.: *Zákeřné zbraně*, BRNO 2002, ISBN 80-902565-9-7

agenda byla ve smyslu § 15 zákona č. 147/1983 Sb., o zbraních a střelivu, upravena interními předpisy ministerstva vnitra, obrany a spravedlnosti. Tyto tzv. „soukromé zbraně“ byly drženy na základě různých druhů povolení a zejména při změnách služebních poměrů uvedených osob, vzhledem k nemožnosti jednotné kontroly vedení agendy, docházelo k nepřesnostem ve vedení evidencí.

Ve správním řízení se projevovala řada problémů vyplývajících z příliš obecného vymezení podmínek pro vydání zbrojního průkazu a chybějící konkrétní úpravy způsobu prokazování zdravotní a odborné způsobilosti k používání zbraně.

Právní úprava neregulovala počet zbraní, jejichž držení a nošení bylo možno povolit, a proto bylo nepraktické vydávat povolení k držení a nošení zbraní a střeliva vždy na každou konkrétní zbraň (resp. i na „hlavní část“).

Složitá byla i úprava povolování půjčování zbraní a dále stanovení maximální lhůty pro půjčení na tři měsíce nebo mezi držiteli zbrojního průkazu na jeden rok. To mělo za následek absurdní situace, kdy si držitel zbrojního průkazu chtěl od jiného držitele kulovou zbraň, byť i na velmi krátkou dobu (např. jeden hon - obvykle hon trvá jeden den), pouze na základě povolení příslušného orgánu státní správy, na jehož vydání musel čekat poměrně dlouhou lhůtu cca 1 měsíc.

Velmi problematická byla v praxi úprava držení zbraní právníckými osobami na základě hromadného zbrojního průkazu, resp. hromadného povolení (různé bezpečnostní agentury). Držitel hromadného zbrojního průkazu byl povinen hlásit příslušnému orgánu osoby, které takto držené zbraně budou nosit. Nebylo však řešeno jak postupovat, kdy například jedna z těchto osob neskýtala záruku, že zbraně nebude zneužito. Byly známy případy, že v těchto agenturách pracovaly i osoby s kriminální minulostí a zaměstnavatel neměl možnost si jejich minulost ověřit. Teoreticky měla mít taková situace za následek zamítavé rozhodnutí o žádosti o vydání hromadného zbrojního průkazu, popřípadě jeho odebrání, což se však v praxi nestávalo. Zákon rovněž nestanovil osobám, které používaly zbraně na hromadný zbrojní průkaz, podmínku fyzické, duševní a odborné způsobilosti, takže poměrně často používaly často tyto zbraně osoby, které však s ohledem na věk nemohly tyto zbraně řádně zabezpečit. To byla zejména problematika tzv. závodních stráží, ale i soukromých bezpečnostních služeb a podobně. Uvedené problémy zavdaly v několika případech i důvod k řešení pracovněprávních a majetkoprávních sporů.

Nedostatečně bylo též upraveno sběratelství zbraní. Zákon v zásadě předpokládal v omezeném rozsahu pouze sběratelství střeliva, a to jen držitelům zbrojních průkazů nebo loveckých lístků. Sběratelství střelbyschopných zbraní v praxi bylo s ohledem na předpokládaný velký počet zbraní ve sbírce nereálné jelikož bylo možné pouze na základě zbrojního průkazu¹¹.

Z výše uvedených důvodů vyvstala nutnost stávající právní úpravu novelizovat. Na základě zkušeností získaných z činností správních orgánů, které vedly agendu zbraní a střeliva a i na základě zkušeností držitelů zbraní, byl proveden rozbor stávající situace. Při tomto rozboru byla naše právní úprava porovnána s úpravou jiných evropských států, zejména SRN, Švýcarska, Rakouska, Nizozemska a Francie. Platná právní úprava byla rovněž porovnána i s předpisy Rady Evropy v této oblasti. Uvedený rozbor a získané praktické zkušenosti ukázaly na potřebu provést v právní úpravě zbraní a střeliva řadu změn. Vzhledem ke skutečnosti, že se změny dotýkaly převážné části ustanovení zákona č. **147/1983 Sb.**, o zbraních a střelivu v platném znění i prováděcích právních předpisů bylo rozhodnuto o vydání nového zákona, a to zákona č. **288/1995 Sb.** o střelných zbraních a střelivu (dále z. č. 288/1995 Sb.). Uvedený zákon měl lépe přizpůsobit zbrojní právo tehdejšímu společenskému, politickému, kulturním podmínkám a zvyklostem a relativně širokému zájmu občanů naší země o zbraně.

Tento zákon oproti původní právní úpravě doznal velkou řadu změn, především v následujících oblastech:

¹¹ Podle: TERYNGEL J. KREML A.: *Zákon o zbraních a střelivu s komentářem*, Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9

- sjednotil podmínky pro vydávání povolení k držení a nošení zbraní a střeliva všech druhů (zbrojních průkazů a oprávnění) a výkon státní správy svěřil pouze jednomu orgánu a to Policii ČR, obdobně jako tomu bylo i v řadě ostatních evropských zemí (například Rakousko, Německo).
- **začal užívat jednotný doklad osvědčující oprávnění k držení nebo nošení zbraní a střeliva** - zbrojní průkaz vydávaný fyzickým osobám nebo zbrojní oprávnění pro právnické nebo fyzické osoby, které v souvislosti s výkonem jejich podnikatelských aktivit svěřovaly zbraně osobám v pracovním či obdobném vztahu. Tím se odstranily nedostatky v evidencích, které byly vedeny na několika místech a zrušením institutu „hromadných povolení“ byly vytvořeny podmínky pro používání zbraní pouze osobami, které splňovaly všechny nezbytné požadavky. Zároveň fyzické osoby tak nadále mohly držet a nosit zbraň pouze na základě zbrojního průkazu a nikoli například loveckého lístku, jak to v případě brokových loveckých zbraní umožňovala předchozí právní úprava.
- **zakotvil odděleně institut „držení“ a „nošení“ zbraní a střeliva** s taxativním vymezením účelů, pro které bylo možno buď, zbraň držet nebo nosit, a tím vytvořil podmínky pro změnu povolovacího řízení a vyplnil mezery v právní úpravě (např. v oblasti sběratelství).
- **nepovoloval držení nebo nošení každé konkrétní zbraně jednotlivě**, ale zbrojní průkaz byl dle této právní úpravy jako **osvědčení o oprávnění** nabývat vlastnictví ke zbraním konkrétního druhu (skupině) a střeliva k nim a používat je k určitému účelu. Platnost zbrojního průkazu byla oproti předchozí právní úpravě omezena na pět let, přičemž prodloužení platnosti zbrojního průkazu je až doposud podmíněno podáním žádosti.
- **Do zbrojního průkazu nebo zbrojního oprávnění se přestaly jednotlivé zbraně zapisovat.** Ve zbrojním průkazu nebo zbrojním oprávnění bylo pouze vyznačeno pro jaké druhy zbraní a jaké účely je držitel oprávněn je užívat (obdobně jako skupiny oprávnění v řidičském průkazu). Každá zbraň měla nově vystavený průkaz zbraně (obdobu technického průkazu vozidla), a zbraň byla povinně registrována u příslušného orgánu a to Policii ČR.
- **zákon vymezil přesnějším způsobem podmínky pro vydávání zbrojního průkazu a** umožňoval v případech hodných zřetele (např. posluchačům lesnických škol) používání zbraní a střeliva k taxativně stanoveným účelům i osobám mladším 21 let.
- **nově upravil problematiku postihu fyzických a právnických osob**, které zbraň držely a nosily v souvislosti s výkonem jejich podnikatelských aktivit. Vůči fyzickým osobám, které nepodnikaly, byly sankce vyvozovány dle přestupkového zákona.¹²

Zákon č. 288/1995 Sb. tak vymezil okruh zbraní a střeliva a částečně odstranil nejasnosti v praxi. Zároveň nově upravil vedení správních agend zbraní střeliva. Agendu bez ohledu na druh zbraní nebo osobu držitele vedla pouze Policie ČR jako jediný orgán státní správy v oblasti zbraní a střeliva, čímž se částečně zjednodušila administrativa a byly vytvořeny pro vytvoření automatických správních databází, za využití výpočetní techniky.

Výše uvedený zákon byl poměrně liberální a umožňoval přístup ke zbraním velké skupině občanů. Největší a nejrychlejší vzestup zaznamenaly v tomto období počty evidovaných krátkých kulových zbraní (revolverů a pistolí), které se zvýšily více než desetinásobně. Liberální přístup státních orgánů k povolovacímu řízení však sebou přinesl i některé zápory. Stoupl počet trestných činů i přestupků, spáchaných s legálně drženou zbraní, sebevražd i úrazů v důsledku neodborné manipulace, i když v porovnání s počty zaevidovaných zbraní a počty držitelů zbrojních průkazů toto číslo nebylo nijak mimořádně vysoké. Proto v polovině devadesátých let a na počátku tohoto století začaly sílit snahy o regulaci počtu držitelů zbraní.

Výkonná moc, zastoupená především ministerstvem vnitra se pokoušela v Parlamentu ČR opakovaně prosadit přijetí nového zbrojního zákona, jehož pomocí by bylo možno účinněji

¹² Podle: TERYNGEL J. KREML A.: *Zákon o zbraních a střelivu s komentářem*, Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9

regulovat počty držení zbraní a současně by zmíněný zákon přiblížil naši právní úpravu v oblasti zbraní a střeliva legislativě Evropské unie. Jelikož se v této době Česká republika připravovala na členství v Evropské unii, bylo přijetí nového zákona zařazeno mezi legislativní úkoly s nejvyšší prioritou. Nový zbrojní zákon byl po několika neúspěšných pokusech schválen Parlamentem ČR jako **zákon o střelných zbraních a střelivu č. 119/2002 Sb.**, který je v novelizovaném znění platný do současnosti. Zákonem č. 119/2002 Sb. se současně měnil i zákon č. 455/91 Sb. o živnostenském podnikání a zákon č. 156/2000 Sb. o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů.

Základem pro tvorbu výše zmíněného zákona byl použit právní předpis Evropské unie a to **Směrnice Rady ES** o kontrole nabývání a držení zbraní (91/477/EHS). Tato směrnice v obecné rovině vymezuje právní prostředí pro zbraně a střelivo a v zemích Evropské unie je považována za minimální standard¹³.

Dalšími právními akty Evropské unie (dříve Evropského společenství), které byly využity při tvorbě návrhu zákona 119/2002 Sb. byly:

- Směrnice rady ES č. 93/15/EHS
- Doporučení Komise č. 93/216/EHS o Evropském zbrojním pasu, ve znění Doporučení č. 96/129/ES o Evropském zbrojním pasu
- Prováděcí dohoda k Schengenské dohodě z roku 1990

Při tvorbě zákona byly rovněž využity, především k porovnávacím účelům, právní úpravy v oblasti zbraní a střeliva těchto států:

- Velká Británie
- Belgie
- Švédsko
- Itálie
- Nizozemsko
- SRN
- Rakousko
- Francie

Účelem nového zákona 119/2002 Sb., který nahradil předchozí právní úpravu bylo:

- Dosáhnout **plné kompatibility s právem Evropské unie**, tzn. Komplexně upravit oblast zbraní a střeliva a sjednotit ji s příslušnými právními akty EU a dalšími mezinárodními závazky. Jednalo se především o Směrnice Rady Evropských společenství č. 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní a Směrnice Rady Evropských společenství č. 93/15/EHS o harmonizaci předpisů o uvádění do oběhu a dozoru nad výbušninami pro civilní použití.
- Vytvořit právní nástroje, umožňující státu přísnější regulaci v oblasti zbraní a střeliva. Tuto regulaci provádět zejména s ohledem na veřejný zájem, ve vztahu k zabezpečování veřejného pořádku a bezpečnosti, a povinnosti státu zajistit občanům základní práva a svobody.
- Novelizovat v nezbytném rozsahu živnostenský zákon v oblasti živnostenských aktivit souvisejících se zbraněmi.

Dále bylo nutno za účelem zajištění specifických ustanovení zákona v praxi vydat prováděcí právní předpisy, které jsou uvedeny v kapitole 4. 3 této práce.

Jak již bylo uvedeno, předkladatel nového zbrojního zákona uváděl jako hlavní důvod změn v právní úpravě kompatibilitu se zbrojním právem Evropské unie. Část odborné i laické veřejnosti však oprávněně poukazovala na fakt, že dosažení kompatibility bylo pouze záminkou

¹³ Podle: KOMENDA, J.: *Zbraně a střelivo mezi paragrafy*, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

pro přísnější regulační opatření a upevnění moci státu v této oblasti. Při přípravě a tvorbě výše uvedeného zbrojního zákona v Parlamentu ČR se střetly dvě koncepce k nabývání vlastnictví, držení a nošení zbraní a střeliva.

První koncepce je koncepce liberální, vycházející z premisy, že **bezúhonný** občan by měl mít přístup ke zbraním a střelivu co možná nejsnazší (model USA).

Druhá, restriktivní koncepce poukazovala na to, že hromadné vlastnictví střelných zbraní může ohrožovat bezpečnost a veřejný pořádek a také že právní úprava Evropské unie v době platnosti původního zákona (288/1995 Sb.) vyžadovala přísnější regulaci nabývání zbraní střeliva¹⁴.

Zákon byl určitým kompromisem mezi oběma koncepcemi, a vychází z právního názoru vysloveném Ústavním soudem v rozhodnutí Pl. ÚS 16/98, ve kterém se plénium Ústavního soudu zabývalo námitkou proti příliš přísnému nastavení podmínek bezúhonnosti v předchozím zákoně o zbraních č. 288/1995 Sb., a z toho vyplývajícím střetem mezi základním právem všech občanů na ochranu a právem vlastnit majetek. Ústavní soud uvedl: „vlastnit a držet střelnou zbraň není základním lidským právem (a to zajisté ani právem vlastnit ve smyslu čl. 11 Listiny), přece jenom je na místě uvést, že zájem na základních právech třetích osob, a to takových jako právo na život, zdraví či ochranu majetku je evidentní a s právem na vlastnictví a držení zbraně nesouměřitelný“. v praxi to znamená, že ochrana života, zdraví, svobody a lidské důstojnosti má přednost před právem vlastnit zbraň, přičemž zbraň lze vlastnit pouze za určitých státem stanovených podmínek. Právo vlastnit zbraň proto není základním lidským právem.

Uvedenými úvahami se řídil i zákonodárce, když nabytí zbraní kategorie A (zakázané zbraně) je dle současné právní úpravy vázáno na udělení výjimky a zbraně kategorie B (zbraně podléhající registraci) na povolení. v případě zbraní kategorie B má toto povolení funkci administrativní překážky, ztěžující nákup zbraně a komplikuje její nákup tím, že nejprve držitel zbrojního průkazu musí získat povolení k nákupu zbraně, prokázat důvod nákupu a teprve poté může zbraň legálně získat. Uvedení důvodu však k získání povolení postačuje, správní orgán zde nemá prostor pro volnou úvahu a jedná se spíše o administrativní komplikaci, která má za účel alespoň administrativně ztížit pomoci lhůty nabytí zbraně. u zbraní kategorie A je situace opačná, kde na udělení výjimky k držení zbraně kategorie A není právní nárok a prostor pro volné uvážení správního orgánu je tak velmi široký.

Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu rovněž přinesl rovněž několik víceméně zásadních změn, oproti svému předchůdci z. č. 288/1995 Sb. Mezi nejdůležitější změny tak zřejmě patřilo:

- zavedení nových pojmů, totožných s pojmy používanými ve Směrnici č. 91/477/ EHS
- v souladu s uvedenou směrnicí začal zákon rozlišovat 4 kategorie zbraní:
 - A - zakázané zbraně
 - B - zbraně podléhající povolení
 - C - zbraně podléhající ohlášení
 - D - ostatní zbraně- nepodléhající registraci
- změnila se oproti původní právní úpravě skupina zakázaných zbraní, avšak tato skupina zbraní je i nadále širší a tudíž restriktivnější než skupina zakázaných zbraní vymezená ve výše uvedené Evropské směrnici. Některé dříve zakázané zbraně již nově zakázané nejsou, ale na druhou stranu jsou do skupiny zakázaných zbraní nově zařazeny plynové a expanzní zbraně neodpovídající dovolenému výrobnímu provedení, zbraně s pevně vestavěnými laserovými zaměřovači bez ohledu na místo jejich použití (dříve povoleny dle zákona 288/1995 Sb. na střelních) a laserové zaměřovače byly samostatně zařazeny jako zakázaný doplněk zbraně
- palné zbraně s ústřovou energií do 7, 5 J jsou zařazeny do kategorie D (pouze pokud se jednalo o flobertky), ostatní zbraně bez ohledu na ústřovou energii jsou zařazeny do minimálně kategorie C

¹⁴ BAČKOVSKÁ, M. NOVÁK, P.: Zákon o zbraních s komentářem a prováděcími předpisy, Linde Praha 2003 ISBN 80-7201-426-9

- zvýšil se limit úst'ové energie střely u plynových zbraní z 10 J na 16 J (energie do 16 J - zbraní kategorie D)
- nabývání a vlastnictví zbraní kategorie B je vázáno na povolení Policie ČR a žadatel musí prokázat řádný důvod
- je zakázáno nosit zbraní kategorie D viditelně na volně přístupných místech
- zredukoval se počet skupin zbrojních průkazů na 5
- zbrojní průkaz skupiny C je možné vydat pouze držiteli platného loveckého lístku
- zbrojní průkaz skupiny A (sběratelské účely) je možné vydat osobě starší 21 let
- zbrojní oprávnění jsou nahrazena zbrojní licenci
- při pochybnostech o typovém zařazení zbraně do kategorie rozhoduje Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva

Uvedený výčet změn je pouze orientační, další změny provedené v zákoně 119/2002Sb. se dotýkaly zkoušek odborné způsobilosti žadatelů o zbrojní průkaz, provozování střelnic, jmenování zkušebních komisařů, pravomocí Policie ČR, změn evidencí atd.

Jelikož zákon o střelných zbraních a střelivu č. 119/2002 Sb. byl účinný již od 1. 1. 2003 (tedy 6 let) a v některých oblastech již nevyhovoval aktuální situaci a legislativě v ČR. s ohledem na mezinárodní smlouvy a její členství v EU a s ohledem na některé problémy vzniklé při jeho aplikaci v praxi, je od 31. 12. 2008 platná a od 1. 2. 2009 účinná jeho novela, která novým způsobem řeší především tyto problematiky:

- **nově stanovuje režim kontroly znehodnocených zbraní** a omezuje možnosti jejich opětovného uvedení do střelbyschopného stavu a jejich možnému zneužití k protiprávnímu jednání (po znehodnocení bude muset být zbraň předložena ke kontrole policii).
- **v souladu s novou koncepcí správního trestání jednoznačně stanovuje právní povinnosti fyzických osob**, držitelů zbraní a zbrojních průkazů (v návaznosti na to nově upravuje a kategorizuje přestupky na úseku zbraní a střeliva a v souvislosti se zařazením všech těchto přestupků do zákona o zbraních vypouští ze zákona o přestupcích obecnou skutkovou podstatu přestupku na úseku zbraní a střeliva).
- **zpřesňuje (zpřísňuje) podmínky posuzování bezúhonnosti a spolehlivosti žadatele o vydání zbrojního průkazu** nebo držitele zbrojního průkazu (u bezúhonnosti pamatuje i na případy, kdy bylo upuštěno od uložení trestu, narovnání a další odklony v trestním řízení).
- **zpřesňuje úpravu zániku platnosti zbrojního průkazu**, průkazu zkušebního komisaře, zbrojní licence a evropského zbrojního pasu (rozděluje důvody zániku platnosti do dvou skupin - kdy dochází k zániku platnosti ex lege, a kdy o zániku platnosti rozhoduje správní orgán).
- **upřesňuje (zpřísňuje) podmínky pro udělování výjimek k nabytí vlastnictví a držení zbraní kategorie A** (zakázané zbraně) - výrazně omezuje možnost nošení zbraní této kategorie (zpřesňuje vymezení subjektů, kterým lze výjimku udělit - držitelé zbrojních průkazů skupiny A nebo zbrojní licence skupiny A, F, G, H, i nebo J).
- **částečně odstraňuje nedostatky předchozí právní úpravy**, které by mohly v praxi způsobit aplikační problémy (udělování výjimek pro nabývání do vlastnictví a držení zbraní kategorie A, nošení střeliva apod.).
- **upřesňuje podmínky povolování přepravy zbraní a střeliva** (umožňuje povolování přepravy zbraní a střeliva za účelem tranzitu přes území ČR i zahraničním podnikatelům a zavádí institut „dlouhodobé povolení přepravy“).
- **stanovuje povinnost hlásit přepravu většího množství zbraní a střeliva** Policii České republiky (více než 100 zbraní, více než 200 000 ks střeliva nebo jakékoliv množství munice).

- **upřesňuje oprávnění Policie ČR při výkonu dohledu** nad dodržováním zákona o zbraních (jednoznačně stanovuje rozsah oprávnění policie při výkonu dohledu a výčet subjektů, na které se bude dohled vztahovat)¹⁵.

Díličí drobné změny a novelizace se dotýkají i dalších oblastí, které novela zákona upravuje.

Zákon č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu lze považovat za určitý kompromis mezi dvěma krajními názory na zákonnou úpravu v oblasti zbraní a střeliva, a to nepřiměřeně přísným (restriktivním) režimem na straně jedné a příliš volným liberálním přístupem na straně druhé. i když zákon obsahuje řadu liberálních prvků, zpřísňuje s každou novelizací podmínky pro držení, nošení a přechovávání zbraní a zvyšuje řadu represivních opatření, souvisejících s dozorem nad zbraněmi a střelivem. Spolu s prováděcími předpisy vytváří potřebný legislativní rámec, ve kterém se každý řádný občan po splnění stanovených podmínek se může stát majitelem a držitelem zbraně a střeliva. Na druhou stranu však obsahuje řadu prvků, které mají mimo jiné za úkol více či méně znepříjemnit nabývání do vlastnictví i držení zbraní potenciálním zájemcům o zbraně, z nichž někteří pravděpodobně od úmyslu získat legálně zbraň ustoupí. Lze jen doufat, že se tito zájemci nepřidají k početné skupině ilegálních vlastníků, kteří používají zbraně v rozporu se zákonem.

4.2. Vývoj právní úpravy v oblasti zakázaných zbraní

Pojem zakázané zbraně není v našem právním řádu pojmem novým. Již v roce 1852 byl v říšském zákoníku platném i pro naše území vydán patent č. 223, který zahrnoval ustanovení o výrobě zbraní a munice, obchodování s nimi a o jejich držení a nošení. Po menších obměnách tento patent platil v Československu prakticky až do roku 1949.

V§2 výše zmíněného patentu se za zakázanou zbraň považovaly:

- dýky a stiletý a nože broušené jako stiletý (*stilet* je druh italské dýky s tenkou čepelí)
- kordy o trojím ostřím
- trombony a terceroly délky pod sedm vídeňských palců, pojímajíc v tu míru rukojeť i hlaveň
- (*trombon* -předovka s rozšířeným trychtýřovitým ústím hlavně, opatřená křesadlovým
- zámkem vyvinutá jako vojenská i civilní zbraň, určená pro střelbu na krátkou vzdálenost,
- zbraň se nabíjela olověnými kulemi, někdy byla opatřena sklopným bodákem; *tercerola* -
- krátká kapesní pistole s křesadlovým zámkem, často doplněná sklopnou dýkou pod hlavní).
- větrovky jakéhokoliv druhu
- ruční a skleněné granáty
- petardy a zapalovací rakety
- ukryté zbraně jakéhokoliv druhu k zákeřným útokům vhodné, jako např. pušky v holi, hole
- s kordem apod.

K zakázaným zbraním dle výše uvedeného patentu se počítaly i všechny nástroje, jejichž původní a přirozený tvar jest úmyslně změněn, aby se jimi mohlo tíže poranit, jakož i každý ukrytý nástroj vhodný k zákeřným útokům, který není podle své povahy určen k provozování nějakého umění nebo živnosti ani k domácí potřebě¹⁶.

Jak již bylo uvedeno, výše uvedený patent platil s drobnými obměnami až do roku 1949, kdy byl nahrazen zákonem č. 162/149 Sb. o zbraních a střelivu. Tento zákon charakterizoval v ustanovení §5 jako nedovolené zbraně:

- zbraně zákeřné (např. pušky nebo dýky v holi, gumové obušky, zabíjáky a boxery)

¹⁵ viz.: časopis POLICISTA 2/2009 – vydává MV ČR

¹⁶ KOMENDA, J. MALANÍK, Z.: *Zákeřné zbraně*, BRNO 2002 ISBN 80-902565-9-7

- zbraně upravené tak, že jejich vzhled lze rozložením nebo jiným způsobem snadno utajit
- zbraně upravené tak, že jejich původní podoba byla změněna k tomu účelu, aby se jimi
- mohlo způsobit těžší zranění
- výbušná zařízení

Uvedené zbraně bylo zakázáno vyrábět, prodávat, zcizovat nabývat, držet a nosit (vyjma výjimek - např. možnost použití gumového obušku jako donucovacího prostředku příslušníky některých ozbrojených sborů).

Výše citovaná právní norma byla nahrazena Zákonem č. 147/1983 Sb. o zbraních a střelivu. Tato norma už řešila především problematiku střelných zbraní, popř. zbraní výbušných a ostatními druhy zbraní se zabýval pouze okrajově. v §34 byly uvedeny následující druhy nedovolených zbraní:

- zbraně zákeřné, tj. zbraně upravené tak, že lze utajit jejich vzhled, nebo zbraně u kterých
- byly původní charakter či podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší
- následky
- zbraně (s výjimkou narkotizačních) konstruované nebo upravené k vystřelování chemických,
- dráždivých nebo toxických látek a pyrotechnických složí
- zbraně s tlumiči zvuku nebo se zařízením na osvětlování cíle
- zbraně založené na principu elektroindukce
- střelná nástrahová a výbušná zařízení

Po společensko-politických změnách v roce 1989, vyvstala potřeba i nové právní úpravy týkající se držení a nošení zbraní. Tato právní úprava rovněž zahrnovala problematiku zbraní zakázaných. v zákoně č. 288/1995 Sb. o střelných zbraních a střelivu byly v § 21 uvedeny jako zakázané zbraně:

- zbraně vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo zbraně, u kterých byly původní charakter či podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky (zákeřné zbraně),
- brokovnice o celkové délce menší než 900 mm, nebo brokovnice, u nichž je hlaveň kratší než 450 mm,
- střelná nástrahová zařízení,
- zbraně, které nejsou vyrobeny z kovu, pokud nejsou identifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob zavazadel pomocí detekčních a rentgenových přístrojů
- zbraně s pevně vestavěnými tlumiči hluku výstřelu,
- zbraně se zařízením na osvětlování cíle,
- zbraně s optickými a obdobnými zaměřovači (pokud se nejedná o zbraně lovecké a sportovní),
- zbraně s laserovými zaměřovači (pokud se nejedná o zbraně použité na střelnicích).

Na rozdíl od předcházejících právních úprav se nově zákon č. 288/1995 Sb. o střelných zbraních a střelivu zabýval i zakázanými doplňky zbraní a zakázaným střelivem. Novou regulaci v oblasti zakázaných doplňků zbraní a střeliva si vynutily nové společensko-politické změny ve společnosti, spojené především s uvolněním podnikání v oblasti zbraní a střeliva. Před listopadem 1989 bylo prakticky nemožné sehnat a zakoupit zakázané doplňky zbraní a střelivo, které výše uvedený zákon nově vyjmenovával.

Za zakázané doplňky jsou dle zákona č. 288/1995 Sb. považovány:

- zaměřovače zbraní konstruované na principu noktovizorů a obdobné zaměřovací přístroje pro mířenou střelbu za snížené viditelnosti,
- tlumiče hluku výstřelu.
- Zároveň v § 22 zákon č. 288/1995 Sb. o střelných zbraních a střelivu vymezoval zakázané střelivo a zakázanou vojenskou municí takto:

- náboje se střelami zkonstruovanými nebo dodatečně upravenými pro zvýšení průbojného nebo ranivého účinku (kromě loveckých nábojů se střelami s vyšším ranivým účinkem),
- zvláštní náboje se střelou s chemickou nebo biologickou látkou (kromě nábojů se střelou s narkotickou látkou),
- imitační, pyrotechnické a osvětlovací prostředky, granáty, rakety, miny, náloživo, letecké pumy a řízené střely určené k použití v armádách a veřejných ozbrojených sborech, pokud nejsou uvolněny pro civilní použití.

Pokud porovnáme v chronologickém pořadí účinnosti právních norem jednotlivé výčty zakázaných zbraní zjistíme že došlo k výraznému posunu, kdy zákony již neřeší problematiku chladných zbraní (viz. patent č. 223 říšského zákoníku a zákon č. 162/1949), ale především problematiku zbraní střelných, potažmo palných. Po roce 1989 je rovněž výrazněji řešena i úprava zakázaných doplňků zbraní a zakázaného střeliva.

Zákon č. 288/1995 platil až do konce roku 2002, kdy byl nahrazen zákonem č. 119/2002 Sb., který platí v novelizované podobě dodnes a rovněž řeší i problematiku zakázaných zbraní. Této problematice bude věnována pozornost v kapitole 5. 2. této práce.

Použitá literatura:

BAČKOVSKÁ, M. NOVÁK, P.: Zákon o zbraních s komentářem a prováděcími předpisy, Linde Praha 2003, ISBN 80-7201-426-9
 KOMENDA, J. MALANÍK Z.: Zákeřné zbraně, BRNO 2002, ISBN 80-902565-9-7
 KOMENDA, J.: Zbraně a střelivo mezi paragrafy, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515
 TERYNGEL J. KREML A.: Zákon o zbraních a střelivu s komentářem, Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9
 ZÁRUBA, J. KRČ, M.: Zbrojní průkaz, Linde Praha a. s. 2007 ISBN 978-80-7201-661-7
 časopis POLICISTA 2/2009 - vydává MV ČR

4.3. Přehled současné právní úpravy

(v oblasti zbraní a střeliva)

- Směrnice Rady Evropských společenství č. 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní
- Směrnice Rady Evropských společenství č. 93/15/EHS o harmonizaci předpisů o uvádění do oběhu a dozoru nad výbušninami pro civilní použití
- **Zákon č. 119/ 2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu** v pozdějších změnách a doplňcích.
- **Zákon č. 156/2000 Sb. o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů.**
- **Nařízení vlády č. 338/2002 Sb., o technických požadavcích pro zabezpečení přechovávání zbraní nebo střeliva a o podmínkách skladování, přechovávání a zacházení s černým loveckým prachem, bezdýmným prachem a zápalkami** v pozdějších změnách a doplňcích.
- **Nařízení vlády č. 151/2004 Sb., kterým se stanoví, které střelné zbraně a střelivo je možné z jiného státu Evropské unie přepravit na území české republiky bez předchozího souhlasu příslušného orgánu české republiky** v pozdějších změnách a doplňcích.
- **Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 369/2002Sb., kterou se stanoví postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při zařazování typů zbraní a střeliva do kategorie** v pozdějších změnách a doplňcích.
- **Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva** v pozdějších změnách a doplňcích.

- **Vyhláška** Ministerstva průmyslu a obchodu **č. 371/2002 Sb.**, kterou se stanoví postup při znehodnocování a ničení zbraně, střeliva a výrobě jejich řezů v pozdějších změnách a doplňcích.
- **Vyhláška** Ministerstva vnitra **č. 384/2002 Sb.**, o provedení některých ustanovení zákona o zbraních. v pozdějších změnách a doplňcích.
- **Vyhláška** Ministerstva zdravotnictví **č. 493/2002 Sb.**, o posuzování zdravotní způsobilosti k vydání nebo platnosti zbrojního průkazu a obsahu lékárničky první pomoci provozovatele střelnice v pozdějších změnách a doplňcích.

Zde jsou uvedeny pouze nejdůležitější právní normy, týkající se oblasti zbraní a střeliva. Okrajově je problematika zbraní a střeliva řešena i v dalších právních normách (např. zákon č. 455/1991 Sb. o živnostenském podnikání ve znění pozdějších předpisů, nebo zákon č. 368/1992 Sb. o správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů).

5. Rozbor platné právní úpravy

Platná právní úprava v oblasti zbraní a střeliva je poměrně rozsáhlá a zabývat se jejími jednotlivými ustanoveními neumožňuje rozsah této práce. Tato kapitola se věnuje bližšímu rozboru některých pojmů uvedených v příloze zákona č. 119/2002 Sb. v současně platném znění „Vymezení zbraní a střeliva“. Záměrem je blíže rozebrat jednotlivé pojmy především po technické stránce, případně je porovnat s předchozí právní úpravou (pokud došlo ke změně) a upozornit na možné problémy při aplikaci těchto pojmů v praxi.

V další části této kapitoly bude rozebrána současně platná právní úprava v oblasti zakázaných zbraní. Pozornost bude rozboru definic jednotlivých zakázaných zbraní, střeliva a doplňků a podmínkám, za kterých je možné tyto zbraně držet, případně nosit.

V poslední části této kapitoly jsou uvedeny správní orgány, které se problematikou zbraní a střeliva zabývají, je zachycena jejich činnost a úkoly. v současné době především v Policii ČR dochází k poměrně značným organizačním změnám a částečně se mění její struktura i v oblasti výkonu veřejné správy v oblasti zbraní a střeliva. Tato nová struktura je v práci uvedena.

5.1. Druhy zbraní

Citace jednotlivých pojmů z přílohy zákona 119/2002 Sb. jsou vypsány kurzívou.

Střelná zbraň - zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie při výstřelu, zkonstruovaná pro požadovaný účinek na definovanou vzdálenost.

Bližší vysvětlení pojmu střelná zbraň je uvedeno v kapitole 3 této práce.

Střelné zbraně se podle zdroje energie dělí na:

- palné;
- plynové;
- mechanické.

Palná zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění chemické energie.

Chemická energie se uvolňuje během prudkého hoření výmetné náplně či zápalkové složky. Při hoření dochází k vývinu velkého množství plynů, které následně vymetou střelu z hlavně. Jako výmetná náplň slouží u většiny palných zbraní prachy. Původně se používal tzv. černý prach, který je v současnosti nahrazen moderními bezdýmnými prachy. u některých palných zbraní s nízkou ústřovou energií střely se prachy nepoužívají a nahrazují je iniciační zápalkové složky (např. většina nábojů 6 mm Flobert).

Palné zbraně mohou být podle konstrukce jednoranové či víceranové, opakovací, samonabíjecí nebo samočinné (automatické).

Mezi palné zbraně se řadí: pistole, revolvery, flobertky, malorážky, lovecké brokovnice a kulovnice, kombinované zbraně, pušky, karabiny, samopaly, kulomety, signální pistole, expanzní zbraně, nastřelovací a jateční přístroje, salutní kanony apod.

Plynová zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění energie stlačeného vzduchu nebo jiného plynu.

jedná se o vzduchovky, větrovky a plynovky, přičemž:

- vzduchovky využívají zásobu stlačeného vzduchu na jeden výstřel;
- větrovky využívají zásobu stlačeného vzduchu v zásobníku na více výstřelů;
- plynovky využívají zásobu stlačeného plynu (například CO₂) na více výstřelů;
- foukačky využívají při výstřelu zásobu vzduchu z plic střelce.

V předchozí právní úpravě (z. č. 288/1995 Sb. §3 písm. i) byla nesprávně jako plynovka označována expanzní zbraň (viz. dále) což je zbraň zcela jiného konstrukčního provedení. Zažitý název plynovka ve svém nesprávném významu (expanzní zbraň) přetrvává bohužel v části střelecké veřejnosti dodnes.

Mechanická zbraň - střelná zbraň, u které je funkce odvozena od okamžitého uvolnění nahromaděné mechanické energie.

Jedná se o praky, luky, kuše, balisty, mechanické vrhače, balistické nože, pružinové harpuny apod. Mechanické střelné zbraně vznikly o několik set let možná i tisíciletí dříve než zbraně palné. Zbytky luků a šípů v archeologických nálezech již v pravěku a starověku. v současnosti jsou mechanické zbraně užívány ve sportu, v některých zemích k loveckým účelům (např. v USA) a v neposlední řadě i ve speciálních útvarech armád nebo bezpečnostních sborů. Vesměs se jedná o zbraně zařazené do kategorie D zákona.

Expanzní zbraň - palná zbraň, jejíž konstrukce vylučuje použití kulového náboje nebo náboje s hromadnou střelou.

Obvykle se jedná o napodobeniny současných revolverů, samonabíjecích pistolí a samopalů, od kterých jsou na první pohled téměř k nerozeznání. v některých případech se od palných zbraní odlišují druhem použitého materiálu (slitiny hliníku) použitým při jejich výrobě.

Jako střelivo se obvykle do expanzních zbraní používá akustických nábojek, nábojek obsahujících dráždivou látku nebo nábojů s granulemi. k zabránění vystřelení kulového náboje nebo náboje s hromadnou střelou bývají expanzní zbraně nejčastěji opatřeny v hlavní přepážkou, nebo jsou podélné osy hlavně a nábojové komory přesazeny. Expanzní zbraně bývají zároveň velmi často na ústí vybaveny závitem pro našroubování ústíového nástavce pro vystřelování střel tvořených pyrotechnickou složí (světličky). Jelikož ráže světliček nedosahuje 16 mm, nejedná se v uvedeném případě o signální zbraň, tak jak bude definována dále.

Při definici expanzní zbraně se zákonodárce dopouští nepřesnosti v souvislosti s vyloučením použití náboje s hromadnou střelou. Dle přílohy zákona (119/2002 Sb -viz. dále) je ***Hromadná střela*** - těleso nebo látka ve skupenství tuhém, ***kapalném nebo plynném***, určená k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu, která se po opuštění hlavně rozdělí. Jako střelivo do expanzních zbraní se mimo jiných používají právě nábojky dovoleného výrobního provedení dle prováděcího předpisu (Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva v pozdějších změnách a doplňcích) se střelou ve formě dráždivého plynu či aerosolu (CN - chloracetofenon, PV - novinamid, CS o-chlorbenzylidenmalononitril), tedy střelou hromadnou, což odporuje výše uvedené definici expanzní zbraně. Nápravu spatřuji ve změně definice „hromadná střela“, konkrétně jako hromadnou střelu označit látku pouze ve skupenství pevném (broky, granule). Druhou možností je změna pojmu expanzní zbraň, ve kterém by se měla zohlednit možnost střelby nábojkami dovoleného výrobního provedení se střelou ve formě plynu, aerosolu nebo mikročástic, tak jak byly zmíněny výše. Teoreticky tak většina expanzních zbraní nesplňuje podmínky současné právní úpravy.

Zákon č. 119/2002 Sb. před svou poslední novelizací charakterizoval expanzní zbraň chybně jako zbraň **střelnou** a nikoliv **palnou**. Tato charakteristika však byla chybná, neboť termín střelná zbraň je obsahově širší a zahrnuje v sobě i termín palná zbraň. v současně platné právní úpravě již je tato chyba odstraněna.

Expanzní přístroj - pracovní zařízení, u něhož je primárním zdrojem energie výbušná látka obsažená ve střelivu pro expanzní přístroje.

Jedná se o pracovní expanzní přístroje s přímým a nepřímým vstřelem s využitím nábojek (nastřelovače hřebů, jateční, tvářecí, spojovací a speciální přístroje včetně palných lisů).

Expanzní přístroj s přímým střelem využívá jako střelivo náboj se střelou. Tímto způsobem byly konstruovány první jateční přístroje, kdy vystřelená střela prorážela lebku poráženého zvířete.

Expanzní přístroj s nepřímým vstřelem je přístroj, využívá jako střelivo nábojku (náboj bez střely). u těchto přístrojů působí při výstřelu tlak plynů vzniklý hořením výmetné náplně na píst zakončený trnem, který následně proráží lebku zvířete.

V současnosti se spíše využívají expanzní přístroje s nepřímým vstřelem a to nejen jako přístroje k porážení zvířat, ale i průmyslu jako různé nastřelovače nýtů, hřebů apod.

Kulová zbraň - palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu kulovými náboji nebo kulovými střelami, případně speciálními náboji nebo střelami pro kulovou zbraň.

Kulové zbraně lze dělit na zbraně:

- s hladkým vývrtem (flobertky). Flobertka je původní termín pro lehkou kulovou zbraň s hladkým vývrtem hlavně. Náboje do flobertek s okrajovým zápalem obvykle nemají výmetnou náplň střelného prachu a k vymetení střely z hlavně slouží jen zápalková slož nebo jsou laborovány tak minimálním množstvím střelného prachu, že energie střely dosahuje na ústí hlavně pouze 7,5 J. Hlavně moderních flobertek jsou již vesměs opatřeny drážkovaným vývrtem;
- s drážkovaným vývrtem (kulovnice, pistole, revolvery, samopaly, kulomety);
- s polygonálním vývrtem (pistole, samopaly, útočné pušky).

Termínem zbraň pro střelbu kulovými střelami má zákonodárce zřejmě na mysli především historické zbraně či jejich funkční repliky (perkusní pušky, pistole a revolvery), ve kterých se nepoužívají jednotný náboj ale jednotlivé komponenty (střela, ucpávka, prachová náplň) se nabíjí jednotlivě do nábojové komory zbraně.

Broková zbraň - palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň.

Vymezení pojmu broková zbraň však v zákoně není přesné, jelikož brokové náboje se vyrábí i do revolverů a pistolí, které lze stěží označit za brokové zbraně. v moderním pojetí lze brokovnici (brokovou zbraň) označit jako jednoranovou, opakovací nebo samonabíjecí dlouhou zbraň s jednou nebo více hlavními s hladkým vývrtem, určenou ke střelbě náboji s hromadnou střelou, případně jednotnou střelou pro brokovnici (např. lovecké střely pro lov černé zvěře typu S-Ball, Slug apod.). Speciální typy mohou mít mělký drážkovaný vývrt a jsou určeny ke střelbě jednotnými střelami pro brokovnici. Zásobování u opakovacích a samonabíjecích typů zajišťuje integrovaná nábojová schránka nebo odnímatelný zásobník.

Brokovnice lze dělit na - lovecké, sportovní, obranné a speciální:

- ptáčnice (malé ráže);
- jednuška (s jednou hlavní);
- dvojka (se dvěma hlavními vedle sebe);
- kozlice (se dvěma hlavními nad sebou);
- lefoška (systému Lefauchaux s kolíčkovým zápalem);
- lankasterka (systému Lancaster s vnějšími bicími kohouty);
- hamerleska (z angl. hammerless = bez vnějších kohoutů, tj. s vnitřními kladívky);
- brokový troják (se třemi brokovými hlavními);
- čtyřče (se čtyřmi brokovými hlavními - vyskytuje se velice vzácně);
- pro střelbu disciplín skeet, trap, lovecký parkur a pod.;
- opakovací;
- samonabíjecí.

Kombinovaná zbraň - palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu kulovými náboji nebo kulovými střelami, případně speciálními náboji nebo střelami pro kulovou zbraň a s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň.

Kombinované zbraně (lovecké) lze dělit:

- obojetnice (2 hlavně vedle sebe, 1 broková + 1 kulová);
- kulobroková kozlice (2 hlavně nad sebou, 1 broková + 1 kulová);
- dvojákový troják (3 hlavně: 2 kulové + 1 broková, uspořádání různé);
- troják (3 hlavně: 2 brokové + 1 kulová, uspořádání různé);
- trojáček (3 hlavně: 2 brokové + 1 malorážková, uspořádání různé);
- trojče (3 hlavně: 1 kulová + 1 broková + 1 malorážková, uspořádání různé);
- čtyřče (4 hlavně: obvykle 2 brokové + 1 kulová + 1 malorážková, uspořádání různé).

Krátká zbraň - palná zbraň, jejíž délka hlavně nepřesahuje 300 mm nebo jejíž celková délka nepřesahuje 600 mm.

Česká názvoslovná norma ČSN 39 5002-1 stanoví, že krátká zbraň je taková zbraň, jejíž konstrukce předpokládá střelbu za použití jedné ruky např. (pistole, revolver, signální pistole, některé druhy samopalů)

Pistole (obr. č. 4 - příloha 9. 1.) - sportovní, obranná, služební, vojenská:

Pojem pro krátkou kulovou palnou zbraň s jednou nebo více hlavními. Každá hlaveň má svou nábojovou komoru. v současnosti jsou nejobvyklejší samonabíjecí pistole s jednou hlavní:

- jednoranové (pro každý výstřel se musí znovu ručně nabít jednotlivým nábojem);
- opakovací (mají zásobník a pro každý výstřel se nabíjejí manipulací se závěrem);
- samonabíjecí (po počátečním ručním natažení dále střílejí jednotlivými ranami až do vyčerpání zásoby střeliva ze zásobníku, před každým dalším výstřelem je třeba uvolnit spoušť);
- samočinná (střílející v samočinném režimu až do vyčerpání střeliva na jedno stisknutí spouště, dle svého charakteru by měly být spíše považovány za samopaly).

Revolver (obr. č. 5 - příloha 9. 1.) - sportovní, obranný, služební, vojenský:

Označení krátké opakovací palné zbraně s jednou hlavní a otáčivým válcem s různým počtem nábojových komor, který slouží jako zásobník. Nábojový válec se zpravidla otáčí mechanicky. Existují však netradiční konstrukce revolverů, u kterých k pootočení válce dochází v souvislosti se zpětným rázem zbraně (samonabíjecí revolver). Typickým představitelem je revolver anglické výroby Webley Fosbery¹⁷.

Signální pistole (obr. č. 6 - příloha 9. 1.) - jednoranová popř. víceranová pistole s hladkým vývrtem určená k vystřelování signálních střel, větší ráže než 16 mm.

Dlouhá zbraň - palná zbraň, která není krátkou zbraní.

Česká názvoslovná norma ČSN 39 5002-1 stanoví, že dlouhá zbraň je zbraň, jejíž konstrukce předpokládá střelbu za použití obou rukou a s opřením zbraně do ramene. Jedná se především o pušky, útočné pušky, karabiny, některé samopaly a kulomety.

Samočinná zbraň - palná zbraň, u níž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.

Jedná se převážně o zbraně vojenské, umožňující střílet tzv. dávkou. Mezi typické představitele samočinných zbraní patří samopaly, útočné pušky a kulomety. v českém zákoně o zbraních střelivu jsou tyto zbraně zařazeny vesměs do kategorie a - zakázané zbraně. Oproti

¹⁷ viz také: ŽUK A. B. *Revolvery a pistole*, Naše vojsko 2003

předchozí právní úpravě novelizovaný zákon č. 219/2002 Sb. vypustil nadbytečnou formulaci „napnutí bicího mechanismu se děje v důsledku předchozího výstřelu“.

Samonabíjecí zbraň - palná zbraň, u níž se opětovné nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce neumožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.

Samonabíjecí zbraně mají ve spoušťovém mechanismu začleněn přerušovač, nebo obdobné zařízení, který po výstřelu odpojí spoušť od spoušťové páky a pro další výstřel musí střelec uvolnit spoušť a opět ji stisknout. Oproti předchozí právní úpravě novelizovaný zákon č. 219/2002 Sb. vypustil nadbytečnou formulaci „napnutí bicího mechanismu se děje v důsledku předchozího výstřelu“.

Opakovací zbraň - palná zbraň se zásobníkem nebo jiným podávacím ústrojím, u níž se opětovné nabití děje v důsledku ručního ovládní závěru nebo mechanického otočení revolverového válce.

Jedná se dlouhé i krátké palné zbraně vybavené závěrem a zásobovacím zařízením. Pro každý výstřel je nutné ručně otevřít a uzavřít závěr. Při manipulaci se závěrem jsou díky zásobovacímu zařízení náboje mechanicky podávány a nabíjeny do komory, přičemž současně dochází k vytažení a vyhození vystřelené nábojnice.

Podle způsobu ovládní závěru se dělí na opakovačky:

- se spodní ovládací pákou.
- s pohyblivým předpažbím.
- s válcovým odsuvným závěrem.
- revolverové.

Oproti předchozí právní úpravě novelizovaný zákon č. 219/2002 Sb. vypustil nepřesnou formulaci „napnutí bicího mechanismu se děje v důsledku ručního ovládní závěru nebo mechanického otočení revolverového válce“. Konstrukce některých starších opakovaček pomocí mechanického ovládní závěru umožňovaly pouze zasunutí/vysunutí náboje popř. nábojnice do/z nábojové komory, a bicí mechanismus musel být napnut manuálně.

Jednoranová zbraň - palná zbraň bez zásobníku nebo jiného podávacího ústrojí, u níž se opětovné nabití děje ručním vložením náboje do nábojové komory, hlavně nebo nábojiště. a napnutí bicího mechanismu se děje v důsledku ručního ovládní závěru.

Jedná se o dlouhé i krátké palné zbraně, u nichž není zadní část hlavně (nábojová komora) pevně uzavřena. Uzavírá ji zvláštní zařízení - závěr, který lze kvůli nabíjení otevřít a následně zasunout náboj do komory zezadu, kdy pro každý výstřel se musí ručně nabíjet. Pro každý výstřel je nutno manuálně otevřít závěr, vytáhnout vystřelenou nábojnici, vložit do komory nový náboj a závěr uzavřít.

Existuje více typů:

- přechodný, s perkusním zápalným systémem;
- na jednotné náboje:
 - s blokovým závěrem;
 - s klapkovým závěrem;
 - s válcovým odsuvným závěrem;
 - s lůžkovým závěrem.

Oproti předchozí právní úpravě novelizovaný zákon 219/2002 Sb. vypustil nepřesnou formulaci „a napnutí bicího mechanismu se děje v důsledku ručního ovládní závěru, jelikož konstrukce některých jednoranových zbraní vyžaduje manuální napnutí bicího mechanismu.“

Víceranová zbraň - palná zbraň bez zásobníku nebo jiného podávacího ústrojí, s 2 nebo více hlavními, u níž se opětovné nabití děje ručním vložením nábojů do nábojových komor.

Jedná se o:

- brokovnice:
 - dvojka;
 - lankasterka;
 - kozlice;
- kombinované zbraně (viz. „kombinovaná zbraň“);
- pepřenky (historické zbraně s otáčivým hlavnovým svazkem, tvořeným několika hlavními);
- pistole.

Oproti předchozí právní úpravě novelizovaný zákon 219/2002 Sb. vypustil nepřesnou formulaci „napnutí bicího mechanismu se děje v důsledku ručního ovládání závěru“. Konstrukce některých starších víceranových zbraní (např. systému lancaster) vyžadovala napnutí bicích kohoutů ručně.

Vojenská zbraň - střelná zbraň, která je určena k vedení námořní, letecké nebo pozemní války.

V předchozí právní úpravě jako vojenské zbraně definoval zákonodárce pouze zbraně palné. Po novelizaci je však tato skupina obsahově rozšířena na zbraně střelné, zahrnující navíc zbraně mechanické a plynové.

Mezi nejčastější ruční vojenské zbraně patří vojenské revolvery a pistole (viz. pojem krátká zbraň), samopaly, útočné pušky, vojenské pušky, kulometry, signální pistole, PDW, bojové brokovnice apod. Tyto zbraně jsou označeny vojenskými přejímacími značkami.

Samopal

Automatická dlouhá nebo krátká vojenská zbraň s drážkovaným nebo polygonálním vývrtem hlavně, určená pro střelbu pistolovými náboji s jednotnou střelou. Zásobování zajišťuje odnímatelný zásobník (obr. č. 3, 7 - příloha 9. 1.).

Útočná puška

Automatická dlouhá vojenská zbraň s drážkovaným nebo polygonálním vývrtem hlavně, určená pro střelbu zkrácenými puškovými náboji se středním výkonem. Zásobování zajišťuje odnímatelný zásobník nebo nábojová schránka (obr. č. 8 - příloha 9. 1.).

Vojenská puška

Opakovací nebo samonabíjecí dlouhá zbraň s drážkovaným vývrtem hlavně, konstruovaná pro střelbu puškovými náboji plného výkonu. Zásobování zajišťuje integrovaná nábojová schránka nebo odnímatelný zásobník (obr. č. 9 - příloha 9. 1.). Zvláštní kategorii tvoří speciální odstřelovačské pušky, určené k přesné střelbě na velké vzdálenosti (obr. č. 10 - příloha 9. 1.).

Kulomet

Automatická dlouhá vojenská zbraň s drážkovaným nebo polygonálním vývrtem hlavně, určená pro střelbu zkrácenými puškovými náboji se středním výkonem (lehký kulomet), puškovými náboji plného výkonu (těžký kulomet) nebo náboji velké ráže - např. 12, 7 mm, 14, 5 mm - (velkorážový kulomet). Zásobování zajišťuje odnímatelný velkokapacitní zásobník nebo nábojový pás (obr. č. 1, 2 - příloha 9. 1.).

Signální pistole

Jednoranová nebo víceranové krátká vojenská zbraň s hladkým vývrtem hlavně větší ráže, konstruovaná pro střelbu signálních, akustických a případně zadýmovacích, či jiných speciálních nábojů vyšší ráže než 16 mm (obr. č. 6 - příloha 9. 2).

PDW (z angl. Personal Defense Weapon)

Zbraň pro osobní obranu vychází z analýzy, že většina příslušníků armády nepotřebuje být vyzbrojena vysoce sofistikovanou útočnou puškou s účinným dostřelem 400 m. Na druhé straně samopal stílející pistolovým střelivem nedokáže prostřelit neprůstřelnou vestu. Proto vznikla nová kategorie zbraní pro řidiče, spojaře, obsluhy těžkých zbraní atd., jimž by klasická útočná puška překážela v činnosti. PDW jsou automatické zbraně o délce větší než pistole, ale kratší než útočná puška. Jsou komorovány pro nově vyvinuté náboje menších ráží (např. 5, 7x28 FN nebo 4, 6x30 HK), které si díky vysoké rychlosti střely s neprůstřelnou vestou poradí na vzdálenosti do 200 m (obr. č. 11- příloha 9. 1).

Sportovní zbraň - střelná zbraň, určená pravidly sportovní střelby pro národní a mezinárodní disciplíny.

Sportovní střelbu na mezinárodní úrovni zajišťuje Mezinárodní střelecká federace (International Shooting Sport Federation - ISSF). Cílem ISSF je dosáhnout jednotnosti v provádění střeleckého sportu na celém světě. Základním materiálem ISSF jsou Ústřední stanovy pravidel a předpisů (Official Statutes Rules and Regulations) obsahující všeobecná technická pravidla pro všechny střelecké disciplíny a speciální technická pravidla, která platí pro jmenovitě konkrétní střelecké disciplíny. Tato pravidla podrobně určují pro jednotlivé střelecké disciplíny vzdálenosti střelby, terče, zbraně, oděvy a střelivo. Členem federace je také Český střelecký svaz, který sdružuje střelecké kluby v ČR, existují však i další střelecké svazy se svými národními pravidly¹⁸.

Lovecká zbraň - střelná zbraň, určená k lovu odstřelem podle zákona o myslivosti.

Zákon č. 441/2001 Sb. o myslivosti v § 45 *zakázané způsoby lovu* vymezuje zbraně, s kterými je lov zakázán.

V zákoně o myslivosti se zakazuje:

- střílet zvěř jinou zbraní než loveckou (dlouhou palnou zbraní kulovou, brokovou nebo kombinovanou, určenou k loveckým účelům)
- střílet zvěř zakázanými zbraněmi, jejich doplňky a střelivem
- střílet zvěř jinou zbraní než kulovnicí s nábojem s energií ve 100m nižší než 1000J (joule) a ostatní zvěř spárkatou nižší než 1500J; to neplatí při lovu selete a lončáka prasete divokého, které lze při nadhánce, nahánce nebo nátlačce střílet i brokovnicí s jednotnou střelou,
- střílet zvěř z poloautomatických nebo automatických zbraní se zásobníkem schopným pojmout více než dva náboje

Ve výše uvedeném negativním vymezení lovecké zbraně se však zákonodárce dopouští několika nepřesností a vymezení pojmu lovecká zbraň je velice vágní.

- Zákon o myslivosti definuje jako zbraň k loveckým účelům dlouhou **palnou** zbraň, kdežto zákon č. 119/2002 Sb. jako zbraň **střelnou** (tedy i mechanickou, popř. plynovou). Rovněž pojem zbraň určená k loveckým účelům není blíže specifikován.
- Zákon o myslivosti hovoří chybně o energii **náboje**, terminologicky správně se udává energie **střely**.

¹⁸ Podle: HÝKEL, J. MALIMÁNEK, V.: *Náboje s okrajovým zápalem*, MOTOMA s. r. o. 2003, ISBN 80-903349-0-3

- Zákon č. 119/2002 Sb. nezná pojem **poloautomatická** nebo **automatická** zbraň ale zbraň **samonabíjecí** a **samočinná** (příčemž samočinné zbraně patří mezi zbraně zakázané podle zákona č. 119/2002 Sb.).
- Zákon o myslivosti opomíjí mimo zásobníku i další druhy zásobovacích zařízení automatické či poloautomatické zbraně (například nábojovou schránku). Díky tomuto opominutí tak v praxi lze lovit zvěř výše uvedenými zbraněmi, pokud jsou vybaveny nábojovou schránkou i s kapacitou vyšší než 2 náboje. Ustanovení tak prakticky ztrácí smysl.

Paintbalová zbraň - plynová zbraň, kterou se vystřeluje střela se značkovací látkou.

Dlouhá nebo i krátká střelná zbraň velké ráže, vystřelující želatinové kuličky poháněné stlačeným CO₂ a obsahující barvivo. Také tyto zbraně jsou převážně zhotoveny z plastů. Původně byly tyto zbraně používány americkými farmáři ke značkování dobytka. v ČR se používají především ke sportovním popř. výcvikovým účelům.

Signální zbraň - jednoúčelové zařízení na principu krátké nebo dlouhé zbraně pro použití signálních nábojů ráže větší než 16 mm (obr. č. 6 - příloha 9. 1.).

Poslední novelou zákona č. 119/2002 Sb. došlo ke změně minimální ráže signálních zbraní z 19 na 16 mm a do signálních zbraní byla nově zahrnuta i jednoúčelová zařízení na principu dlouhých zbraní. Signální zbraně mohou být jednoranové či víceranové. Jako střelivo se do těchto zbraní se používají signální, akustické, zadýmovací či speciální náboje ráže větší než 16 mm. v ČR a okolních zemích je nejobvyklejší ráže signálních zbraní 26, 5 mm.

Historická zbraň - střelná zbraň, která byla vyrobena do 31. prosince 1890, a současně platí, že všechny hlavní části zbraně byly vyrobeny do 31. prosince 1890.

Střelná zbraň, jejíž model byl vyvinut nebo vyroben (kromě výjimek) před 1. 1. 1890, pokud do ní nelze nabíjet náboje určené pro zbraně zakázané nebo podléhající povolení. Do této kategorie se řadí krátké i dlouhé palné zbraně se zápalnými systémy na bázi doutnákového, kolečkového, křesadlového a perkusního zámku a jejich repliky s výjimkou perkusních revolverů. Perkusní revolvery jsou omezeny počtem funkčních nábojových komor. Aby mohl být perkusní revolver nebo jeho replika považován za zbraň kategorie D (ostatní zbraně, které nejsou zakázané - kat. A, nepodléhají povolení - kat. B a registraci - kat. C) smí mít funkční pouze dvě nábojové komory ve válci.

Hlavní části střelné zbraně - hlaveň, vložná hlaveň, vložná nábojová komora, rám, válec revolveru, pouzdro závěru nebo tělo a závěr.

Hlaveň - část zbraně tvaru trubky s nábojovou komorou a vývrtem příslušné ráže (u revolveru s vývrtem a přechodovým kuželem), sloužící k urychlení střely a jejímu navedení do požadovaného směru.

Vložná hlaveň - je vkládána do hlavně větší ráže a umožňuje střelbu kulovými a brokovými náboji menší ráže.

Vložná nábojová komora - jedná se prakticky o ocelovou vložku, jejíž vnější rozměry odpovídají nábojům k použití v příslušné hlavni. z vložné nábojové komory tak lze vystřelit méně výkonný náboj než je náboj originální.

Rám - část zbraně, obsahující bicí a spoušťový mechanismus, vyhazovač, případně zásobovací ústrojí. Jeho součástí mohou být také demontážní prvek, pojistné mechanismy a ovládací prvky (páka střelecké pohotovosti, záchyt závěru, záchyt zásobníku). Jedná se o integrující součást zbraně, do které jsou vsazeny ostatní hlavní části, a se kterými tvoří jeden střelbyschopný celek - zbraň. u některých zbraní je jako rám zbraně označováno pouzdro závěru či tělo zbraně.

Válec revolveru - je součástí otočná součást s různým počtem nábojových komor, který slouží i jako zásobovací ústrojí zbraně. Hlaveň a nábojová komora u revolveru jsou tak odděleny. Při

každém napnutí bicího mechanismu se válec pootočí kolem své osy a umožní tak vystřelení dalšího náboje z další nábojové komory válce.

Pouzdro závěru nebo tělo zbraně - je hlavním spojovacím prvkem, který všechny části zbraně spojuje dohromady. Kromě toho může rovněž sloužit jakou pouzdro pro uložení některých součástí vnitřního mechanismu zbraně. Obsahuje bicí a spoušťový mechanismus, vyhazovač, případně zásobovací ústrojí. Jeho součástí mohou být také demontážní prvek, pojistné mechanismy a ovládací prvky (páka střelecké pohotovosti, záchyť závěru, záchyť zásobníku).

Závěr - část zbraně uzavírající zezadu nábojovou komoru. Skládá se z pouzdra závěru, závorníku, vratné pružiny a případně nosiče závorníku. Dále do něj patří vytahovač, u některých typů vyhazovač, pojistné mechanismy a případně výstražník náboje v komoře nebo výstražník napnutého bicího mechanismu;

Znehodnocená zbraň - střelná zbraň, která byla znehodnocena postupem stanoveným právním předpisem.

Znehodnocení zbraně upravuje Vyhláška č. 371 Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 26. července 2002, kterou se stanoví postup při znehodnocování a ničení zbraně, střeliva a výrobě jejich řezů. Znehodnocení zbraně je provedení takových nevratných úprav na zbraní, které znemožňuje její další použití ke střelbě. Úpravou musí být vyloučena možnost nabití zbraně a následného výstřelu z ní, a zároveň musí být zajištěno, že žádná její hlavní část nemůže být použita k výrobě nové střelbyschopné zbraně. Zbraň smí znehodnocovat pouze oprávněná osoba a musí být označena znehodnocovací značkou. (příloha 9. 2.)

Jelikož se v kriminalistické praxi v minulosti vyskytly případy opětovné amatérské aktivace nedostatečně znehodnocené zbraně do střelbyschopného stavu (dokonce i v samočinném režimu střelby) jejich následné zneužití k páčání trestné činnosti, reagovala na tuto skutečnost poslední novela zákona č. 219/2002 Sb. která zpřísnila postih oprávněných osob za nedostatečné znehodnocení zbraně a zároveň nově stanovila povinnost předkládat zbraně po jejich znehodnocení ke kontrole Policii ČR. Toto opatření má jistě své opodstatnění, ale jelikož se však jedná řádově o tisíce ks zbraní přibude Policii ČR navíc další poměrně rozsáhlá oblast činnosti, která bude muset být personálně zajištěna. Zdali je zbraň správně znehodnocena posoudí podle mého názoru pouze technicky erudovaný odborník.

Řez zbraně - je úprava střelné zbraně postupem stanoveným právním předpisem, při níž se alespoň částečně odkryje vnitřní konstrukce zbraně.

Řez zbraně se od znehodnocení zbraně podstatně liší tím, že pohyblivost funkčních částí zbraně zůstává zachována, stejně jako rozebíratelnost zbraně. Řezy se používají především k výukovým účelům a především názorně demonstrují činnost jednotlivých mechanismů zbraně. Zbraň v řezu však nesmí být použitelná ke střelbě. Hlavní části musí být upraveny odstraněním materiálu tak, aby bylo prakticky znemožněno z řezu vystřelit, popř. tuto část použít k výrobě nové střelbyschopné zbraně¹⁹.

Odpalovací zařízení - zařízení pro odpalování střel s reaktivním pohonem nebo střeliva s reaktivním účinkem nábojky jako jsou pancéřovky, tarasnice, raketomety a odpalovací zařízení pozemní, letecké a lodní; odpalovací zařízení speciálních střel.

Jedná se o nový termín v zákoně o zbraních a střelivu, který se pokouší řešit mezeru v předchozí právní úpravě, která je kvalifikovala velice vágně a kdy tyto specifické zbraně a zbraňové systémy byly v praxi obtížně zařaditelné do kategorie. Poslední novelou zákona 219/2002 Sb. byla odpalovací zařízení zahrnuta mezi zbraně zakázané - tedy zbraně kategorie A. Do této kategorie jsou však zařazena všechna odpalovací zařízení bez ohledu na jejich technické provedení, dále zadli se jedná o torza, nebo jsou funkční a umožňují opětovné použití (nabití). v praxi tak bude velice obtížné určit, co všechno lze za odpalovací zařízení považovat. Dle mého

¹⁹ Podle: KOMENDA, J.: *Zbraně a střelivo mezi paragrafy*, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

názoru by s za odpalovací zařízení měla považovat pouze taková zařízení, ze kterých lze opětovně střelu odpálit (lze je opětovně nabít) a jsou vybaveny potřebnými odpalovacími mechanismy. V současnosti jsou mezi zakázané zbraně všechna odpalovací zařízení bez ohledu na to, zda jsou funkční či nikoliv. Zákon rovněž neumožňuje jejich znehodnocení. Jako vyřešení tohoto problému vidím zavést v zákoně nový pojem **neaktivní odpalovací zařízení, popř. znehodnocené odpalovací zařízení**, obdobně jako zákon zavedl nový pojem **neaktivní munice** - viz. dále. Tato znehodnocená či neaktivní odpalovací zařízení by pak mohla být zařazena do kategorie D.

5.2. Druhy střeliva

Střelivo - souhrnné označení nábojů, nábojek a střel do střelných zbraní.

Bližší vysvětlení pojmu střelivo je uvedeno v kapitole 3 této práce.

Střelivo přebíjené - střelivo, které využívá již použitých nábojnic.

Důvodů k přebíjení střeliva, popř. k jeho domácímu přebíjení je několik. Může se např. jednat o výrobu nábojů tzv. výběhových ráží, které již nejsou na trhu běžně k dostání a nebo je jejich cena příliš vysoká, nebo o výrobu nábojů sportovními střelci, kdy cena podomácku vyrobeného náboje může být až poloviční oproti náboji továrnímu. Přebíjet střelivo v domácích podmínkách by však měla provádět pouze osoba s patřičnými znalostmi, jinak může dojít k havárii zbraně při střelbě (roztržení hlavně nebo nábojové komory, apod.) a ohrožení střelce a jeho okolí.

Střelivo zkušební - střelivo, určené pro úřední přezkušování zbraní podle zvláštního právního předpisu.

Jedná se o tzv. tormentační střelivo. Jedním z úkonů při přezkušování zbraní je zkušební střelba ze zbraně. Při zkušební střelbě se používají podle druhu zbraně zkušební (tormentační) náboje, jejichž tlak plynů při výstřelu je cca o 30% vyšší než u běžných spotřebních nábojů. Pokud zbraň při zkoušce vyhoví všem požadavkům, je opatřena zkušební značkou. (příloha 9. 3.).

Munice - souhrnné označení pro ruční a jiné granáty, střely do pancéřovek a tarasnic, dělostřelecké střelivo, pumy, torpéda, řízené a neřízené rakety, kazetovou (kontejnerovou) municí, náložky trhavin, miny, pyropatrony, výmetné klamné cíle, pyrotechnické imitační prostředky, signální a osvětlovací prostředky, nástražná výbušná zařízení, včetně zařízení pro dálkový odpal; za municí se považují též její hlavní části, kterými jsou dělostřelecké střely, nábojky, rozněcovače, zapalovače a iniciátory.

V předchozí právní úpravě byla munice definována obecněji a střelivo do ručních zbraní bylo zahrnuto do pojmu munice. Současně platná právní úprava (z. č. 119/2002 Sb.) konkrétně definovala vyčerpávajícím způsobem předměty, které lze za municí považovat. Tím byly odstraněny nejasnosti, které mohly být příčinou problémů při aplikaci v praxi. Zároveň byl ze zákona odstraněn pojem **vojenská munice**, neboť pojem munice jej plně nahrazuje.

Neaktivní střelivo a munice - střelivo a munice, které neobsahují výbušniny ani jiné aktivní muniční náplně. Zahrnuje delaborované střelivo a municí, znehodnocené střelivo a municí, řez střeliva a munice a maketu střeliva a munice.

Jedná se o nový pojem zavedený novelou zákona č. 119/2002 Sb. Prakticky se jedná o municí, která již není schopna plnit svou funkci, jelikož z ní byly odstraněny výbušniny a jiné aktivní muniční náplně. Jelikož je zbavena aktivní náplně, nelze ji odpálit, vystřelit či aktivovat jiným způsobem a nemůže ohrozit své okolí (i při neodborné manipulaci) tak jako munice aktivní. Neaktivní střelivo a munice je zařazeno do kategorie D.

Střela - předmět vystřelený ze střelné zbraně, určený k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu.

Střely nemusí být pouze ve formě pevné, ale i ve formě náplně plynu či kapaliny. Tyto náplně lze však považovat za střely pouze v případě, že jsou určeny k vystřelení ze střelných zbraní. Jiný efekt může být například světelný, dýmový apod.

Jednotná střela - těleso, určené k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu, které se po opuštění hlavně nerozdělí.

Jednotné střely se především užívají ve zbraních s drážkovaným popř. polygonálním vývrtem. Mají různý tvar (sférické, válcové, ogivální, biogivální, s přední částí ve tvaru komolého kužele apod.) a jsou vyrobeny buď z jednoho materiálu (střely homogenní - nejčastěji olovené), nebo složením z více materiálů (např. střely s oloveným jádrem a mosazným pláštěm). Výhodou jednotných střel je jejich vysoká přesnost a dostřel. Jednotné střely lze použít i v nábojích pro zbraně s hladkým vývrtem (např. střely s - Ball, Slug - lovecké brokovnice), přičemž brokovnice jsou určeny převážně pro střelbu s náboji s hromadnou střelou.

Hromadná střela - těleso nebo látka ve skupenství tuhém, kapalném nebo plynném, určená k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu, která se po opuštění hlavně rozdělí.

Mezi nejznámější náboje s hromadnou střelou patří brokové náboje do brokovnic popř. revolverů a pistolí. Hromadná střela je u těchto nábojů tvořena ocelovými popř. olovenými kuličkami (broky). Dále existuje celá řada nábojů a nábojek do expanzních zbraní s hromadnou střelou ve formě dráždivého plynu či aerosolu (CN - chloracetofenon, PV - novinamid, CS o-chlorbenzylidenmalononitril) - viz vysvětlení pojmu Expanzní zbraň. Náboje s hromadnou střelou mohou být i speciální konstrukce například náboje typu duplex, kdy jsou do nábojnice vsazeny za sebou dvě jednotné střely, které se po opuštění hlavně rozdělí a každá pokračuje samostatně k cíli. Tím se zvyšuje pravděpodobnost zásahu cíle²⁰.

Průbojná střela - jednotná střela, která je tvořena materiálem tvrdším než 250 HB - tvrdost podle Brinella, nebo střela, která je laborována do střeliva, které svou konstrukcí nebo energií střely vykazuje průbojný účinek; zpravidla má střelivo průbojnou střelu s kombinovaným účinkem, určenou pro vojenské nebo speciální účely.

V předchozí právní úpravě z. č. 119/2002 Sb. před novelizací byl pojem průbojná střela definován jako „střela, jejíž jádro nebo celá střela je tvořena tvrdým materiálem“. Tento pojem však byl nepřesný a zavádějící a stal se příčinou aplikačních problémů v praxi.

Nebylo blíže specifikováno jaký materiál je považován za tvrdý a jaký za měkký. Nejčastěji jsou jádra střel tvořena olovem (měkký materiál). z důvodu úspory drahého a nedostatkového olova se k výrobě střel začalo jako náhražka olova používat i železo popř. tzv. měkká ocel, která byla správnými orgány mylně považována za tvrdý materiál. Porovnáním průbojných účinků jednotlivých střel (s oloveným i ocelovým jádrem z tzv. měkké oceli) stejné ráže, především pistolových a zkrácených puškových nábojů, nebylo zjištěno podstatného rozdílu. Ke zvýšení průbojnosti došlo až při použití ocelového jádra se specifickými vlastnostmi (zvýšenou tvrdostí) nebo wolframového jádra. Z uvedených důvodů novelizovaný zákon č. 219/2002 Sb. nově přesněji charakterizoval vlastnosti střely, kterou lze charakterizovat za průbojnou.

Výbušná střela - složená plášťová střela obsahující výbušnou slož, která po nárazu exploduje.

V minulosti, především v 19. století byly u palných zbraní s náboji s černým (málo výkonným) prachem výbušné střely používány i v ručních palných zbraních, kdy exploze střely v cíli nahrazovala její relativně nízkou dopadovou energii. Tyto střely se používaly nejen pro lov velké tropické zvěře, ale i ve vojenství i do pušek. v roce 1868 však byly zakázány

²⁰ KNEUBUEHL Beat P. *BALISTIKA, střely, přesnost střelby, účinek*, Naše vojsko 2004, ISBN 80-206-0749-8

Petrohradskou deklarací o zákazu použití výbušných nábojů ve válce, kde se smluvní strany zavázaly upustit od použití nábojů laborovaných trhavinou, mají li nižší hmotnost než 400 g, což v současnosti odpovídá střelám ráže cca 30 mm²¹. Střely této velikosti a hmotnosti jsou v ručních palných zbraních prakticky nepoužitelné a nacházejí uplatnění spíše jako dělostřelecké granáty v kanonech, houfnicích, leteckých kanonech apod.

Zápalná střela - složená plášťová střela obsahující zápalnou slož, která se po styku se vzduchem nebo po nárazu vznítí.

Zápalné střely popř. jejich kombinace (průbojně zápalná apod.) se používají především ve vojenství. Jejich účelem je především označit či zapálit cíl. v civilní praxi nelze tyto střely používat. Při jejich použití hrozí zvýšené riziko vzniku požáru. Tyto střely nelze použít ani v lovectví, kde by jejich užití mohlo být posuzováno jako týrání zvíře.

Šoková střela - jednotná střela, se špičkou ve tvaru komolého kužele, který je na vrcholu opatřen otevřenou válcovou dutinou, do které zasahuje část olověného jádra tvaru komolého kužele, plášť je na okrajích podélně naříznut.

Výklad pojmu šoková střela zákonem je velice nestandardní a zavádějící. v uvedeném případě se jedná spíš o expanzní střelu s řízenou deformací - semiwadcutter (ozn. SWC -HP)²².

Není jasné, zda střela musí splňovat všechny výše uvedené technické parametry nebo pouze některé (naříznutí pláště, tvar špičky, provedení jádra a pod). Existuje více druhů střel do nábojů do krátkých palných zbraní, které mají zvýšenou ranivost a tím při zasažení napomáhají rozvoji posttraumatického šoku. Jedná se o střely expanzivní, s řízenou deformací nebo jejich kombinaci. Zákonodárce tak za šokovou střelu zřejmě považuje pouze střelu, která splňuje kombinaci obou výše zmíněných provedení střel. v definici pojmu šoková střela by měla být provedena změna a poměrně úzké technické vymezení nahradit by mělo být nahrazeno pojmy expanzní střela (opatřená dutinou) a střela s řízenou deformací (konstruovaná tak aby se při nárazu v cíli rozložila). Náboje se šokovou střelou jsou zakázány zákonem do krátkých palných zbraní § 4 písm. b odst. 3.

Pro lovecké účely je toto střelivo povoleno. Zároveň se pro vyvolání silnějšího šokového efektu u současných nábojů do dlouhých zbraní využívá mimo deformace střely i relativně vysoké dopadové rychlosti min. 800m/s, přičemž u některých ráží se tato rychlost pohybuje až přes 1100m/s.

Náboj - celek určený ke vkládání (nabíjení) do palné zbraně, signální zbraně nebo zvláštní zbraně, skládá se z nábojnice, zápalky nebo zápalkové slož, výmetné náplně a střely.

Jedná se prakticky o celek, ve kterém jsou obsaženy všechny součásti střeliva, potřebné k provedení jednoho výstřelu. První jednotný náboj byl vynalezen švýcarským puškařem Jeanem Samuelem Paulim v roce 1812²³. Náboj byl v provedení pro pistole, kulovnice a brokovnice. Jelikož v době svého vzniku však byl příliš revoluční a převyšoval technologické možnosti své doby, příliš se nerozšířil. Jednotný náboj se prosadil o něco později asi cca v druhé polovině 18. stol., kdy zbraně pro jednotný náboj (zadovky) začaly postupně vytlačovat nabíjené ústím hlavně (předovky). Jednotný náboj se používá v současnosti v drtivé většině palných zbraní. Výjimkou mohou být např. repliky perkusních zbraní, popř. zbraně se speciálním střelivem např. raketové střelivo typu Gyrojet.

Nábojka - celek určený ke vkládání (nabíjení) do expanzní zbraně, expanzního přístroje nebo zvláštní zbraně, skládá se z nábojnice, zápalky nebo zápalkové slož, může obsahovat výmetnou náplň, granule nebo chemickou dráždivou látku.

²¹ KOMENDA, J. MALANÍK, Z.: *Zákeřné zbraně*, BRNO 2002, ISBN 80-902565-9-7

²² KOMENDA, J.: *Zbraně a střelivo mezi paragrafy*, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

²³ HÝKEL J. MALIMÁNEK V.: *Náboje s okrajovým zápallem*, MOTOMA s. r. o. 2003, ISBN 80-206-0641-6

Prakticky se jedná o náboj bez jednotné, nebo hromadné střely v pevném skupenství. Nábojky se především používají v expanzních zbraních, expanzních přístrojích (jateční, vstřelovače nýtů a hřebů a pod).

Znehodnocené střelivo a munice - střelivo a munice, na kterých byly provedeny nevratné úpravy znemožňující jejich původní funkci. Znehodnocené střelivo a munice se identifikuje podle zvláštního právního předpisu.

Řez střeliva a munice - řez střeliva a munice vyrobený pro školní a výcvikové účely ozbrojených složek zbavený výbušnin a jiných aktivních muničních náplní, na kterém byly provedeny úpravy odkrývající alespoň částečně vnitřní konstrukci střeliva nebo munice včetně náhradních (inertních) náplní. Řez střeliva a munice se identifikuje podle zvláštního právního předpisu.

Postupy znehodnocení střeliva a munice, a výroba řezů střeliva a munice jsou upraveny ve Vyhlášce Ministerstva průmyslu a obchodu č. 371/2002 Sb., kterou se stanoví postup při znehodnocování a ničení zbraně, střeliva a výrobě jejich řezů v pozdějších změnách a doplňcích. Důležité je že se tímto postupem na střelivu a municí provedou nevratné změny, znemožňující jejich původní funkci. Dle současné platné právní úpravy (z. č. 219/2002 Sb.) se nově vyžaduje aby takto upravené střelivo a munice bylo identifikováno (označeno).

Delaborované střelivo a munice - střelivo a munice zbavené výbušnin a jiných aktivních muničních náplní, neoznačené podle zvláštního právního předpisu.

Delaborované střelivo a munice na rozdíl od střeliva znehodnoceného umožňuje využití jeho některých komponentů pro opětovné zkompletování funkčního celku. Např. se při výrobě střeliva využijí opět nábojnice získané při delaboraci střeliva s prošlou expirační dobou.

Maketa střeliva a munice - střelivo a munice tvarově a rozměrově shodné s originální předlohou neobsahující výbušniny nebo jiné aktivní muniční náplně, přičemž mohou být vyrobeny z jiného (nestandardního) materiálu a mohou obsahovat náplně vyrobené z náhradního (inertního) materiálu. Zahrnuje civilní nebo vojenské školní střelivo nebo municí určené pro výcvik nebo školení

Jedná se o rozměrově a tvarově shodné modely určené k výuce. k jejich zhotovení se používá celá řada náhradních materiálů, jako jsou dřevo, plasty, pryskyřice a podobně.

Nevybuchlá munice - souhrnné označení pro municí, která byla připravena k použití anebo byla použita (například vystřelena, shozena, rozhozena, odpálena, vržena anebo vymetena) a zůstala nevybuchlou například v důsledku selhání iniciačního mechanismu anebo byla konstruována tak, aby vybuchla z jiných příčin (například našlápnutím).

Zákon o zbraních a střelivu řeší i problematiku nevybuchlé munice, především v souvislosti s prováděním pyrotechnického průzkumu. Nevybuchlá munice se na našem území vyskytuje z období válek a dále v bývalých vojenských prostorech, uvolněných po odchodu sovětské armády. Vesměs se jedná o municí velice nebezpečnou a zákeřnou a nakládat s ní může pouze oprávněná osoba. Vyhledávat tuto municí může osoba, která je držitelem zbrojního průkazu skupiny F, ale nesmí s touto municí nijak nakládat (např. ničit). Toto je oprávněn provádět pouze odborně vyškolený pyrotechnik buď Armády ČR nebo Policie ČR.

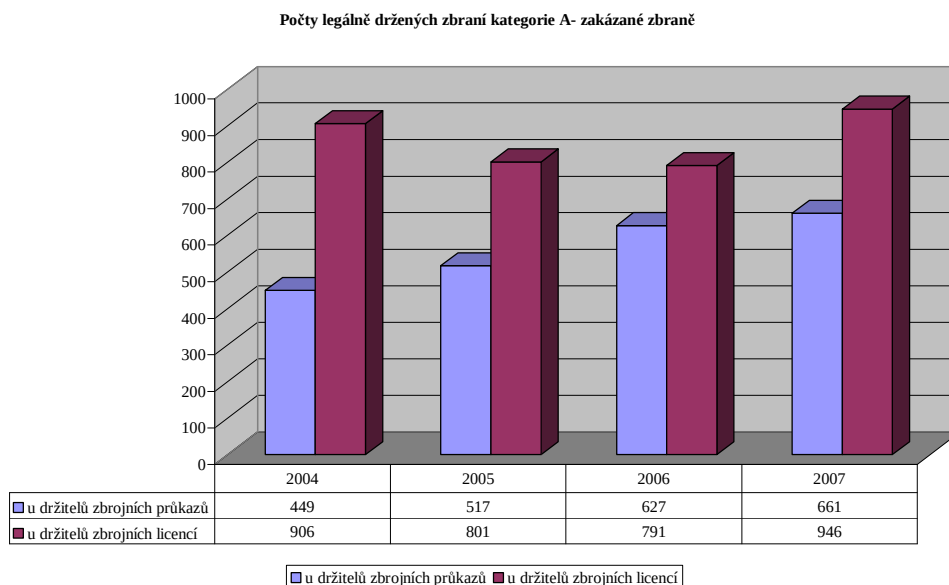
Cvičný náboj - náboj určený k akustické a světelné imitaci ostré střelby.

Jedná se o náboje určené především k výcvikovým účelům. Při použití cvičných nábojů se výrazně omezuje riziko zranění cvičících příslušníků ozbrojených sborů v průběhu taktických nácviků různých akcí. Ve své podstatě jde o náboje bez střely (prakticky se tedy jedná o nábojky). Za první republiky byly tehdejší československou armádou do pušek a kulometů používány i cvičné náboje ráže 7, 92 Mauser se střelou. Střela však byla vyrobena z měkkého

dřeva a po opuštění hlavně se rozpadla. Moderní obdobou takového náboje jsou v současné době náboje FX, které se vyrábějí v rozličných rážích.

5.3. Současně platná právní úprava v oblasti zakázaných zbraní

Zakázané zbraně svým charakterem a vlastnostmi překračují rámec běžných zbraní. z uvedeného důvodu má stát zájem na tom, aby tyto zbraně nebyly rozšířeny mezi veřejnost, potažmo držitele zbrojních průkazů, a jejich počet byl maximálně regulován. Legálně držené zakázané zbraně tvoří svým počtem pouze okrajovou skupinu (viz. tabulka č. 1) z celkového počtu legálně držených zbraní v ČR. Jelikož se však jedná o zbraně nejnebezpečnější, je možnost jejich nabývání do vlastnictví, držení a nošení poměrně striktně omezena zákonem. v současné platné právní úpravě jsou zakázané zbraně, střelivo a zakázané doplňky zbraní uvedeny v HLAVĚ II § 4 zákona č. 119/2002 Sb. Udělování výjimek k nabývání do vlastnictví, držení a nošení těchto zbraní je řešeno v HLAVĚ III, §9, 10, 11 zákona. Citace jednotlivých ustanovení jsou vypsány kurzívou.

Tabulka č. 1

5.3.1. Vymezení zakázaných zbraní, střeliva a doplňků zbraně

Zakázanými zbraněmi (zbraněmi kategorie A) jsou:

vojenské, včetně odpalovacích zařízení s výjimkou pušek, samonabíjecích a opakovacích pušek, pistolí a revolverů, ověřených pro civilní použití, pokud podléhají ověřování podle zvláštního právního předpisu

Pojem vojenská zbraň je velice vágně definován v příloze k zákonu č. 119/2002 Sb. Vymezení zbraní a střeliva, část první - druhy zbraní, kde je uvedeno:

Vojenská zbraň - střelná zbraň, která je určena k vedení námořní, letecké nebo pozemní války.

Zbraně určené k vedení námořní, letecké nebo pozemní války, jsou zřejmě takové zbraně, které jsou součástí výzbroje subjektů uvedených v §1 odst. 2 písm. a) z. č. 119/2002 Sb. Jedná se například o zbraně Armády České republiky, bezpečnostních sborů a ostatních subjektů uvedených ve výše zmíněném ustanovení.

Z okruhu těchto zbraní jsou vyňaty samonabíjecí, opakovací a jednoranové pušky, pistole, revolvery, které byly vyřazeny z výzbroje subjektů uvedených v § 1 odst. 2 písm. a). Tyto zbraně

však musí být ověřeny *Českým úřadem pro zkoušení zbraní a střeliva* pro civilní použití a opatřeny civilní schvalovací (zkušební) značkou (příloha 9. 3), aby bylo jasné patrné, že se jedná o původně vojenskou zbraň ověřenou pro civilní použití. Pokud by vojenská zbraň byla opatřena pouze vojenskými přejímacími značkami a nebyla opatřena značkami civilními jednalo by se stále o **zakázanou zbraň**, i když by tento typ zbraně byl Úřadem schválen pro civilní použití.

Postup Úřadu při zařazování zbraní do kategorií je nutný pro potřeby praxe, jelikož v mnoha případech je hranice mezi civilní a vojenskou zbraní nejasná a laik, popř. správní orgán nemůže na základě svých technických znalostí v oblasti zbraní přesně určit, kdy lze zbraň označit jako vojenskou. Pokud se podíváme na vývoj a historii zbraní, zjistíme že téměř všechny druhy zbraní byly používány k vojenským účelům, nebo se postupem času z vojenských zbraní vyvinuly. Např. lovecké opakovací kulovnice se vyvinuly z pěchotních opakováček používaných ve válkách na konci 19. století a v první polovině 20. století. Jako příklad může posloužit vojenská opakováčka se závěrovým systémem mauser, kterou v různém provedení vyrábělo mnoho zbrojovek různých států pro potřeby svých armád v první a druhé světové válce, ze kterých se vyvinula celá škála loveckých kulovnic s tímto závěrovým systémem. v mnoha případech se lovecké kulovnice od vojenských opakováček odlišují pouze v drobných detailech (tvar a provedení pažby, umístění kování pro závěsný řemen, možnost opatřit zbraň bodákem či nikoliv).

Rovněž samonabíjecí zbraně vznikly nejprve pro vojenské účely a z jejich vzorů vznikly samonabíjecí brokovnice a kulovnice. Příkladem může být puška BAR (Brownig automatic rifle) M 1918A2, zavedená do výzbroje americké armády v roce 1918, která byla používána v americké armádě od konce první světové války až téměř do konce minulého století. z této pušky se vyvinulo v USA několik modelů loveckých samonabíjecích zbraní (kulovnic i brokovnic). Jak o další příklad může posloužit i známá útočná samočinná puška AK 47 Kalašnikov, na jejímž principu a s využitím jejích původních konstrukčních celků (hlaveň, závěr, rám apod.) jsou v současnosti vyráběny některé ruské lovecké samonabíjecí kulovnice. Zde je nutno upozornit na skutečnost, že u samonabíjecích zbraní musí být zaručena nemožnost jejich úpravy na samočinnou funkci v amatérských podmínkách.

Další změnou oproti předchozí právní úpravě bylo zrušení omezení ráže zbraně do 12 mm tak, jak tomu bylo v zákoně č. 288/1995 Sb. Mezi zakázané zbraně proto v současnosti nepatří ani tzv. antimateriálové pušky (někdy nazývané jako těžké odstřelovací pušky), které se vyvinuly z protitankových pušek z období počátku druhé světové války. Tyto pušky jsou v současnosti nabízeny prodejci jako tzv. velkorážové terčovnice a jsou zařazeny vesměs do kategorie C.

Pokud se blíže podíváme na definici **vojenská zbraň** (*střelná zbraň, která je určena k vedení námořní, letecké nebo pozemní války*), zjistíme že zákonodárce zřejmě na myslí nejen ruční palné zbraně ale i zbraně lafetované např. děla, kanony, raketometry umístěné na nosičích (plovoucích, létajících, jezdících po zemi).

V současné době dochází v našem státě k výprodeji těchto zbraní z majetku AČR popř. Ministerstva vnitra různým soukromým firmám majícím oprávnění s nimi obchodovat či je znehodnocovat dle § 63 zákona č. 119/2002 Sb. Znehodnocení lze však provést až po provedení kriminalistické balistické expertizy zbraně pracovišti Policie ČR viz. odst. 2 výše uvedeného paragrafu. Tato expertiza je však určena pro **ruční** palné zbraně a spočívá v provedení zkušební střelby s předloženou zbraní a následném porovnání zajištěných nábojnic a střel s nábojnicemi a střelami z míst doposud neobjasněných trestných činů, vedených v ústřední sbírce balistických stop na Kriminalistickém ústavu v Praze. v této sbírce se však nacházejí pouze střely některých ráží ručních palných zbraní a nikoli střely a nábojnice z tankových kanonů, děl houfnic a podobně. Rovněž předmětem kriminalistického balistického zkoumání jsou mimo jiné ruční palné zbraně a střelivo do nich a nikoli výše uvedené zbraňové systémy. Dochází tak k paradoxní situaci, kdy správní orgán žádá pracoviště kriminalistické balistiky o expertizu na zbraňový systém, který není předmětem kriminalistické balistiky. Nejen že by bylo těžko proveditelné

výše popsanou expertizu provést, ale především by byla úplně zbytečná neboť v ústřední sbírce balistických stop na Kriminalistickém ústavu v Praze se rozhodně nábojnice a střely z výše uvedených zbraní nenacházejí. Správní orgány a policejní expertizní pracoviště jsou tak zatěžovány psaním ve své podstatě zbytečnými dožádáními a odbornými vyjádřeními a dochází tak ke zbytečné administrativní zátěži těchto útvarů. Zároveň se prodlužuje ke škodě žadatele doba vydání rozhodnutí o znehodnocení či zničení zbraně správním orgánem, který musí čekat na zbytečné vyjádření expertizního pracoviště PČR.

Jako řešení tohoto problému vidím buď změnu § 63 zákona o zbraních a střelivu, nebo celou problematiku znehodnocování vojenských zbraní (mimo vojenských ručních palných zbraní) řešit samostatně v jiné právní normě.

samočinné

Samočinná zbraň je dle definice uvedené v příloze zákona - palná zbraň, u níž se opětovně nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště.

Pod pojen samočinné zbraně lze zahrnout takové zbraně jejichž konstrukce umožňuje střelbu tzv. dávkou. To znamená že na jedno stisknutí spouště lze vystřelit více ran, přičemž střelba trvá do doby než střelec uvolní spoušť nebo dojde střelivo v zásobovacím zařízení. Tyto zbraně se řadí do kategorie zbraní velké palebné účinnosti (dle trestního zákona jsou označeny jako *zbraně hromadně účinné*).

Typickými představiteli samočinných zbraní jsou kulomety (obr. č. 1, 2- příloha 9. 1.), samopaly (obr. č. 3, 7- příloha 9. 1.), útočné pušky (obr. č. 8- příloha 9. 1.). Zvýšenou pozornost při zařazování zbraní do kategorie musí správní orgány, potažmo Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva věnovat některým samonabíjecím zbraním, zkonstruovaných podle samočinných vzorů. Jedná se např. o samonabíjecí klony útočných pušek AK 47, Sa vzor. 58, M16A1 nebo např. samopalu Sa vz. 61 Scorpion. Aby tyto zbraně nepatřily do kategorie a (zakázané zbraně) nesmí jejich výrobní provedení umožňovat jednoduchou amatérskou úpravu jejich samonabíjecí funkce na samočinnou. Úprava může spočívat v odstranění některé ze součástí (např. přerušovače) nebo jejich výměnou (např. výměna spoušťového ústrojí). Uvedené součásti většinou zákon nezařazuje mezi tzv. hlavní části a mohou být volně dostupné i osobám, které nejsou držiteli zbrojního průkazu. V kriminalistické praxi se lze s těmito zbraněmi občas setkat.

V současnosti se je však mnohem častější výskyt úředně znehodnocených samočinných zbraní (zařazených do kategorie D - volně prodejné osobám starším 18 let), které jsou víceméně amatérsky uvedené do střelbyschopného stavu i v samočinném režimu střelby. Tyto zbraně byly v několika případech použity ke spáchání nejzávažnějších násilných trestných činů, jako jsou vraždy, loupeže apod. Současná právní úprava se pokouší vyřešit tento problém zavedením povinnosti předložit zbraň k opětovné kontrole Policii ČR po jejím znehodnocení. Při této kontrole by tak měly být odhaleny zbraně nedostatečným způsobem znehodnocené v rozporu s Vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu č. 371/2002 Sb., kterou se stanoví postup při znehodnocování a ničení zbraně, střeliva a výrobě jejich řezů v pozdějších změnách a doplňcích.

Při vymezení pojmu **samočinná zbraň** (palná zbraň, u níž se opětovně nabití děje v důsledku předchozího výstřelu a u které konstrukce umožňuje více výstřelů na jedno stisknutí spouště) zákonodárce zcela opomněl jednu nezanedbatelnou skupinu zbraní umožňující střelbu v samočinném režimu a to zbraně jejichž automatika není poháněna energií předchozího výstřelu, ale jiným vnějším zdrojem pohonu. Jedná se o tzv. mechanické kulomety s otáčivým svazkem hlavní (předchůdci soudobých systémů kulometů), kdy tyto zbraně byly mechanicky poháněny otáčením kliky. Jako příklad lze uvést kulomet sestavený roku 1862 dr. Gatlingem (obr. č. 12 - příloha 9. 1) pro potřeby konfедераčních armád za války Severu proti Jihu v Americe²⁴. Kadence těchto kulometů byla okolo cca 800 ran za minutu. Tyto zbraně se svými

²⁴ Podle: POPELÍNSKÝ L: *Sága rodu kulometů*, DEUS 2002, ISBN 80-86215-33-4

vlastnostmi blíží samočinným zbraním, ovšem dle současně platné právní úpravy je mezi zbraně zakázané nelze zařadit, jelikož se dle výkladu zákona jedná o zbraň opakovací.

vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, nebo u kterých byl původní charakter a podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky, anebo zbraně maskované jako jiné předměty (zákeřné zbraně)

Zbraně vyrobené nebo upravené tak, že lze utajit jejich účel, anebo zbraně maskované jako jiné předměty, jsou zbraně mající vzhled předmětů denní potřeby, jako např. střilející vycházkové hole, střilející deštníky, střilející tužky, mobilní telefony, pouzdra na brýle a podobně. v mnoha případech plní i základní funkci, která vyplývá z jejich vzhledu. Jejich typickým znakem je jejich zákeřnost, kdy běžný člověk nemůže poznat že se prakticky jedná o zbraň.

Mezi nejrozšířenější skryté zákeřné zbraně patří bezesporu různé druhy střilejících tužek a per (obr. č. 13- příloha 9. 1.). Jedná se většinou o jednoranové zbraně používající převážně náboje ráže. 22 (Short, Long Rifle apod.). Jejich jednoduchá konstrukce umožňuje výrobu i v amatérských podmínkách a umožňují účinnou střelbu až do vzdálenosti několika metrů.

Druhou nejtypičtější skrytou zbraní je střilející hůl (obr. č. 14 -příloha 9. 2.). Oproti tužce větší délku hlavně a tím i větší balistický výkon a přesnost střelby. z holí lze vystřelovat nejen kulové, ale i brokové náboje. Střilející hůl je nerozeznatelná od běžné hole, liší se pouze přítomností nenápadné spouště v blízkosti rukojeti.

Fantazie tvůrců skrytých zbraní je veliká. Lze se setkat i se střilejícími prsteny, deštníky, mobilními telefony. Vrcholem v oblasti skrytých střelných zbraní jsou střilející kufříky, obsahující samočinnou zbraň.

K zákeřným zbraním jednoznačně patří i speciální palné zbraně, které se nosí skrytě pod oděvem, aniž by vzbudily podezření a z pod oděvu i střilejí. Příkladem může být např. střilející opasek nebo skrytá rukávové zbraň²⁵.

Druhou skupinou zbraní uvedených v §4 písm. a odst. 3 z. č. 119/2002 Sb. jsou zbraně u kterých byl původní charakter a podoba změněny tak, aby se jejich použitím mohly způsobit těžší následky. Změnou původního charakteru či podoby zbraně se rozumí jejich technická úprava. v kriminalistické praxi se lze setkat se zkrácenými brokovnicemi, u kterých je zkrácena hlaveň a část pažby tak, aby ji bylo možno nosit pod oděvem a držet ji při střelbě jednou rukou jako krátkou palnou zbraň. Zkrácením hlavně dochází zároveň k většímu rozptylu brokového roje a tím i ohrožení většího prostoru při výstřelu.

Velmi často se lze setkat i s podomácku upravenými vzduchovkami pro střelbu náboji ráže. 22 (Short, Long rifle, WMR apod.), nebo revolvery a puškami původní ráže 6 mm Flobert (patří vesměs do kategorie D) upravenými rovněž pro střelbu výkonnějšími náboji ráže. 22. Tyto zbraně jsou často používány k pytláctví, jelikož výkon náboje ráže. 22 LR již postačuje k usmrcení drobné nebo i spárkaté zvěře (v závislosti na místě kam byla zvěř zasažena).

palné nevyrobené z kovů, pokud nejsou identifikovatelné jako zbraně při kontrolách osob a zavazadel pomocí detekčních a rentgenových přístrojů

Jedná se o speciální zbraně, při jejichž konstrukci bylo využito minimum součástí vyrobených z kovu. Tyto speciální zbraně jsou pak obtížně zjistitelné pomocí detekčních či rentgenových kontrolách prováděných při bezpečnostních prohlídkách na letištích. Plasty na rozdíl od kovů nepohlcují rtg. záření v takové míře a proto se dají tyto zbraně při rtg. kontrolách obtížně rozeznat.

Zákonodárce zde má na mysli pouze speciální zbraně výše uvedených charakteristik a nelze za tyto zbraně pokládat moderní samonabíjecí pistole. Mezi první výrobce, který zavedl do sériové výroby samonabíjecích pistolí ve zvýšené míře plasty byla rakouská firma Glock.

²⁵ KOMENDA, J. MALANÍK, Z.: *Zákeřné zbraně*, BRNO 2002, ISBN 80-902565-9-7

Plastový rám zbraně je velmi pevný, lehký, odolný proti korozi, snese teplotu až 200°C a jeho hustota činí pouze 14% hustoty oceli²⁶. Zároveň i technologie výroby je jednodušší. z uvedených důvodů mají ve svém výrobním programu zbraně s vyšším podílem plastových součástí téměř všichni významní výrobci zbraní. Aby se zajistila snadnější identifikace těchto zbraní při rtg. kontrolách, přimíchávají se do plastů kovové částice usnadňující identifikaci.

plynové nebo expanzní, nejde-li o dovolené výrobní provedení

Pojmy plynová a expanzní zbraň jsou vysvětleny v kapitole 5. 1 této práce. Dovolené výrobní provedení plynových a expanzních zbraní řeší Vyhláška č. 370 Ministerstva průmyslu a obchodu ze dne 26. července 2002 o dovoleném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva. v § 1 zmíněné vyhlášky jsou stanoveny technické podmínky, které musí expanzní a plynové zbraně splňovat. Mezi nejdůležitější podmínky mimo jiné patří nemožnost jejich úpravy na zbraň, do které by bylo možné nabít a ve které by bylo možné odpálit kulový náboj nebo náboj s hromadnou střelou.

I když u obou typů zbraní je základním požadavkem vyloučení výstřelu s kulovým nábojem nebo nábojem s hromadnou střelou (i po laické nebo profesionální úpravě zbraně), jsou kritéria dovoleného výrobního provedení plynové zbraně stanovena principiálně odlišně od kritérií provedení expanzní zbraně. u plynových zbraní je základním požadavkem na tvar nábojové komory, která nesmí umožňovat nabití a střelbu náboji pro palné zbraně, kdežto požadavky na dovolené výrobní provedení expanzní zbraně jsou podstatně širší (přesazení a tvar nábojové komory a vývrtu, zábrany v hlavni apod.)²⁷. Při definici dovoleného výrobního provedení expanzní zbraně dále nalezneme zjevný nesoulad mezi vyhláškou a zákonem o zbraních střelivu. Zákon v příloze II. definuje hromadnou střelu jako - *těleso nebo látka ve skupenství tuhém, kapalném nebo plynném, určená k zasažení cíle nebo vyvolání jiného efektu, která se po opuštění hlavně rozdělí*. Dle této definice pod pojem hromadná střela tak lze zařadit i střely ve formě dráždivého plynu či aerosolu (CN - chloracetofenon, PV - novinamid, CS o-chlorbenzylidenmalononitril), které se používají právě v nábojkách určených pro expanzní zbraně. Pokud bychom tuto výše uvedenou definici hromadné střely brali do důsledku, patřily by téměř všechny expanzní zbraně do kategorie a - tedy zbraně zakázané. Nápravu spatřuji ve změně právní úpravy, kde by měla být definice hromadné střely změněna s ohledem právě na problematiku expanzních zbraní a nebo by měla být provedena úprava výše uvedené vyhlášky.

Expanzní a plynové zbraně dovoleného výrobního provedení patří mezi zbraně kategorie D zákona o zbraních a střelivu a lze je vlastnit a držet i bez zbrojního průkazu. Výjimkou jsou pouze plynové zbraně (vzduchovky) s ústovou energií střely nad 16 J, které patří do kategorie C.

střelná nástrahová zařízení

Jsou to zařízení se zákeřným charakterem, která lze přirovnat k zamaskované pasti. Zpravidla se jedná o zařízení vyrobená úplně nebo částečně v amatérských podmínkách. Jejich konstrukce je rozličná. Ve většině případů se skládá ze dvou částí a to z vlastního střelného zařízení a nástrahového zařízení. Jako střelné zařízení může být použita buď klasická střelná zbraň, jejíž spoušť je aktivována na dálku pomocí nástražného drátu, elektromagnetického táhla a podobně, a nebo se může jednat o různé amatérské konstrukce. Mezi nejjednodušší patří na jednom konci uzavřená trubka, namířená do potřebného směru, ve které je umístěna výmetná náplň a hromadná střela tvořená částmi hřebíků kamením a podobně.

Podobné zařízení bylo v minulosti použito jistým občanem ve východních Čechách k zabezpečení své kůlny proti zlodějům. Zařízení se skládalo ze železné trubky umístěné uvnitř kůlny, namířené proti dveřím, ve které byla jako výmetná náplň použita vojenská imitační výbuška V-5b (tzv. dělobuch), iniciovaná elektrickým iniciátorem EPIO, a jako střela byly použity kovové matky, šrouby, části hřebů a štěrky. Zařízení bylo odpalováno elektrickým

²⁶ Podle: R. MAHRHOLDT: *Lexikon zbraně*, Svojtka & Co. 2003, ISBN 80-7237-382-X

²⁷ viz. KOMENDA: *Zbraně a střelivo mezi paragrafy*, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

proudem a jako zdroj byla použita nabíječka autobaterií. Spoušť zařízení tvořil kolíček na prádlo, přerušující elektrický okruh. k odpálení došlo v okamžiku otevření dveří, kdy se mechanicky vytrhla izolace mezi čelistmi kolíčku, která byla propojena pomocí provázku se dveřmi a následně došlo k uzavření elektrického okruhu a výstřelu. Uvedené zařízení bylo plně funkční a při odpálení těžce zranilo pachatele, pokoušejícího se do kůlny vloupat. v důsledku poranění byla nutná amputace dolní končetiny. Majitel kůlny byl stíhán pro těžké úmyslné ublížení na zdraví a nedovolené ozbrojování.

Uvedená nástrahová zařízení jsou velice nebezpečná, jelikož mohou vážně ohrozit i ostatní osoby proti kterým toto zařízení není primárně určeno.

s pevně vestavěnými tlumiči hluku výstřelu nebo s pevně vestavěnými laserovými zaměřovači

Mezi zbraně zakázané, patří zbraně s pevně vestavěnými tlumiči hluku výstřelu. Důvodem je skutečnost, že při použití zbraně s tlumičem hluku výstřelu dochází k utlumení hluku výstřelu a tím ke skrytému použití zbraně pro okolí. Hluk výstřelu se skládá ze dvou složek. První (významnější) složkou hluku výstřelu je třesk způsobený expandujícími plyny vytékajícími z hlavně. k utlumení uvedeného třesku jsou určeny právě tlumiče hluku výstřelu.

Druhou složkou hluku výstřelu je sonický třesk střely překonávající nadzvukovou rychlost. Tento třesk však tlumičem hluku výstřelu nelze utlumit. Proto se pro střelbu se zbraněmi s tlumičem hluku výstřelu používá speciální tzv. subsonické střelivo, kdy ústňová rychlost střely je nižší než rychlost zvuku. Je zajímavé, že subsonické střelivo není zařazené kategorie zakázaného střeliva.

Tlumič hluku výstřelu je zakázán i jako samostatný doplněk zbraně (viz. dále - zakázané doplňky zbraní), ovšem zbraň uzpůsobená k instalaci tlumiče sama o sobě zakázaná není.

Důvodem zařazení zbraní s pevně vestavěnými laserovými zaměřovači je jejich nebezpečnost pro ohrožení zdraví nezúčastněných osob, neboť laserový paprsek při jeho zamíření do oka může způsobit vážné poranění. Samotný laserový zaměřovač je zakázaným doplňkem zbraně²⁸. Jedná se o zpřísnění právní úpravy, neboť předchozí právní úprava povolovala (zákon č. 288/1995 Sb. o střelných zbraních a střelivu) použití zbraní s laserovými zaměřovači na střelnicích. Druhým důvodem o zákazu laserových zaměřovačů je skutečnost že umožňují rychlý způsob zamíření. Při tomto zamíření střelec nevyužívá mířidel na zbrani, ale sleduje laserový bod zaměřovače na cíli. Zbraň je nastřelena právě do tohoto bodu a střelec tak může střílet prakticky od pasu.

Zakázané střelivo

Jako zakázané střelivo zákonodárce stanovil celkem čtyři skupiny střeliva. Účelem vymezení zakázaných druhů střeliva je zabezpečit ochranu osob zasahujících ve státním či veřejném zájmu před použitím nebezpečných a vysoce účinných druhů střeliva²⁹.

Sortiment zakázaného střeliva v současnosti zahrnuje veškeré druhy střeliva, které nejsou prováděcím předpisem (vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 370/2002 Sb.) zařazené do skupiny dovoleného výrobního provedení. u střeliva v současnosti platí (stejně jako u plynových a expanzních zbraní) specifický princip „je sice dovoleno vše co není zakázáno, avšak je zakázáno vše co není výslovně dovoleno“. Touto neobvyklou konstrukcí byly odstraněny nejasnosti o charakteru střeliva které nebylo zařazeno podle starého zákona (z. č. 288/1995 Sb.) a jeho prováděcího přepisu ani do skupiny zakázaného provedení, ani do skupiny dovoleného provedení. Charakter zakázaného střeliva nemá však obecně střelivo pro zakázané zbraně. v praxi to znamená že ze zakázané zbraně lze střílet jak zakázaným, tak i dovoleným střelivem a naopak i z dovolených zbraní lze střílet i zakázaným střelivem. o tom který druh střeliva bude povolen či zakázán rozhoduje druh použité střely. Ve směrnici ES jsou vymezeny jako zakázané nejen náboje se střelami průbojnými, zápalnými, výbušnými a expanzivními, ale i tyto střely

²⁸ TERYNGEL, J. KREML, A.: *Zákon o zbraních a střelivu s komentářem*, Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9

²⁹ TERYNGEL, J. KREML, A.: *Zákon o zbraních a střelivu s komentářem*, Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9

samotné (zřejmě s ohledem na domácí výrobu střeliva pro vlastní potřebu). Podle naší právní úpravy jsou však zakázány pouze náboje, tedy konstrukční celky určené přímo ke střelbě³⁰.

se střelou průbojnou, výbušnou nebo zápalnou,

Definice průbojná, výbušná a zápalná střela jsou uvedeny v kapitole 5. 2 této práce.

Zvýšený průbojný účinek střel může zvyšovat nebezpečí ohrožení nezúčastněných osob a také osob vystupujících ve veřejném zájmu a to i v případě že by byli chráněni balistickou ochranou (neprůstřelným sklem, balistickou ochranou vestou, přilbou, štítem a podobně). Použití nábojů s průbojnou střelou může být nebezpečné i na střelnici vzhledem k větší průbojnosti střel v záchytných stěnách a možnosti odrazů těchto střel či jejich jader od pevných překážek.

Výbušná střela je speciální střela, ve které je uložena výbušná slož, která je při dopadu na cíl různými způsoby iniciována a následně exploduje. Výbuchem pak dochází k závažným poraněním spojeným s nadměrným utrpením, pokud je použita na živý cíl.

Zápalnou střelou je střela obsahující zápalnou slož a která při dopadu na cíl může způsobit zapálení hořlavého cíle a následný požár.

Použití výbušného, zápalného, popřípadě střeliva k lovu je v rozporu nejen s protipožárními předpisy (ohrožení lesních porostů), ale především i se zákonem na ochranu zvířat proti týrání.

Je třeba uvést, že zakázané střelivo je též střelivo se střelou, zkonstruovanou kombinací výše popsaných druhů - např. se střelou průbojně zápalnou apod.

pro krátké kulové zbraně se střelou šokovou nebo střelou určenou ke zvýšení ranivého účinku

Záměrem zákonodárce je maximálně ztížit dostupnost střeliva se zvýšeným ranivým účinkem pro krátké kulové zbraně (revolvery a pistole), neboť jeho zvýšená ranivost není nezbytná k ochraně osob a majetku. Střely se zvýšeným ranivým účinkem jsou konstruovány tak, aby se při zasažení těla více deformovaly (oproti střelám běžného provedení) a tím způsobovaly závažnější poranění a podporovaly rozvoj traumatického šoku u zasaženého.

K loveckým účelům střelivo se zvýšenou ranivostí zakázáno není. Zde je naopak žádoucí, aby střela u zasažené zvěře způsobila okamžitou smrt.

které neodpovídá dovolenému výrobnímu provedení

Jak již bylo uvedeno výše u střeliva v současnosti platí specifický princip „je sice dovoleno vše co není zakázáno, avšak zakázáno je vše co není výslovně dovoleno“. Střelivo, které neodpovídá dovolenému výrobnímu provedení je veškeré střelivo, neodpovídající vymezením §2 vyhlášky č. 370/2002 Sb., o dovoleném výrobním provedení střeliva.

munice

Oproti předchozí právní úpravě novelizovaný zákon 119/2002 Sb. **konkrétně definuje** jaké předměty lze za munici považovat. Jedná se o - *souhrnné označení pro ruční a jiné granáty, střely do pancéřovek a tarasnic, dělostřelecké střelivo, pumy, torpéda, řízené a neřízené rakety, kazetovou (kontejnerovou) munici, náložky trhavín, miny, pyropatrony, výmetné klamné cíle, pyrotechnické imitační prostředky, signální a osvětlovací prostředky, nástražná výbušná zařízení, včetně zařízení pro dálkový odpal; za munici se považují též její hlavní části, kterými jsou dělostřelecké střely, nábojky, rozněcovače, zapalovače a iniciátory.*

Tím byly odstraněny nejasnosti, které mohly být příčinou problémů při aplikaci v praxi. Zároveň byl ze zákona odstraněn pojem **vojenská munice**, neboť pojem munice je obsahově širší než pojem vojenská munice a plně jej nahrazuje.

Pojem munice je však do skupiny zakázaného střeliva zařazena zcela v rozporu s elementárními terminologickými zvyklostmi. Pojem munice je totiž širší pojem než střelivo. Střelivo je druhem munice a nikoliv naopak. Dle mého názoru by munice neměla být v zákoně

³⁰ Podle: J. KOMENDA: *Zbraně a střelivo mezi paragrafy*, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

uvedena jako zakázaný druh střeliva, ale samostatně. Druhou možností by bylo v § 4 písm. b z. č. 119/2002 Sb. nahradit termín střelivo termínem munice.

Zakázané doplňky zbraní

Mimo zbraní a střeliva jsou rovněž zakázány některé doplňky, které nelze bez udělení držet či nosit. Jedná se o takovou skupinu doplňků, u nichž hrozí zneužití při páchání trestné činnosti a jejich užitím na zbraní se zbraň svými vlastnostmi přibližuje zbraním zákeřným. Mezi zakázané doplňky zbraní patří:

tlumiče hluku výstřelu

Zbraně opatřené tlumiči hluku se svými vlastnostmi blíží ke skupině zbraní zákeřných. Tlumiče hluku výstřelu jsou zařízení, umožňující vést střelbu s potlačením ústřelového třesku a plamene, neboť prachové plyny expandují ve vnitřním prostoru tlumiče, kde ztratí svou energii. Jelikož účinnost tlumiče je v přímé úměře k jeho vnitřnímu objemu a technickému provedení, bývají skutečně účinné tlumiče poměrně rozměrné, u malých zbraní často svými rozměry převyšující vlastní zbraň³¹. z uvedeného důvodu se vyrábějí i jako odnímatelné, popř. maskované jako jiné předměty (svítilna apod.), aby je bylo možno lépe ukrýt v oděvu. Aby zbraň mohla být vybavena tlumičem musí být k jeho upevnění přizpůsobena. Nejčastěji je opatřena závitem na ústí hlavně k našroubování tlumiče. Je zajímavé že, takto upravená zbraň nepatří do kategorie zbraní zakázaných.

zaměřovače zbraní konstruované na principu noktovizorů

Noktovizory jsou přístroje umožňující vidění v noci nebo za špatných povětrnostních podmínek. Podle principu činnosti je lze rozdělit na aktivní, polopasivní a pasivní. Základem noktovizoru je obrazový převaděč, který převádí IČ světlo (vyzařované aktivním noktovizorem) nebo zbytkové měsíční světlo do viditelného spektra. Dříve se tyto přístroje používaly především ve vojenství. Postupně jsou tyto přístroje uvolňovány (především v zahraničí- USA) i do civilního sektoru. s prudkým rozvojem elektroniky klesá jejich hmotnost, cena a narůstá jejich výkon. Noktovizory můžeme dělit na pozorovací přístroje a zaměřovače. Pozorovací přístroje jsou již v současnosti na našem trhu volně v prodeji. Zákon zakazuje pouze zaměřovače, tedy zařízení opatřená záměrnou osnovou umožňující zamíření a konstrukčním prvkem umožňující zařízení připevnit na zbraň (tzv. montáž).

V současnosti mezi především mysliveckou veřejností probíhá polemika na téma užití zbraní s noktovizory - zaměřovači (v případě jejich povolení zákonodárcem) k lovu některých přemnožených druhů zvěře, především prasete divokého. Jedna skupina s ohledem na etiku lovu a možnosti jejich zneužití tyto zaměřovače odmítá. Druhá skupina naopak lov s těmito přístroji podporuje, jelikož při lovu by se projevíly tři nesporné výhody uvedených zaměřovačů:

- Zvýšení bezpečnosti lovu v noci. Jsou známy případy, se smrtelným zraněním osob při nočním lovu černé zvěře, kdy střelec střelil dle svého subjektivního přesvědčení na obeznanou zvěř a místo ní zastřelil člověka, který se v okolí jeho stanoviště pohyboval. Při použití noktovizoru k zamíření je toto riziko výrazně sníženo.
- Jak již bylo řečeno, noktovizory umožňují lov i za úplné tmy nebo za velmi špatných podmínek, kdy lov s pomocí klasických zaměřovačů je nemožný. To umožňuje efektivní lov bez ohledu na světelné podmínky (období úplňku apod.) na místech, kde černá zvěř páchá největší škody na zemědělských plodinách.
- Noktovizory, především moderní typy v současnosti střelci umožňují lovcům zvěř dokonale prohlédnout a vybrat nevhodnější kus k odlovu.

Dle mého názoru se lov pomocí noktovizorů z výše uvedených důvodů v byt' omezené míře prosadí, stejně jako se po II. světové válce prosadil lov pomocí puškohledů, a puškohled na kulové zbraní používá v současnosti téměř každý myslivec, vlastníci kulovou loveckou zbraň.

³¹ viz. KOMENDA, J. MALANÍK, Z.: *Zákeřné zbraně*, BRNO 2002, ISBN 80-902565-9-7

Zde je však nutná změna zákona o zbraních a střelivu, tzn. že by noktovizory nebyly zařazeny podobně jako náboje s expanzní střelou určené k loveckým účelům do kategorie zakázaných zbraní. Dále je nutná změna zákona o myslivosti a dalších předpisů.

Aby nedošlo ke zneužívání noktovizorů k jiným účelům než pro potřeby lovu, mohla by být možnost jejich držení a nošení podmíněna vlastnictvím loveckého lístku, přičemž povolení k lovu zvěře v exponovaných místech by mohl regulovat stát prostřednictvím svých správních orgánů.

Na konci této stati o noktovizorech zbývá ještě připomenout jeden systém, na který zákonodárce při zařazení zaměřovačů zbraní konstruovaných na principu noktovizorů zcela opomněl a nelze jej považovat za zakázaný. Jedná se o moderní systém den - noc (obr. č. 15-příloha 9. 1.) kdy na okulár optického přístroje (dalekohledu, fotoaparátu ale i puškohledu) lze nasadit adaptér pracující jako pozorovací noktovizor. Jelikož tento adaptér není vybaven záměrnou osnovou ani prvkem k montáži na zbraň, ale nasazuje se přímo na okulár klasického optického přístroje, nelze jej považovat dle zákona o zbraních a střelivu za zakázaný doplněk zbraně a zařízení je volně prodejné. Zamíření tímto systémem se děje prostřednictvím záměrného kříže umístěného v optickém puškohledu, který není rovněž zakázán. Uživatel tohoto zařízení tak zřejmě neporušuje žádné ustanovení zákona o zbraních a střelivu. Může se však dopustit protiprávního jednání s ohledem k zákonu o myslivosti. Navíc sejmutí uvedeného zařízení z puškohledu je velice rychlé a je velice obtížné lovci prokázat že toto zařízení použil k lovu.

laserové zaměřovače

Laserové zaměřovače (ozařovače cíle) umožňují vést velice přesnou a efektivní palbu na malé i velké vzdálenosti. Základem laserového zaměřovače je kvantový generátor viditelného světla, jehož paprsek má velmi nízkou rozbíhavost a vysoký jas, který vytváří na povrchu cíle v libovolné vzdálenosti v mezích účinné dálky střelby barevný, zřetelně viditelný kruhový bod. To umožňuje střelci snadné zvolení záměrného bodu na povrchu cíle i bez použití klasických mířidel, a udržení správného zamíření až do okamžiku výstřelu. Při požití laserového zaměřovače se tak pronikavě zvyšuje přesnost pohotovost střelby³². Druhým důvodem zákazu laserových zaměřovačů je zřejmě možné ohrožení a poškození zraku dalších osob při zasažení oka laserovým paprskem. v předchozí právní úpravě bylo použití laserových zaměřovačů povoleno na střelnicích.

V praxi se policejní orgány setkávají s problémem, že laserové zaměřovače jsou obhájci presentovány jako tzv. laserová ukazovátka, tedy předměty volně prodejné, které může zakoupit kdokoli. Laserové ukazovátka vyzařuje podobný paprsek jako laserový zaměřovač a především na kratší vzdálenost může tento zaměřovač částečně nahradit. Na rozdíl od zaměřovače není ukazovátka mimo jiné vybaveno konstrukčním prvkem pro uchycení na zbraň. v praxi se však lze setkat s různými amatérskými (většinou provizorními) způsoby připevnění ke zbraní. Uvedené skutečnosti jsou v řízení před soudem často předmětem sporu znalců, kdy především znalci vyžádaní obhajobou se snaží v zájmu obžalovaného uvedené zaměřovače presentovat před soudem jako ukazovátka. Zákon tuto problematiku blíže neřeší a dle mého názoru existují tři cesty nápravy.

První cestou je povolit laserové zaměřovače za určitých podmínek, tak jako tomu bylo v předchozí právní úpravě. Tuto cestu zřejmě zákonodárce nezvolí s ohledem na trend zpřísnování zbrojní legislativy v současné době.

Druhou cestou je stanovit technické parametry laserových zaměřovačů, kdy až naplněním těchto parametrů by bylo možné zařízení jako laserový zaměřovač označit.

Třetí cestou je považovat jakékoliv výše uvedené zařízení (zaměřovač, ukazovátka) které je ke zbraní namontováno jako laserový zaměřovač - zakázaný doplněk zbraně. v uvedeném případě by zaměřovač byl zřejmě vyjmut z okruhu zakázaných doplňků zbraně, které nelze držet ani samostatně ale stal by se zakázaným v okamžiku namontování na zbraň.

³² KOMENDA J.: *Zbraně a střelivo mezi paragrafy*, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

5.3.2. Nabývání do vlastnictví, držení a nošení zakázaných zbraní, střeliva a doplňků zbraně

Nabývání vlastnictví, držení a nošení zakázaných zbraní a střeliva je řešeno v HLAVĚ III zákona v §§ 8 -11 zákona č. 119/2002 Sb.

V §8 je **obecně** stanoveno, kdo s výjimkou dědění (problematika řešena v §66 zákona) může nabývat do vlastnictví zbraň, držet ji a nosit. Jedná se o obecné vymezení práva, které může být zákonem omezeno a nejde o právo absolutní. Toto omezení se týká především zbraní kategorie A a B. Právní nárok na vlastnictví zbraně byl řešen nálezem Ústavního soudu Pl. ÚS 16/98 ze dne 17. 2. 199, podle kterého *právo vlastnit zbraň nelze považovat za základní lidské právo*, tedy vlastnit majetek podle čl. 11 Listiny základních práv a svobod. Právo vlastnit zbraň je podřízené zájmu na ochraně základních lidských jako jsou právo na život, nedotknutelnost osoby a lidskou důstojnost. z uvedeného důvodu je vlastnictví, držení a nošení zbraní regulováno.

V §9 zákona č. 119/2002 Sb. jsou stanoveny podmínky, za kterých lze **zakázanou zbraň**, střelivo a doplňky vlastnit, držet, nosit:

Zbraň kategorie A je zakázáno nabývat do vlastnictví, držet nebo nosit, pokud není dále stanoveno jinak. Zákaz podle věty první se nevztahuje na vývoz nebo dovoz uskutečňovaný podle zvláštního právního předpisu.

Nabývat do vlastnictví zbraně kategorie A, držet je nebo nosit, podléhá v souladu se Směrnicí 91/477/EHS všeobecnému zákazu, vyjma dědění. Dědic nabývá zbraň nebo střelivo do vlastnictví rozhodnutím soudu. v tomto případě není rozhodné zda je dědic oprávněn nosit či držet. Postup dědice, který toto oprávnění nemá, řeší § 66 zákona. Všeobecný výše uvedený zákaz však není absolutní a zákon v určitých případech dovoluje zakázané zbraně střelivo a doplňky držet a nosit. Ty případy jsou uvedeny v § 9 odst. 2 zákona:

Policie České republiky (dále jen „policie“) může udělit výjimku držiteli zbrojního průkazu skupina A nebo zbrojní licence skupiny A, F, G, H, i nebo J, který provádí

sběratelskou nebo muzejní činnost,

V tomto případě je výjimka časově neomezena s ohledem na právní jistotu sběratelů zbraní. Současná právní úprava vyžaduje aby **fyzická osoba**, která požaduje udělení výjimky na zakázanou zbraň střelivo či doplněk zbraně byla držitelem zbrojního průkazu skupiny A - sběratelské účely. k jiným účelům nelze dle současně platné právní úpravy výjimku udělit. v předchozí právní úpravě postačovalo aby fyzická osoba byla držitelem zbrojního průkazu i jiných skupin a tak mohla žádat o výjimku i k jiným než sběratelským účelům. Zde poslední novelou z. č. 119/2002 Sb. došlo k podstatnému zpřísnění právní úpravy.

přepřavu, střežení mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek nebo střežení objektů mimořádné důležitosti, anebo objektů důležitých pro obranu státu,

V současné době provádí výše uvedené činnosti nejen ozbrojené sbory státu, na které se s ohledem na §1 odst. 2, písm. a zákon o zbraních a střelivu nevztahuje, ale také soukromoprávní subjekty (různé hlídací a bezpečnostní agentury). Pokud tyto subjekty prokáží objektivní nutnost držet a nosit zbraně kategorie A, může jim být tato výjimka udělena. Jedná se např. o ochranu elektráren, zbrojních závodů, závodů chemické výroby, nebo mimořádně nebezpečných nebo cenných zásilek.

výrobní nebo obdobnou činnost, při které ke zkoušení výrobků nutně potřebuje zbraň kategorie A,

Toto ustanovení se především vztahuje na výrobce zbraní a střeliva, kteří v rámci inovací či vývoje nových zbraní, jejich doplňků nebo nových druhů střeliva potřebují nutně tyto výrobky odzkoušet i ve zbraních kategorie A.

Například výrobce střeliva vyrobí nový náboj ráže 9 mm Luger. Tento náboj se používá nejen v pistolích (zbraň kategorie B) ale i v celé řadě samopalů (zbraň kategorie A). Aby výrobce mohl posléze tento náboj prodat i ozbrojeným sborům, které samopaly využívají, musí je nutně v takových zbraních otestovat. Obdobná situace je i v oblasti doplňků zbraní a v oblasti vývoje zbraní, kdy většina výrobců jsou komerční firmy pracující v této oblasti na státní zakázku.

výuku a výcvik ve střelbě ze zbraní kategorie A, nebo

Jedná se o školská zařízení (např. výuka puškařů) která mají ve svých učebních osnovách výuku zbraňových systémů, kdy tyto zbraně slouží jako učební pomůcka a je nezbytné prakticky předvést studentům činnost jejich mechanismů, pokud k výuce nepostačují řezy zbraní. Obdobná je situace i s praktickým výcvikem manipulace (rozebírání, skládání, výměna dílů apod.) a střelby z těchto zbraní.

filmovou nebo divadelní činností; v takovém případě musí být zbraň nevratně upravena tak, aby při střelbě z ní mohly být použity pouze cvičné náboje a nábojky.

Tímto ustanovením zákonodárce umožňuje např. divadlům, filmovým společnostem, klubům vojenské historie provozovat různé rekonstrukce bitev pro veřejnost, především z období II. světové války, kdy především samočinné zbraně doznaly značného rozšíření. v současnosti lze toto ustanovení obejít nákupem funkčních replik na principu expanzních zbraní (kategorie D). Jejich nevýhodou však je relativně vysoká finanční náročnost.

Výjimku lze udělit, pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti, a lze ji časově omezit, pokud je udělena podle písmen b) až e).

Podle důvodové zprávy zákona má udělování výjimek zajistit, aby zbraně kategorie A, tedy zbraně svou povahou způsobí nejvíce ohrozit veřejný zájem se nekontrolovaně nedostávaly do rukou široké veřejnosti. Udělovat výjimky ze zákazu nabytí do vlastnictví podle §8 je svěřeno do kompetence Policie České republiky, které je také svěřen dozor nad celou oblastí zbraní a střeliva³³.

Na udělení jednotlivých výjimek však není právní nárok, a zákonodárce formulací (***pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti***) dává správnímu orgánu velmi široký prostor ke správnímu uvážení, zdali výjimku povolí či nikoliv.

Jde-li o udělení výjimky k nabytí vlastnictví nebo držení zbraně uvedené v § 4 písm. a) bodě 1, která podléhá zvláštnímu režimu kontroly podle závazků vyplývajících z mezinárodní smlouvy, která je součástí právního řádu, musí předem vyslovit souhlas Ministerstvo obrany.

V §4 písm. a) bod 1 jsou uvedeny zbraně vojenské, s výjimkou pušek, samonabíjecích a opakovacích pušek, pistolí a revolverů, ověřených pro civilní použití, pokud podléhají ověřování podle zvláštního právního předpisu.

Zákon o zbraních má na mysli Smlouvu o ozbrojených konvenčních silách v Evropě, která byla podepsána 19. 11. 1990 v Paříži a pro ČSFR vstoupila v platnost 9. 11. 1992. Tato smlouva pod výraz „konvenční výzbroj a technika“ zahrnuje bojové tanky, bojová obrněná vozidla, dělostřelectvo, bojové letouny a úderné vrtulníky podléhající početnímu omezení. Na ruční zbraně se tato smlouva nevztahuje. Pokud by žadatel požadoval výjimku na zbraně ve smlouvě uvedené, je případný souhlas oprávněn udělit Úřad pro kontrolu odzbrojení Generálního štábu Armády České republiky, kdy součinnost s tímto úřadem zabezpečuje Policejní Prezidium ČR a postup při udělování výjimek se řídí zvláštními interními předpisy³⁴.

³³ TERYNGEL, J. KREML, A.: *Zákon o zbraních a střelivu s komentářem*, Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9

³⁴ TERYNGEL, J. KREML, A.: *Zákon o zbraních a střelivu s komentářem*, Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9

5.4. Výkon státní správy ve věcech zbraní a střeliva

Státní správu a státní dozor ve věcech zbraní, střeliva a pyrotechnického průzkumu vykonávají tyto orgány:

- **Ministerstvo vnitra ČR**
- **Policie ČR**
- **Český úřad pro zkoušení zbraní a střeliva**
- **Zastupitelského úřadu České republiky**

5.4.1. Ministerstvo vnitra ČR

Ministerstvo vnitra je zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro:

- veřejný pořádek a další věci vnitřního pořádku a bezpečnosti ve vymezeném rozsahu, včetně dohledu na bezpečnost a plynulost silničního provozu,
- jména a příjmení, matriky, státní občanství, občanské průkazy, hlášení pobytu, evidenci obyvatel a rodná čísla,
- sdružovací a shromažďovací právo a povolování organizací s mezinárodním prvkem, veřejné sbírky, archivnictví,
- **zbraně a střelivo,**
- požární ochranu,
- cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků,
- územní členění státu,
- státní hranice, jejich vyměřování, udržování a vedení dokumentárního díla,
- státní symboly,
- státní, hospodářské a služební tajemství.

Ministerstvo vnitra dále zajišťuje:

- telekomunikační síť Policie České republiky a metodicky usměrňuje šifrovou službu, - spolupráci v rámci mezinárodní organizace Interpol.

Ministerstvo vnitra ve věcech zbraní a střeliva plní zejména tyto úkoly:

- ve správním řízení plní úkoly nadřízeného správního orgánu vůči Policejnímu prezidiu České republiky,
- vydává soubory písemných testů ke zkouškám odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu a žadatelů o jmenování zkušebními komisaři,
- vede informační systém zkušebních komisařů, vede jejich osobní údaje a čísla průkazů zkušebních komisařů a poskytuje z něj policii údaje nezbytné pro určování zkušebních komisařů k provádění zkoušky odborné způsobilosti a
- poskytuje údaje z informačních systémů vedených podle tohoto zákona, pokud tak stanoví zvláštní právní předpis nebo mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána a která byla vyhlášena ve Sbírce mezinárodních smluv a
- kontroluje dozor vykonávaný Policejním prezidiem České republiky, správou policie v jednotlivých krajích, popř. příslušným orgánem policie

Problematiku zbraní a střeliva na ministerstvu vnitra řeší ve své kompetenci "**Oddělení obecní policie, zbraní a dopravního inženýrství**", které spadá pod "**Odbor bezpečnostní politiky**". Obor patří do „**Sekce vnitřní bezpečnosti**“, která je podřízena pod **1. náměstka ministra vnitra pro vnitřní bezpečnost**.

Odbor bezpečnostní politiky

Odbor bezpečnostní politiky plní v rámci Ministerstva vnitra mimo jiné i úkoly v oblasti zbraní a střeliva, kde je podle ustanovení § 12 odst. 1 písm. f) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení

ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, Ministerstvo vnitra *ústředním orgánem státní správy*. Odbor bezpečnostní politiky především sleduje aktuálnost a efektivitu právní úpravy na úseku zbraní a střeliva a metodicky usměrňuje výkon státní správy v této oblasti.

V rámci Odboru bezpečnostní politiky plní úkoly v oblasti zbraní a střeliva *Oddělení obecní policie, zbraní a dopravního inženýrství*.

Oddělení obecní policie, zbraní a dopravního inženýrství

V oblasti *zbraní a střeliva* má Oddělení obecní policie, zbraní a dopravního inženýrství následující působnost:

- zpracovává návrhy právních předpisů upravujících problematiku zbraní a střeliva
- vydává rozhodnutí ve správním řízení v oblastech zbraní a střeliva
- organizuje a zabezpečuje zkoušky žadatelů o jmenování zkušebním komisařem podle zákona o zbraních a předkládá návrhy na jmenování a odvolání zkušebního komisaře
- organizuje a zabezpečuje zkoušky z odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojního průkazu skupiny F - k provádění pyrotechnického průzkumu
- vyjadřuje se k žádostem o povolení k zahraničnímu obchodování s vojenským materiálem, včetně dovozu a vývozu zboží a technologií podléhajících mezinárodním kontrolním režimům z hlediska bezpečnostních zájmů ČR
- metodicky usměrňuje a ve vymezeném rozsahu kontroluje činnost Policie ČR na úseku výkonu státní správy v oblasti zbraní a střeliva,
- zpracovává odborná stanoviska a právní názory k věcným otázkám souvisejícím s oblastí zbraní a střeliva

5.4.2. Policie České republiky

Policie České republiky je zřízena zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky a v rámci své činnosti mimo jiné vykonává bezpečnostní správu v oblasti zbraní a bezpečnostního materiálu (§ 2 zákona č. 273/2008). Touto oblastí se zabývá **Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál**. Tato služba spadá do kompetence *náměstka policejního prezidenta pro uniformovanou policii*.

Služba je organizována na dvou úrovních:

Centrální úroveň - Policejní prezidium

Ředitelství služby pro zbraně a bezpečnostní materiál

Jedná se o útvar s celorepublikovou působností, který je nadřízen odborům služby pro zbraně a bezpečnostní materiál v jednotlivých krajích, pro které je zároveň je odvolacím orgánem ve správním řízení.

Krajská úroveň, organizovaná dle krajů

Odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál

Jedná se o útvary s územně vymezenou působností (odpovídá 14 krajům) a zahrnují detašovaná pracoviště - *Oddělení služby pro zbraně a bezpečnostní materiál* (na jednotlivých bývalých okresech). Odbor služby pro zbraně a bezpečnostní materiál rozhoduje v prvním stupni správního řízení.

Služba pro zbraně a bezpečnostní materiál Policie ČR vykonává kromě činností vyplývajících ze zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, též celou řadu dalších činností majících bezpečnostní charakter, ať již více či méně souvisejících s problematikou zbraní. Policie ČR v současné době plní na úseku zbraní, střeliva, výbušnin a nakládání s bezpečnostním materiálem činnosti, které lze rozdělit na čtyři hlavní oblasti:

- **správní činnosti,**
- **činnosti související se zabezpečováním veřejného pořádku a bezpečnosti,**

- činnosti vyplývající z mezinárodních smluv a závazků,
- další činnosti podle zákona č. 310/2006 Sb., nebo 61/1988 Sb.

Správní činnosti

- vede správní řízení podle zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních, při
 - vydávání zbrojních průkazů,
 - vydávání zbrojních licencí,
 - registraci zbraní,
 - vydávání evropských zbrojních pasů,
 - povolování trvalých vývozů, trvalých dovozů a tranzitů zbraní nebo střeliva (zbrojní průvodní listy),
 - povolování přeprav zbraní nebo střeliva mezi podnikateli v oboru zbraní a střeliva,
 - povolování provozu střelnic,
 - povolování výstav zbraní.

Činnosti související se zabezpečováním veřejného pořádku a bezpečnosti

- vede informační systémy podle zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních,
 - informační systém D-ZBRANĚ (o držitelích zbrojních průkazů, zbrojních licencí a registrovaných zbraní),
 - informační systém P-ZBRANĚ (o ztracených, odcizených a nalezených zbraních a střelivu),
 - další evidence (např. o vydaných zbrojních průvodních listech, atd.).
- zabezpečuje skladování zbraní (zajištěných, zadržených, nalezených, dočasně uložených).
- vykonává dozor a dohled:
 - vykonává kontrolní akce dozoru u držitelů zbrojních licencí,
 - dohlíží nad oblastí zbraní a střeliva (dohlíží nad průběhy mysliveckých honů, kontroluje uložení zbraní kategorie a (vstup do obydlí),
 - dohlíží nad průběhy zkoušek odborné způsobilosti žadatelů o vydání zbrojních průkazů, dohlíží nad plněním povinností provozovatelů střelnic, apod.
- plní další bezpečnostní úkoly:
 - odhaluje a dokumentuje přestupky a správní delikty,
 - podílí se na odhalování trestné činnosti a spolupracuje při jejím vyšetřování,
 - vyhledává pátrání po ztracených nebo odcizených zbraních, střelivu a výbušninách nebo po původu nalezených zbraní na území ČR,
 - projednává v blokovém řízení přestupky na úseku zbraní a střeliva,
 - plní úkoly v oblasti krizového řízení.

Činnosti vyplývající s mezinárodních smluv a závazků

- plní povinnosti vyplývající ze směrnice 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní a z Úmluvy Rady Evropy o kontrole nabývání a držení střelných zbraní jednotlivými osobami,
- šetří dotazy od policií ze zemí sdružených v organizacích EUROPOL a INTERPOL,
- poskytuje údaje o ztracených nebo odcizených zbraních do Schengenského informačního systému.

Další činnosti podle zákona č. 310/2006 Sb., nebo zákona č. 61/1988 Sb.

Zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem

Policie ČR - služba správních činností plní kromě působnosti v oblasti zbraní též úkoly podle zákona č. 310/2006 Sb., o nakládání s některými věcmi využitelnými k obranným

a bezpečnostním účelům na území České republiky a o změně některých dalších zákonů (zákon o nakládání s bezpečnostním materiálem).

Policie ČR

- posuzuje, zda žadatel o koncesi splňuje podmínky způsobilosti podle § 4 (bezúhonnost, způsobilost k právním úkonům, bezpečnostní způsobilost),
- posuzuje, zda je provozovna z hlediska bezpečnosti způsobilá k provozování příslušné živnosti,
- provádí registraci a vydává doklad o registraci fyzických a právnických osob, které hodlají nakládat s bezpečnostním materiálem v rámci jiné než podnikatelské činnosti,
- provádí státní dozor nad dodržováním zákona o nakládání s bezpečnostním materiálem jak u podnikatelských subjektů, tak u fyzických a právnických osob nakládajících s bezpečnostním materiálem mimo podnikatelskou činnost,
- rozhoduje o propadnutí nebo zabrání bezpečnostního materiálu.

Z uvedeného přehledu činností Policie ČR v oblasti zbraní střeliva a bezpečnostního materiálu je patrné že PČR v této oblasti vykonává největší objem práce v této oblasti. v kapitole 6. této práce jsou uvedeny vybrané statistické ukazatele (stav k 31. 12. 2007).

5.4.3. Zastupitelské úřady ČR

Zastupitelské úřady České republiky jako orgány vykonávající státní správu podle zákona č. 119/2002 Sb. o zbraních vydávají zbrojní průvodní list pro trvalý dovoz (§ 45 odst. 3) nebo tranzit zbraní (§ 46 odst. 3) a střeliva a přijímá žádosti o povolení přeprav.

Zbrojní průvodní list pro trvalý dovoz se vydává např. občanu ČR- držiteli zbrojního průkazu, který zakoupí zbraň v jiném státě a hodlá ji dovézt trvale do ČR.

Zbrojní průvodní list pro tranzit zbraně se vydává fyzické nebo právnické osobě navštěvující Českou republiku za účelem výkonu práva myslivosti (většinou se jedná o poplatkový odlov zvěře) nebo účasti na sportovních a střeleckých soutěžích, pokud z. č. 119/2002 Sb. nestanoví jinak.

5.4.4. Český úřad pro zkušební zbraní a střeliva

Úřední zkoušení zbraní a střeliva na našem území je povinné již od roku 1891, kdy jednou z pěti zkušeben, založených v Rakousko - Uhersku byla i zkušebna v Praze. Na činnost této zkušebny navazuje v současnosti **Český úřad pro zkušební zbraní a střeliva**.

Jedná se orgán státní správy s **celostátní působností**, a byl zřízen zákonem č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických předmětů.

Úřad je přímo podřízený Ministerstvu průmyslu a obchodu České republiky a provádí ověřování a odborné činnosti v oborech střelné zbraně, střelivo, pyrotechnické výrobky, výbušniny, střeliviny a ochranné prostředky odolné vůči střelám, střepinám a nožům. Zároveň spolupracuje s Ministerstvem vnitra a Ministerstvem obrany ČR a jejich odbornými pracovišti. **Má postavení nezávislé a objektivní národní autority v oblasti státního zkušebnictví**, a podílí se na celé řadě speciálních zkoušek a na zadávacích podmínkách pro výběrová řízení.

S pověřením Vlády ČR úřad zastupuje Českou republiku v mezinárodní a mezivládní Úmluvě o vzájemném uznávání zkušebních značek ručních palných zbraní (C. I. P.), která sdružuje 13 členských států světa s cílem odstranit technické překážky volného obchodování se zbraněmi a střelivem.

Úřad se podílel a podílí na tvorbě celé řady zákonů, prováděcích vyhlášek k zákonům a českých technických norem. Je v úzkém kontaktu s notifikovanými zkušebnami EU a ovlivňuje tvorbu norem EU v technických komisích CEN/CENELEC.

Hlavní činností úřadu je ověřování a odborná činnost v oborech střelné zbraně, střelivo, pyrotechnické výrobky, výbušniny, střeliviny a ochranné prostředky odolné vůči střelám, střepinám a nožům. Provádí i další odborné činnosti na základě požadavků, nebo doporučení

jiných orgánů veřejné správy, a také kontrolu stanovených výrobků na trhu. v oborech své činnosti zároveň úřad vystupuje jako soudně znalecký ústav.

Činnost úřadu v oblasti zbraní a střeliva:

Kusové ověřování zbraní

Aby nedošlo k haváriím zbraní a tím poranění jejich uživatelů, okolních osob popřípadě vzniku škody na majetku, musí být každá jednotlivá zbraň přezkoušena. Toto přezkoušení má několik fází. Zbraň je společně s potřebnými doklady přijata zkušebním technikem. Dochází k její předběžné prohlídce: kontrola funkce mechanismů zbraně před zkušební střelbou. Součástí tohoto úkonu je podrobná demontáž zbraně a proměření rozměrů důležitých z hlediska bezpečnosti podle přísných požadavků C. I. P. Ke zkušební střelbě jsou používány náboje se zvýšeným tlakem prachových plynů (tormentační náboje). Následuje opět prohlídka zbraně, tentokrát po výstřelu. v případě, že zbraň vyhoví požadavkům zkoušky, je označena úředními značkami (příloha 9. 3.).

Úřad zároveň ověřuje nejen zbraně současné, ale i zbraně historické a jejich repliky.

U výrobců významnějších počtů kusů zbraní jsou zřízeny přímo v objektu závodu detašovaná pracoviště Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva. Zde musí být u nových ručních palných zbraní provedeno kusové ověření před jejich expedicí na trh.

Opakované ověřování zbraní

Jedná se o opakované ověření způsobilosti starších zbraní, ať již na žádost majitele, či z rozhodnutí správního orgánu. Zkušební metody při opakovaném kusovém ověřování se shodují s metodami používanými při ověřování kusovém. Zkušebna však ve smyslu příslušných ustanovení toleruje některá nesplnění technických parametrů, které však nesmí ohrozit bezpečnost zbraně. Při této činnosti bývají objeveny některé menší, ale i vážnější závady, které zůstávají nepovšimnuty vlastníky zbraně. Při vážnějších závadách může pak dojít k destrukci starších, již opotřebovaných zbraní, které takovou zátěž nevydrží a uživatel zbraně je tak vlastně ochráněn proti vlastnímu zranění, popř. zranění dalších osob.

Homologace

Homologace je oprávnění na základě certifikátu, uvádět na trh zbraně podléhající homologaci:

- a) palné zbraně s nábojovou komorou o průměru do 5 mm včetně a délce do 15 mm včetně, nebo ty, které mají nábojovou komoru o průměru a délce do 6 mm včetně, přičemž zápalková slož je jedinou hnací náplní udělující střele energii do 7, 5 J včetně
- b) expanzní zbraně a expanzní přístroje určené pro střelivo s okrajovým zápalem do ráže 6 mm včetně a s délkou nábojnice do 7 mm včetně,
- c) plynové zbraně, u nichž kinetická energie střely je do 10 J včetně.

Zařazování zbraní do příslušné kategorie

Vyskytnu-li se pochybnosti o zařazení typu zbraně nebo střeliva do příslušné kategorie (A, B, C, D) dle zákona o zbraních a střelivu, úřad rozhoduje o jejich zařazení. Postup úřadu je v této oblasti upraven Vyhláškou Ministerstva průmyslu a obchodu č. 369 ze dne 26. 7. 2002. Při této činnosti úřad vychází z technických kritérií stanovených v § 3 -7 zákona č. 199/2002 Sb. v platném znění a dále z dovoleného výrobního provedení zbraně nebo střeliva, funkčních a střeleckých charakteristik zbraně, jejího vzhledu, roku vývoje nebo výroby, celkové délky zbraně, počtu nábojů v podávacím ústrojí, dosažené kinetické energie střely na ústí hlavně, napínací síly u mechanické zbraně, druhu zápalu střeliva, použitého střeliva ve zbraní a druhu střely v náboji. Úřad své rozhodnutí zveřejňuje na Internetových stránkách a zároveň je zasílá Ministerstvu vnitra a Policejnímu prezidiu Policie České republiky.

Typová a inspekční kontrola střeliva

Ke zbráním samozřejmě patří i střelivo. Kontrola střeliva probíhá nejen v Úřadě, ale i u výrobce, a tak je zaručeno, že se na trhu objeví jen střelivo zcela bezpečné, které odpovídá svému účelu a příslušným normám. Pro zajištění bezpečnosti uživatelů střeliva provádí zaměstnanec Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva typovou kontrolu u výrobce na náhodně vybraných vzorcích z vyrobené série. Ověřují se údaje na nejmenších spotřebitelských obalech, kontroluje se vzhled, provedení, označení ráže, rozměry, provádí se měření tlaků prachových plynů metodou piezoelektrického snímače a střelba z funkční zbraně. Výsledky všech zkoušek a ověření jsou pak uvedeny v příslušném protokolu, na jehož základě se vydá certifikát s mezinárodní platností.

Kontrolní činnost

Kontrolu povinností stanovených zákonem č. 156/2000 Sb., o ověřování střelných zbraní, střeliva a pyrotechnických výrobků provádí úřad a jím **pověření inspektoři** úřadu, kteří jsou oprávněni provádět kontroly u výrobců, dovozců, distributorů a opravců stanovených střelných zbraní, stanoveného střeliva a pyrotechnických výrobků. Kontrolu jsou oprávněni provádět i bez předchozího ohlášení.

Další činnost úřad vyvíjí v oblastech **pyrotechniky a výbušnin a balistické odolnosti**. Přiblížení těchto činností však přesahuje rámec této práce.

Použitá literatura:

HÝKEL, J. MALIMÁNEK, V.: Náboje s okrajovým zápalem, MOTOMA s. r. o. 2003, ISBN 80- 903349-0-3

KNEUBUEHL Beat P. BALISTIKA, střely, přesnost střelby, účinek, Naše vojsko 2004, ISBN 80-206-0749-8

KOMENDA, J.: Zbraně a střelivo mezi paragrafy, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

KOMENDA, J. MALANÍK, Z.: Zákeřné zbraně, BRNO 2002, ISBN 80-902565-9-7

KOMENDA, J.: Zbraně a střelivo mezi paragrafy, Dataprint Brno, ISBN 80-239-0515

POPELÍNSKÝ L: Sága rodu kulometů, DEUS 2002, ISBN 80-86215-33-4

TERYNGEL, J. KREML, A.: Zákon o zbraních a střelivu s komentářem, Oráč a. s. 2004, ISBN 80- 86199-81-9

ŽUK A. B. Revolvery a pistole, Naše vojsko 2003

<http://www.cuzzs.cz>

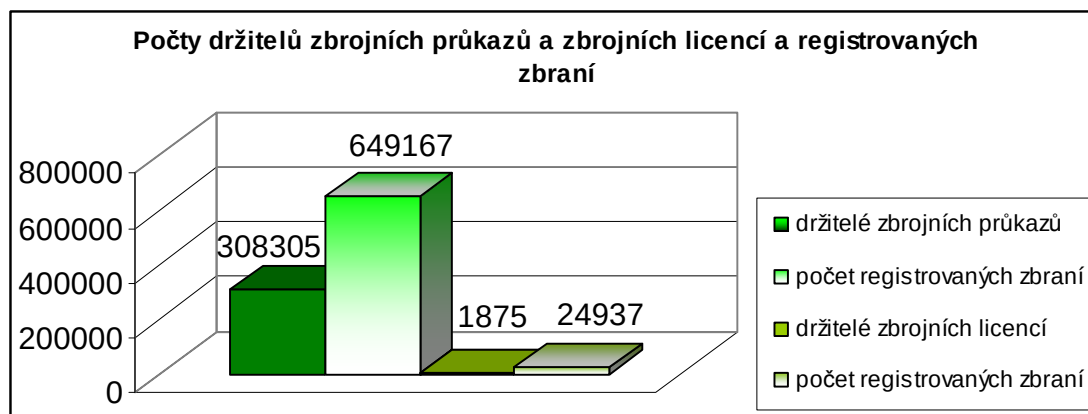
<http://www.mvcr.cz>

<http://ppportal.pcr.cz/rscpp>

6. Aplikace právní úpravy v praxi

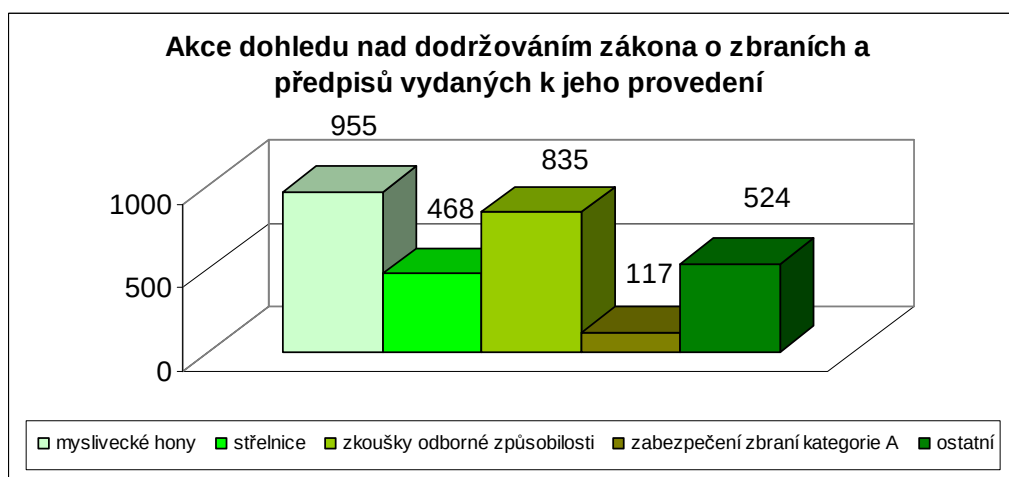
6.1. Vybrané statistické ukazatele činnosti Policie ČR na úseku zbraní a bezpečnostního materiálu (stav k 31. 12. 2007)³⁵

v České republice je 308 305 držitelů zbrojních průkazů, 649 167 zbraní registrovaných u držitelů ZP, 1 875 držitelů zbrojních licencí, 24 937 zbraní u držitelů zbrojních licencí a 1 086 střelnic (tabulka č. 2).

Tabulka č. 2

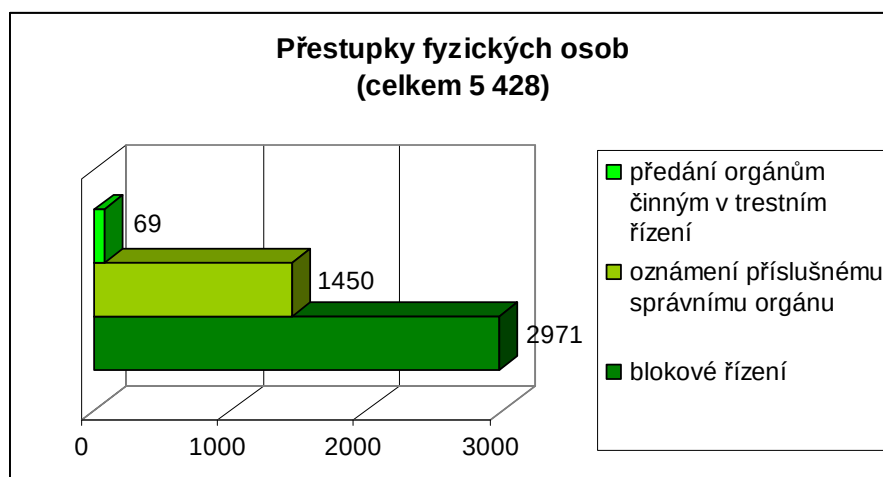
V roce 2007 služba uskutečnila celkem 2 999 akcí dohledu nad dodržováním ustanovení zákona o zbraních a předpisů vydaných k jeho provedení. z tohoto počtu 955 akcí dohledu proběhlo na mysliveckých honech, 468 na střelnicích, 835 u zkoušek odborné způsobilosti (žadatelů o vydání zbrojního průkazu) a 117 akcí dohledu nad zabezpečením zbraní kategorie A; ostatních akcí dohledu bylo 524 (tabulka č. 3).

Tabulka č. 3

Služba zaznamenala celkem 5 428 přestupků fyzických osob, z nichž 2 971 vyřídila v blokovém řízení, 1 450 oznámila příslušným správním orgánům a 69 případů předala orgánům činným v trestním řízení (tabulka č. 4).

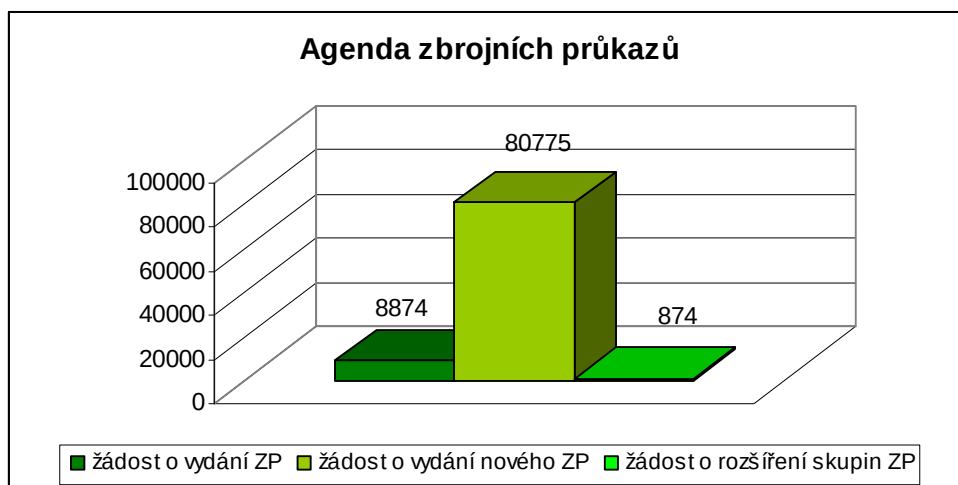
³⁵ Zdroj: <http://ppportal.pcr.cz/rscpp>

Tabulka č. 4

U držitelů zbrojních licencí provedla služba za rok 2007 celkem 639 akcí dozoru (státních kontrol podle zákona o státní kontrole), při kterých odhalila 31 správních deliktů.

V roce 2007 služba přijala 8 874 nových žádostí o vydání zbrojního průkazu, 80 775 žádostí o vydání nového zbrojního průkazu (po skončení platnosti dosavadního zbrojního průkazu) a 874 žádostí o rozšíření skupin zbrojního průkazu (tabulka č. 5). Dále přijala celkem 122 žádostí o udělení výjimky (k držení zakázané zbraně), 726 žádostí o znehodnocení nebo zničení zbraně, vydala 575 rozhodnutí o zajištění zbrojního průkazu a 625 rozhodnutí o odnětí zbrojního průkazu. Proti těmto rozhodnutím bylo podáno celkem 100 odvolání.

Tabulka č. 5

V rámci mezinárodní spolupráce se služba podílela na 140 případech pátrání po pohřešovaných zbraních nebo po původu nalezených zbraní. Bylo vyhlášeno pátrání po 391 zbraních pohřešovaných na území České republiky. v závěru roku 2007, v souvislosti s přistoupením České republiky do Schengenského prostoru, služba zahájila předávání údajů o pohřešovaných zbraních do Schengenského informačního systému.

Při plnění úkolů podle Směrnice 477/91/EHS služba oznámila partnerským pracovištím v zemích EU trvalý vývoz celkem 666 zbraní v neobchodním režimu a více než 900 přeprav zbraní v obchodním režimu.

Ke konci roku 2007 služba registrovala celkem 322 fyzických osob oprávněných nakládat s bezpečnostním materiálem a 48 právnických osob (tabulka č. 6).

Tabulka č. 6

6.2. Řízení o udělení výjimky k nabytí do vlastnictví, držení a nošení zbraně kategorie A

V této stati budou uvedeny dva praktické případy řízení a následného udělení (neudělení) výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie a (dále výjimky). Případy vycházejí z praktické činnosti útvarů Policie České Republiky, Inspektorátů pro zbraně výbušniny a drogy³⁶ (dále IZSVD) v České republice před platností současné právní úpravy. Oba případy jsou čerpány z praxe, ale osobní údaje žadatele, data provedení jednotlivých úkonů a označení správních orgánů jsou změněny, případně nejsou uvedeny. Jelikož současně platná právní úprava je účinná od 1. 2. 2009 a rozhodnutí dle současně platné právní úpravy v době tvorby této práce nebyla k dispozici, byla použita jako vzor rozhodnutí dle správního orgánu dle předchozí právní úpravy.

Udělení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A.

Dne 20. 2. 2007 si pan J. P. nar., bytem, podal u Policie ČR, IZSVD , žádost o udělení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie a pro sběratelskou činnost dle ustanovení § 9 odst. 2 písm. a zákona č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. Jednalo se o samopal Thompson, model M1A1, ráže. 45ACP, výrobní číslo A145d. Samopal Thompson je samočinná zbraň americké výroby, která byla používána především vojáky americké armády a jejich spojenci v období druhé světové války. Jako důvod žádosti pan JP uvedl svůj zájem o vojenskou historii a kompletaci sbírky ručních střelných zbraní vojáků spojeneckých armád.

Zahájení řízení

Na základě této žádosti příslušný správní orgán Policie ČR, IZSVD v, zahájil ve smyslu § 44 odst. 1 zákona č. 500/2004 (Správní řád) ve znění pozdějších předpisů řízení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A.

Řízení bylo zahájeno **na návrh účastníka** - zásada dispoziční, kdy pan J. P. podal žádost ze své vůle. Žádost byla podána na předepsaném formuláři (viz. příloha č.).

Správní orgán nejprve přezkoumal tzv. **Obligatorní náležitosti žádosti**, což jsou povinné náležitosti (§37 odst. 2 zákona 500/2004 Sb.), které musí žádost obsahovat:

- osobní údaje žadatele (jméno, příjmení, datum narození, místo trvalého pobytu, popř. adresu pro doručování) - v uvedeném případě *osobní údaje pana J. P.*
- označení správního orgánu, kterému je žádost určena - Policie ČR IZSVD.

³⁶ Pozn. v současné době se tyto útvary nazývají: Policie ČR Oddělení pro zbraně a bezpečnostní materiál

- které věci se týká, co žadatel žádá a čeho se domáhá (v uvedeném případě udělení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A, a její charakteristiky dané druhem značkou, modelem, výrobcem, popř. výrobním číslem zbraně.)
- další účastníky řízení známé žadateli (v uvedeném případě nejsou)
- podpis žadatele.

Jelikož v daném případě správní orgán neshledal nedostatky v obligatorních náležitostech žádosti, bylo přistoupeno k dalšímu stadiu správního řízení a to k:

Zjišťování podkladů, zajištění průběhu a účelu řízení
--

V tomto stádiu řízení správní orgán:

- 1) **Provedl pohovor s panem J. P.** ve kterém se zaměřil na tyto oblasti
 - a) důvod podání žádosti o výjimku
 - b) k jaké činnosti bude v případě udělení výjimky zbraň používána
 - c) jak bude v případě udělení výjimky zbraň zabezpečena proti ztrátě, zneužití a odcizení.

Pan J. P. se k jednotlivým oblastem vyjádřil následovně:

ad a) Pan J. P. se zajímá o vojenskou historii, především o sbírání zbraní a věcí z období II. světové války, především o výzbroj a výstroj spojeneckých vojsk. v současnosti je již držitelem celkem 19 ks zbraní z uvedeného období a chtěl by zkompletovat sbírku ručních palných zbraní vojáka USA.

ad b) Zbraň pan J. P. bude používat ke sběratelské činnosti. Je členem Klubu vojenské historie (KVH) a klubu vojáků v záloze. Dále uvedl, že na veřejných akcích KVH zbraň používat nebude, a střelbu s ní bude provádět pouze ve výjimečných případech na schválené střelnici pro střelbu zbraní kategorie A.

ad c) Zbraň uloží dle zákona 119/2002 Sb. do certifikovaného trezoru, kterého je vlastníkem. O provedeném pohovoru správní orgán zpracoval úřední záznam (zásada písemnosti). Provedený pohovor byl neveřejný (49 odst. 2 zákona 500/2004 sb).
- 2) **Provedl šetření ve svých evidencích** za účelem zjištění zda:
 - a) jeli pan J. P. držitelem zbrojního průkazu a jaké skupiny ZP
 - b) není- li proti panu J. P. vedeno správní řízení pro porušení právních norem na úseku zbraní a střeliva.

Jedná se o zjišťování skutečností, známých správnímu orgánu ze své činnosti.
- 3) **Podal na příslušné obvodní oddělení Policie ČR dle místa pobytu žadatele, žádost o vyjádření** se zaměřením na skutečnosti mající vliv na možné ohrožení bezpečnosti a veřejného pořádku ve svém teritoriu, které vzniknou v případě udělení výjimky. Jedná se především o dodržování soustavy pravidel chování žadatelem, obsažených jak v právních normách, tak právně neupravených, pokud jejich zachování je podle obecného názoru lidí v určitém místě a čase nezbytnou podmínkou pokojného stavu. Uvedené skutečnosti se posuzují vždy ke konkrétnímu případu (osobě žadatele), přičemž pojem „veřejný pořádek“ je stav, ve kterém jsou výše uvedená pravidla dodržována.
- 4) Podal na příslušný obecní (městský) úřad dle místa trvalého pobytu žadatele, **žádost o vyjádření**, ve kterém jsou sděleny významné skutečnosti pro případné udělení či neudělení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A. Jedná se především o skutečnosti mající vliv na možné ohrožení bezpečnosti a veřejného pořádku v teritoriu obecního (městského) úřadu vzniklé případným povolením držení zakázané zbraně (obdobně jako bod 3 - viz. výše).

- 5) Vyžádal k uvedenému případu vyjádření ředitele Okresního ředitelství Policie **České republiky**, v jehož teritoriu má žadatel trvalý pobyt.
- 6) **Vyžádal k uvedenému případu stanovisko nadřízeného orgánu, v daném případě pracovišti IZSVD v rámci Policie ČR, Správy kraje.** v žádosti o stanovisko nadřízeného orgánu shrnuje výsledky svých dosavadních šetření ke skutečnostem, týkajících se žadatele a stanovisko příslušného ředitele Okresního ředitelství Policie ČR.

V bodech 3, 4, 5, 6 se jednalo o podklady jiných správních orgánů, kde se zjišťovaly především všechny okolnosti pro ochranu veřejného zájmu.

Rozhodnutí

Jelikož stanoviska a vyjádření všech výše uvedených dožadovaných orgánů byla kladná jak k osobě žadatele, tak i k bezpečnostní situaci v teritoriu místa bydliště žadatele, rozhodl správní orgán dle svého volného uvážení kladně a vydal rozhodnutí:

POVOLENÍ k udělení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A

Rozhodnutí obsahuje tyto náležitosti (§68 zákona 500/2004 Sb.):

formální:

- název orgánu, který výjimku uděluje (v daném případě příslušný IZSVD PČR)
- osobní data žadatele (jméno, příjmení, datum narození, trvalé bydliště)
- technická a identifikační data zbraně (druh zbraně, značka, model, ráže, výrobní číslo)

obsahové (§§67, 68 zákona 500/2004 Sb.):

- výrok
- odůvodnění
- poučení o opravných prostředcích

Ve výrokové části správní orgán panu J. P. sdělil, že vyhovuje jeho žádosti výjimku udělit. Jedná se o rozhodnutí **konstitutivní**, jelikož výrok nově stanovuje práva a povinnosti žadatele (v daném případě nabývat do vlastnictví a držet zbraně kategorie A). Zároveň je upozorněn žadatel na novou povinnost, a to umožnit příslušnému útvaru policie vstup do obydlí (prostor uložení) za účelem kontroly zabezpečení zbraně kategorie A.

V odůvodnění správní orgán odůvodnil svoje rozhodnutí. v daném případě správní orgán neshledal žádné překážky, které by bránily udělení výjimky. Dále dle svého uvážení neshledal žádné skutečnosti, které by v případě udělení výjimky zhoršily bezpečnostní situaci v regionu.

V poučení o opravných prostředcích byl žadatel upozorněn na skutečnost, že proti tomuto rozhodnutí nelze podat opravný prostředek.

Rozhodnutí správní úřad doručil stejnopisem do vlastních rukou žadateli.

Po vydání povolení byl panu J. P. vydán nový zbrojní průkaz, ve kterém bylo nově uvedeno, že držitel i J. P. byla udělena výjimka k nabývání a držení zbraně kategorie A.

Neudělení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A.

Dne 15. 8. 2005 si pan P. S. nar., bytem, podal u Policie ČR, IZSVD, žádost o udělení výjimky k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A pro sběratelskou činnost dle ustanovení § 9 odst. 2 písm. a zákona č. 119/2002 Sb. o zbraních a střelivu. Jednalo se o kulomet, výroby SSSR, zn. DEKTARJEV, model DP 98, ráže 7, 62x54R, výrobní číslo AK 556. Uvedený kulomet je samočinná zbraň, která byla používána především Sovětskou armádou v období II. Světové války a v poválečném období. Jako důvod žádosti pan P. S. uvedl

svůj zájem o zbraně a střelivo, dále zájem o provádění sběratelské činnosti a rozšiřování svých dovedností v oblasti zbraní a střeliv a případné vystupování na veřejných akcích (bojových ukázkách).

V uvedeném případě správní orgán postupoval stejným způsobem jako u předchozího případu, ale během fáze **zjišťování podkladů, zajištění průběhu a účelu řízení** zjistil tyto negativní skutečnosti, na jejichž základě se rozhodl výjimku **n e u d ě l i t**.

1/ z osobního rozhovoru s žadatelem bylo zjištěno, že žadatel v současnosti není členem žádného klubu vojenské historie, vlastní pouze jednu zbraň kategorie C, zbraň chce používat při veřejných vystoupeních (tedy ve smyslu §9 odst. 2 písm. e zákona o zbraních a střelivu a nikoli §9 odst. 2 písm. a citovaného zákona - ke sběratelským účelům).

2/ Došlo ke zhoršení bezpečnostní situace v místě bydliště žadatele, kdy stoupl počet vloupání do objektů (nebezpečí odcizení zbraně) a násilných trestných činů.

3/ Nadřízený orgán správního orgánu (IZSVD Správy kraje) ve svém stanovisku uvedl, že k uskutečňování kulturní nebo zájmové činnosti není žadatel držitelem příslušné zbrojní licence H (uskutečňování sportovní, kulturní nebo zájmové činnosti).

Na základě výše zjištěných skutečností, se správní orgán rozhodl výjimku neudělit a vydal rozhodnutí o **neudělení výjimky** k nabytí vlastnictví a držení zbraně kategorie A.

ROZHODNUTÍ

Jako v předchozím případě rozhodnutí obsahovalo formální a obsahové náležitosti. Obsahové náležitosti, především odůvodnění a poučení o opravných prostředcích byly zpracovány podrobněji.

Výrok

Ve výrokové části rozhodnutí byly uvedeny nejprve všechny formální náležitosti (viz. výše) a dále rozhodnutí výjimku neudělit. Jednalo se o deklaratorní, neboť žadateli nevznikla žádná nová práva či povinnost. Prakticky neudělením výjimky byl potvrzen předchozí stav, kdy žadatel nemohl nabývat do vlastnictví a držet zbraně kategorie A.

Odůvodnění

V odůvodnění rozhodnutí bylo žadateli v několika odstavcích poměrně vyčerpávajícím způsobem vysvětleno, z jakých důvodů výjimka udělena nebyla.

V odůvodnění byl žadateli vysvětlen celý postup správního řízení, jednotlivé úkony, které správní orgán provedl a jaký zjistil skutečný stav věci. v daném případě správní orgán zjistil, že pan J. P. je držitelem zbrojního průkazu skupiny A, B s dobou platnosti do XX. XX. XXXX, a že je vlastníkem jedné dlouhé střelné zbraně kategorie C.

Dále žadateli vysvětlil pojetí právní úpravy v oblasti zbraní a střeliva. Oblast právní úpravy zbraní a střeliva je řešena zákonem č. 119/2002 Sb., který upravuje kategorie střelných zbraní a střeliva, podmínky pro nabývání do vlastnictví, držení, nošení a používání zbraní. Jedná se o ucelenou oblast veřejného práva, která umožňuje státu adekvátní regulaci této oblasti, zejména s ohledem na veřejný zájem ve vztahu k zabezpečení veřejného pořádku a bezpečnosti (§1 z. č. 119/2002 Sb.). Nejen všechny střelné zbraně, střelivo a vojenská munice, ale i některé důležité doplňky jsou rozděleny do čtyř kategorií. Zákonodárce zbraně rozdělil podle nebezpečnosti od nejnebezpečnějších (kategorie A) až po nejméně nebezpečné (kategorie D). Zbraň, o níž žadatel žádá je zařazena mezi zbraně nejnebezpečnější, tedy zbraň kategorie a - zakázaná zbraň, jelikož

se jedná o zbraň vojenskou a samočinnou (§ 4 zákona č. 119/2002 Sb.). Nabývání do vlastnictví, držení a nošení podléhá všeobecnému zákazu.

Z ustanovení §9 odst. 1 zákona č. 119/2002 Sb., o zbraních vyplývá, že zbraň kategorie A je zakázáno nabývat do vlastnictví, držet nebo nosit, pokud není dále stanoveno jinak. Z ustanovení §9 odst. 2 písm. a) zákona o zbraních a střelivu pak jednoznačně vyplývá, že Policie ČR **může** udělit výjimku držiteli zbrojního průkazu nebo zbrojní licence, který provádí sběratelskou činnost. Udělování výjimek stanoveným způsobem má podle důvodové zprávy zajistit, aby zbraně kategorie A, tedy zbraně svou povahou způsobí nejvíce uškodit veřejný zájem na bezpečnosti, se nekontrolovatelně nedostaly do rukou veřejnosti. Udělování výjimky ze zákazu nabývání do vlastnictví svěčuje zákon o zbraních do kompetence Policie ČR, které je svěřen dozor nad celou oblastí zbraní a střeliva. Na udělení výjimky není právní nárok a správní uvážení je vymezeno poměrně široce (pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti).

Správní orgán zároveň žadateli vysvětlil svůj náhled na veřejný pořádek a bezpečnost, který je definován celou řadou faktorů. Jedním z nejdůležitějších je stav a nápad trestné činnosti. Správní orgán popsal vývoj a strukturu trestné činnosti (majetkové TČ, násilné TČ, TČ spáchané se zbraní, sebevraždy spáchané se zbraní) za období posledních tří let od podání žádosti a dospěl k závěru, že vývoj bezpečnostní situace v teritoriu je nepříznivý pro byt' jen nepatrné navýšení rizikových faktorů, které by mohly nastat. Zároveň je udělení výjimky správním orgánem posuzováno i v širším kontextu a to zejména k celkové bezpečnostní situaci v ČR a Evropě (hrozby teroristických útoků, loupežná přepadení se zbraní, zvýšená bezpečnostní opatření).

Rovněž se správní orgán zabýval osobními poměry žadatele, kde neshledal negativních poznatků k jeho osobě. Šetřením zjistil, že je i vlastníkem 1 ks zbraně kategorie C. Dále z pohovoru s žadatelem zjistil, že žadatel sice jako účel a důvod své žádosti o udělení výše zmíněné výjimky uvedl sběratelské účely (§9, odst. 2 písm. a) ale ve skutečnosti chce rovněž zbraň využívat při provozování veřejných bojových ukázek (§9 odst. 2, písm. e), přičemž není držitelem příslušné zbrojní licence skupiny H - uskutečňování sportovní, kulturní nebo zájmové činnosti. Stejně stanovisko k této skutečnosti zaujal i nadřízený správní orgán tedy pracoviště IZSVD PČR- Správa kraje.

Jelikož by v případě udělení výjimky žadatel na výše zmíněných ukázkách nejen držel, ale i nosil (viz. vysvětlení základních pojmů **držení a nošení**) musel by zažádat s odkazem § 2 písm. a taktéž o povolení **nošení** zbraně kategorie A, což neučinil. Správní orgán s ohledem na zjištěné skutečnosti doporučil žadateli odborné znehodnocení předmětné zbraně, která by tím pádem nespadala do kategorie A. Popřípadě zakoupení schválené repliky zbraně, umožňující střelbu pouze tzv. slepými náboji (nábojkami). Při používání neznehodnocené zbraně kategorie A a při veřejných vystoupeních hrozí byt' malé nebezpečí mylného nabití zbraně ostrými náboji a ohrožení účastníků akce a diváků. Zvýše uvedených a po zvážení a posouzení všech zjištěných skutečností důvodů se tedy správní rozhodl výjimku **neudělit**.

Poučení o opravných prostředcích

Jelikož ve svém rozhodnutí správní orgán nevyhovuje žadateli, upozorňuje jej na možnost podání odvolání do 15 - dnů (dle správního řádu) k nadřízenému orgánu (PČR, Správu kraje) a to prostřednictvím prvoinstančního správního orgánu.

Jak již bylo uvedeno, zbraně kategorie A jsou nejnebezpečnějším druhem zbraní a řízením o udělení výjimky k jejich nabytí do vlastnictví, držení a nošení tak stát reguluje jejich počty mezi držiteli zbrojních průkazů a zbrojních licencí. Jelikož na udělení výjimky **není** právní nárok, správní orgán má široký prostor pro své správní uvážení, kdy výjimku udělit či nikoliv. Ve výše uvedených praktických případech byla zmíněna kritéria, které správní orgán bere v potaz v řízení o udělení výjimky.

Velkou pozornost správní orgán věnuje osobě žadatele a důvodům její žádosti o udělení výjimky. v praxi se často stává, že fyzická osoba jako důvod žádosti uvádí sběratelskou činnost, ale z šetření vyjde, že zbraň chce používat i k jiným než sběratelským účelům. Osoba např. žádá o výjimku na samopal, kulomet nebo útočnou pušku z druhé světové války a přitom další

zbraně (kategorie B, C) z výše uvedeného období nevlastní. Již tato skutečnost vypovídá o tom, že sběratelství je pouze zástupný důvod k udělení žádosti. Takovému žadateli většinou bývá výjimka zamítnuta.

Naopak u žadatele, který vlastní již vlastní kolekci zbraní a chce ji doplnit o zbraň kategorie A, je pravděpodobnost že mu bude výjimka udělena daleko vyšší. Rovněž z pohledu bezpečnostního rizika je takováto osoba pro správní orgán více spolehlivá. Např. vlastní-li někdo na výjimku 5 zbraní kategorie a je bezpečnostní riziko rozhodně daleko nižší u osoby která o takovouto zbraň žádá poprvé.

Míru bezpečnostního rizika vyhodnocuje správní orgán při každém řízení o udělení výjimky. Stav bezpečnostní situace v regionu je jedno z nejdůležitějších kritérií dle kterého správní orgán rozhoduje. Tato skutečnost je zohledněna i v ustanovení § 9 zákona č. 119/2002 Sb., kde je jednoznačně stanoveno, že výjimku lze udělit, *pokud to neodporuje veřejnému pořádku a bezpečnosti*.

Jak ukazuje tabulka, roční počet žádostí o udělení výjimky pro zbraň kategorie a v ČR není nijak vysoký, jelikož střelecká veřejnost si uvědomuje obtížnost možného získání výjimky. Nezanedbatelné nejsou ani finanční náklady na zabezpečení zbraně. i přesto se však najdou žadatelé, kteří se pokouší takovou výjimku získat a žádost je jim následně zamítnuta (viz. tabulka č. 7).

	2005	2006	2007	1. pol. 2008
Počet žádostí o výjimku	500	161	122	82
Počet zamítnutých	375	26	32	15

Tabulka č. 7

V současnosti je situace v oblasti udělování výjimek pro zbraň kategorie a poněkud specifická.

Zákon č. 119/2002 ve své působnosti ať už od své první účinnosti (od 1. 1. 2003) tak i od současné účinnosti (1. 2. 2009) stanovuje **půlroční lhůtu** dle ustanovení § 69 - zánik trestnosti nedovoleného ozbrojování, kdy osoba beztrestně může na policii odevzdat zbraň kategorie A, B, C a tímto ustanovením se **stává vlastníkem zbraně** (pokud s ní nebyl spáchán trestný čin a nebo v minulosti nebyla odcizena a nemá oprávněného vlastníka), tudíž i zbraň kategorie a - zakázané. To znamená že zbraň nabývá ze zákona. z hlediska tohoto ustanovení tato osoba může zažádat o vydání dokladů opravňujících k držení zbraní výše uvedených kategorií, což v tomto případě znamená udělení výjimky na držení zbraně kategorie A, a dále registraci zbraně. Těmto žádostem je většinou ze strany správního orgánu vyhověno, jelikož žadatel dobrovolně projevil snahu napravit stav, kdy držel nelegální zbraň. **Osoba ale musí být držitelem Zbrojního průkazu.** Z bezpečnostního hlediska představuje takovýto způsobem zaregistrovaná zbraň kategorie a menší bezpečnostní riziko než zbraň ilegální. s ohledem na skutečnost že toto ustanovení platí od 1. 2. 2009 a doba trvání je půl roku, dochází v současné době k zvyšování počtu žádostí o udělení výjimky na zbraň kategorie A.

Není-li osoba, která se stala majitelem zbraně kategorie a z titulu §69 zákona č. 119/2002 Sb. má několik možností jak s touto zbraní naložit. První možností je získat zbrojní průkaz pro sběratelské účely a následně zažádat o udělení výjimky k držení zbraně. Druhou možností je požádat policii o povolení ke znehodnocení, zničení či výrobě řezu zbraně. Třetí možností je zbraň převést na osobu mající oprávnění držet zbraň kategorie a anebo prostřednictvím podnikatele v oboru zbraní a střeliva zbraň prodat.

Obdobná situace nastává i u zbraní ostatních kategorií B (zbraně podléhající povolení) C (zbraně podléhající oznámení), kdy na základě podání příslušných žádostí v je umožněno občanům obdobným způsobem registrovat nelegálně držené zbraně. V případě zbraně kategorie B,C, se výjimka neuděluje.

Od 1. 8. 2009 již výše uvedené ustanovení o zániku trestnosti nebude možné využít, jelikož skončí jeho platnost. Od tohoto data bude držení ilegální zbraně kategorie A, B, C považováno za trestný čin nedovolené ozbrojování podle trestního zákona. Skutková podstata trestného činu nedovoleného ozbrojování však vyžaduje v subjektivní stránce **úmyslné** jednání pachatele a skutek musí být zjištěn policií.

Pokud osoba nalezne zbraň, střelivo munici nebo výbušninu a nález neprodleně oznámí příslušníkovi nebo útvaru policie, nedopouští se trestného činu nedovoleného ozbrojování a výše uvedené předměty se stávají majetkem státu, pokud se ve lhůtě 6 měsíců o tyto předměty nepřihlásí oprávněný vlastník.

V tabulce na následující straně jsou uvedeny počty odevzdaných zbraní za cca první dva měsíce platnosti (cca 1/3 doby platnosti) ustanovení o zániku trestnosti nedovoleného ozbrojování.

Zánik trestnosti nedovoleného ozbrojování (za období od 1. 2. 2009 do 5. 4. 2009)	celkem
Počet řešených případů	2070
Počet odevzdaných zbraní	
Celkem	2407
Z toho kategorie A	175
Z toho kategorie B	1049
Z toho kategorie C	1153
Z toho kategorie D	30
Počet odevzdaného střeliva	
Celkem	9592
Z toho střeliva kat. A	1141
Struktura zbraní kategorie A	
Samočinné	34
Z toho samopaly	24
Ostatní	140
Struktura zbraní kategorie B	
Krátké kulové	974
Dlouhé kulové	37
Signální zbraně	19
Ostatní	19
Struktura zbraní kategorie C	
Brokovnice	357
Kulové zbraně	525
Perkusní revolvery	144
Ostatní	127
Struktura zbraní kategorie D	
Perkusní zbraně	5
Znehodnocené zbraně	5
Ostatní	19

Tabulka č. 8³⁷

³⁷ Zdroj: <http://ppportal.pcr.cz/rscpp>

7. Závěr

Právní regulace v oblasti zbraní a střeliva existuje na území našeho státu již přes 150 let. Za toto období prošla poměrně dlouhým a složitým vývojem. Za období posledních dvaceti let legislativa v oblasti zbraní a střeliva prošla poměrně razantními změnami, ať již v souvislosti se změnami společnosti po období listopadu 1989, nebo v souvislosti se změnami při vstupu ČR do Evropské unie. Za uvedené období lze vysledovat postupné změny koncepce právní úpravy. Po roce 1989 došlo k velmi výrazné liberalizaci v oblasti zbraní a střeliva. s každou následující novelou právní úpravy této oblasti však docházelo k jejímu postupnému zpřísnování a tento trend převažuje do současné doby a zřejmě bude pokračovat i nadále.

Vzájemným porovnáním pojmů obsažených v zákoně o zbraních střelivu a jeho příloze (z. č. 119/2002 Sb.). s ostatními předpisy v oblasti zbraní a střeliva, byly zjištěny významové nesrovnalosti, které mohou a v některých případech mají negativní dopad na aplikaci zákona č. 119/2002 Sb. v praxi.

Jedná se především o tyto nesrovnalosti:

- v definici expanzní zbraně se zákonodárce dopouští nepřesnosti v souvislosti s vyloučením použití náboje s hromadnou střelou (viz. strana 28 této práce). Teoreticky tak většina expanzních zbraní nesplňuje podmínky současné právní úpravy. **Řešením tohoto stavu vidím ve změně definice „hromadná střela“, tedy konkrétně jako hromadnou střelu označit látku pouze ve skupenství pevném (broky, granule). Druhou možností je změna pojmu expanzní zbraň, ve kterém by se měla zohlednit možnost střelby nábojkami dovoleného výrobního provedení se střelou ve formě plynu, aerosolu nebo mikročástic (hromadná střela dle současně platných vymezení v zákoně č. 119/2002 Sb).**
- nepřesné vymezení pojmu broková zbraň v zákoně jako palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň. Do skupiny takto vymezených zbraní lze zařadit i revolvery a pistole, pro které se rovněž brokové náboje vyrábí a stěží je lze označit za brokové zbraně. **Nápravu spatřuji v úpravě pojmu broková zbraň: dlouhá palná zbraň s hlavní (hlavněmi) pro střelbu brokovými náboji, případně speciálními náboji pro brokovou zbraň.**
- velice vágní vymezení pojmu lovecká zbraň, kdy zákon charakterizuje loveckou zbraň jako zbraň určenou k lovu zvěře odstřelem podle zákona o myslivosti, přičemž v zákoně o myslivosti je lovecká zbraň vymezena pouze negativně a pomocí termínů, které neodpovídají termínům uvedeným v zákoně o zbraních a střelivu. v praxi tato situace vede ke sporům, kterou zbraň lze považovat za loveckou či nikoliv (viz strana 34 této práce). Nápravou by mohla být novelizace zákona o myslivosti s přesnějším vymezením termínu lovecká zbraň, odpovídající výkladu zákona o zbraních střelivu např.: **dlouhá palná jednoranová, víceranová, opakovací nebo samonabíjecí zbraň, určená k lovu zvěře odstřelem, přičemž zásobovací ústrojí samonabíjecí zbraně nesmí pojmout více než dva náboje. Dopadová energie střely u lovecké zbraně nesmí dosahovat nižších hodnot, než které stanoví zákon o myslivosti.**
- zařazení všech druhů odpalovacích zařízení do kategorie a bez ohledu na jejich stav (znehodnocení apod.), způsobilost ke střelbě a technické provedení. Do této kategorie jsou však zařazena všechna odpalovací zařízení bez ohledu na jejich technické provedení, dále zadli se jedná o torza, nebo jsou funkční a umožňují opětovné použití (nabití). v praxi tak bude velice obtížné určit, co všechno lze za odpalovací zařízení považovat. Dle mého názoru by se za odpalovací zařízení měla považovat pouze taková zařízení, ze kterých lze opětovně střelu odpálit (lze je opětovně nabít) a jsou vybaveny potřebnými

odpalovacími mechanismy. v současnosti jsou mezi zakázané zbraně všechna odpalovací zařízení bez ohledu na to, zda jsou funkční či nikoliv. Zákon rovněž neumožňuje jejich znehodnocení. **Jako vyřešení tohoto problému vidím zavést v zákoně nový pojem neaktivní odpalovací zařízení, popř. znehodnocené odpalovací zařízení, obdobně jako zákon zavedl nový pojem neaktivní munice.**

- velice specifické a nestandardní vymezení pojmu šoková střela, kdy definice šokové střely v zákoně by spíše odpovídala pojmu „střela se zvýšenou ranivostí“. Dále není jasné, zda střela musí splňovat všechny technické parametry uvedené v definici nebo pouze některé (naříznutí pláště, tvar špičky, provedení jádra apod). **Nápravou by mohlo být nahrazení pojmu šoková střela pojmem střela se zvýšenou ranivostí.**
- pojem munice je do skupiny zakázaného střeliva zařazena zcela v rozporu s elementárními terminologickými zvyklostmi. Pojem munice je totiž širší pojem než střelivo. Střelivo je druhem munice a nikoliv naopak. **Dle mého názoru by munice neměla být v zákoně uvedena jako zakázaný druh střeliva, ale samostatně. Druhou možností by bylo v § 4 písm. b z. č. 119/2002 Sb. nahradit termín střelivo termínem munice.**

Dále byly zjištěny některé praktické problémy při činnosti Policie v oblasti zbraní a střeliva:

Jedná se o problematiku znehodnocování zbraní, kdy zákonodárce nově stanovil povinnost předkládat zbraň ke kontrole i po provedení znehodnocení. Jelikož v minulosti docházelo k případům zpětného amatérského uschopnění znehodnocené zbraně ke střelbě a jejího zneužití k páchání trestné činnosti, má toto opatření své opodstatnění. Jelikož se však jedná řádově o tisíce kusů zbraní přibude Policii ČR navíc další poměrně rozsáhlá oblast činnosti, která bude muset být personálně zajištěna. Zda-li je zbraň správně znehodnocena může posoudit pouze technicky erudovaný odborník.

Dalším problémem v oblasti znehodnocování zbraní je skutečnost, že podle zákona o zbraních a střelivu se v praxi znehodnocují i zbraně jako jsou děla tanky apod., a při tomto procesu je absurdně vyžadována balistická kriminalistická expertiza, zda-li s uvedenými zbraněmi nebyl spáchán trestný čin, přičemž tyto zbraně nejsou objektem zkoumání kriminalistické balistiky. **Tento problém lze řešit změnou § 63 zákona o zbraních a střelivu, nebo celou problematiku znehodnocování vojenských zbraní (tanků, kanonů, houfnic apod. mimo vojenských ručních palných zbraní) řešit samostatně v samostatné právní normě.**

Problematická je i právní úprava v oblasti zakázaných doplňků zbraně, především noktovizorů a laserových zaměřovačů. Noktovizory můžeme dělit na pozorovací přístroje a zaměřovače. Pozorovací přístroje jsou již v současnosti na našem trhu volně v prodeji. Zákon zakazuje pouze zaměřovače, tedy zařízení opatřená záměrnou osnovou umožňující zamíření a konstrukčním prvkem umožňující zařízení připevnit na zbraň (tzv. montáž). v praxi lze však tento zákaz obejít pořízením adaptéru pracujícím na principu noktovizoru, který se nasazuje na klasický zaměřovací dalekohled. Adaptér není zaměřovačem a proto jej nelze považovat za zakázaný doplněk zbraně. z tohoto pohledu pak zařazení zaměřovačů na principu noktovizorů do skupiny zakázaných doplňků zbraně ztrácí smysl. s ohledem na skutečnost, že část myslivecké veřejnosti požaduje legalizaci noktovizorů pro lov černé zvěře v oblastech, kde dochází ke vzniku škod páchaných přemnoženou černou zvěří, **vidím řešení problému v možnosti částečné legalizace noktovizorů - zaměřovačů. Zde je však nutná změna zákona o zbraních a střelivu, tzn. že by noktovizory nebyly zařazeny podobně jako náboje s expanzní střelou určené k loveckým účelům do kategorie zakázaných zbraní. Dále je nutná změna zákona o myslivosti a dalších předpisů. Aby nedošlo ke zneužívání noktovizorů k jiným účelům než pro potřeby lovu, mohla by být možnost jejich držení a nošení podmíněna vlastnictvím loveckého lístku, přičemž povolení k lovu zvěře v exponovaných místech by mohl regulovat stát prostřednictvím svých správních orgánů.**

U laserových zaměřovačů se policejní orgány setkávají s problémem, že laserové zaměřovače jsou obhájci presentovány jako tzv. laserová ukazovátka, tedy předměty volně prodejné. Laserové ukazovátka vyzařuje podobný paprsek jako laserový zaměřovač a především na kratší vzdálenost může tento zaměřovač částečně nahradit. Na rozdíl od zaměřovače není ukazovátka mimo jiné vybaveno konstrukčním prvkem pro uchycení na zbraň. v praxi se však lze setkat s různými amatérskými (většinou provizorními) způsoby připevnění ke zbraní. Uvedené skutečnosti jsou v řízení před soudem často předmětem sporu znalců, kdy především znalci vyžádání obhajobou se snaží v zájmu obžalovaného uvedené zaměřovače presentovat před soudem jako ukazovátka.

Zákon tuto problematiku blíže neřeší a dle mého názoru existují tři cesty nápravě:

První cestou je povolit laserové zaměřovače za určitých podmínek, tak jako tomu bylo v předchozí právní úpravě. Tuto cestu zřejmě zákonodárce nezvolí s ohledem na trend zpřísnování zbrojní legislativy v současné době.

Druhou cestou je stanovit technické parametry laserových zaměřovačů, kdy až naplněním těchto parametrů by bylo možné zařízení jako laserový zaměřovač označit.

Třetí cestou je považovat jakékoliv výše uvedené zařízení (zaměřovač, ukazovátka) které je ke zbraní namontováno jako laserový zaměřovač - zakázaný doplněk zbraně. v uvedeném případě by zaměřovač byl zřejmě vyjmut z okruhu zakázaných doplňků zbraně, které nelze držet ani samostatně ale stal by se zakázaným v okamžiku namontování na zbraň.

V práci bylo poukázáno pouze na některé problémy při výkonu veřejné správy v oblasti zbraní a střeliva. Pozornost byla věnována především technickým pojmům, jejich významu a možným aplikačním problémům v praxi, činnosti orgánů veřejné správy v oblasti zbraní a střeliva a zakázaným zbraním. Práce ve stanoveném rozsahu ani zdaleka nemůže danou problematiku beze zbytku vyčerpat.

8. Seznam použité literatury

1. Bačkovská M., Novák P., Zákon o zbraních s komentářem a prováděcími předpisy, Linde Praha 2003, ISBN 80-7201-426-9
2. Beat P. Kneubuehl, BALISTIKA, střely, přesnost střelby, účinek, Naše vojsko 2004, ISBN 80-206-0749-8
3. Harting A. E., Encyklopedie vojenských zbraní, REBO Productions 2002, ISBN 80-7234-123-5
4. Hendrych D. a kol., Správní právo, obecná část C. H. Beck 2006, ISBN 80-7179-470-8
5. Hýkel J., Malimánek V., Náboje do ručních palných zbraní, Naše vojsko 2002 ISBN 80-206-0641-6
6. Hýkel J., Malimánek V., Náboje s okrajovým zápalem, MOTOMA s. r. o. 2003 ISBN 80-903349-0-3
7. Komenda J., Malaník Z., Zákeřné zbraně, BRNO 2002, ISBN 80-902565-9-7
8. Komenda J., Zbraně a střelivo mezi paragrafy, Dataprint Brno 2003, ISBN 80-239-0515
9. Lugs J., Ruční palné zbraně, Svojtka & Co. 2002 ISBN 80-7237-663-2
10. Mahrholdt R., Lexikon zbraně, Svojtka & Co. 2003, ISBN 80-7237-382-X
11. Materiály do připravované publikace „kriminalistická balistika“ KÚP Praha
12. Mates P., Wokoun R., Malá encyklopedie regionalistiky a veřejné správy, Prospektrum 2001 ISBN 80-7175-100-6
13. Odborné časopisy: Střelecká revue, Zbraně a náboje, Policista
14. Ondruš R., Průvodce úředníka novým správním řízením. Linde Praha a. s. 2006, ISBN 80-7201-591-5
15. Pikola P., Jansa V., Správní právo prakticky, ČZU v Praze, 2008
16. Popelínský L., Balla J., Zbraně vysokých kadencí DEUS 2005 ISBN 80-86215-72-5
17. Popelínský L., Sága rodu kulometů DEUS 2002 ISBN 80-86215-33-4.
18. Teryngel J., Kreml A., Zákon o zbraních a střelivu s komentářem Oráč a. s. 2004, ISBN 80-86199-81-9
19. Záruba J., Krč M., Zbrojní průkaz, vše co potřebujete znát ke zkoušce odborné způsobilosti, Linde Praha a. s. 2007 ISBN 978-80-7201-661-7
20. Žuk A. B., Revolvery a pistole, Naše vojsko 2003
21. Zákon č. 119/ 2002 Sb. o střelných zbraních a střelivu v pozdějších změnách a doplňcích
22. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 369/2002 Sb., kterou se stanoví postup Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva při zařazování typů zbraně a střeliva do kategorie v pozdějších změnách a doplňcích
23. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 370/2002 Sb., o dovozeném výrobním provedení plynové zbraně, expanzní zbraně a střeliva v pozdějších změnách a doplňcích
24. Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 371/2002 Sb., kterou se stanoví postup při znehodnocování a ničení zbraně, střeliva a výrobě jejich řezů v pozdějších změnách a doplňcích
25. <http://www.cuzzs.cz>
26. <http://www.mvcr.cz>
27. <http://portal.pcr.cz/rscpp>

9. Přílohy

9.1. Obrazová příloha

	ZBRAŇ	KULOMET ZB26
	Ráže	7.92 Mauser
	Výrobce	Zbrojovka Brno
	Zemně původu	ČSR
	Zdroj foto	www.military.cz
Obr. č. 1		
	ZBRAŇ	KULOMET BREN
	Ráže	.303 British
	Výrobce	Small Arms Factory Enfield
	Zemně původu	ČSR - Anglie
	Zdroj foto	www.military.cz
Obr. č. 2		
	ZBRAŇ	SAMOPAL VZ. 61 SCORPION
	Ráže	7,65 mm Browning
	Výrobce	Zbrojovka Uherský Brod
	Zemně původu	ČSSR, ČR
	Zdroj foto	www.czub.cz
Obr. č. 3		
	ZBRAŇ	SAMONABÍJECÍ PISTOLE CZ 75 D COMPACT
	Ráže	9 mm Luger
	Výrobce	Zbrojovka Uherský Brod
	Zemně původu	ČSSR, ČR
	Zdroj foto	www.czub.cz
Obr. č. 4		

	ZBRAŇ	REVOLVER MODEL 3561
	Ráže	.357 Magnum
	Výrobce	Alfa- proj s. r. o.
	Zemně původu	Česká republika
	Zdroj foto	www.strelivo-zbrane.cz

Obr. č. 5

	ZBRAŇ	SIGNÁLNÍ PISTOLE VZOR 30
	Ráže	26,5 mm
	Výrobce	Česká Zbrojovka Strakonice
	Zemně původu	ČSR
	Zdroj foto	www.redwar.blog.cz

Obr. č. 6

	ZBRAŇ	SAMOPAL M1928 THOMPSON
	Ráže	.45 ACP
	Výrobce	Auto-Ordnance Company
	Zemně původu	USA
	Zdroj foto	www.cs.wikipedia.org

Obr. č. 7

	ZBRAŇ	ÚTOČNÁ PUŠKA STG 44
	Ráže	7,92 kurz
	Výrobce	říšské zbrojovky
	Zemně původu	Německo
	Zdroj foto	www.cs.wikipedia.org

Obr. č. 8

	ZBRAŇ	VOJENSKÁ PUŠKA MOSIN NAGANT (RŮZNÉ PROVEDENÍ)
	Ráže	7,62x54 R
	Výrobce	ruské a sovětské zbrojovky
	Zemně původu	Carské rusko, SSSR
	Zdroj foto	www.destinatino.blog.cz

Obr. č. 9

	ZBRAŇ	ODSTŘELOVACÍ PUŠKA CZ 750 SIM1
	Ráže	7,62x51 (.308 Win)
	Výrobce	Zbrojovka Uherský Brod
	Zemně původu	ČR
	Zdroj foto	www.czub.cz

Obr. č. 10

	ZBRAŇ	PDW MP7
	Ráže	4,6x30
	Výrobce	Heckler & Koch
	Zemně původu	německo
	Zdroj foto	www.cs.wikipedia.org

Obr. č. 11

	ZBRAŇ	MECHANICKÝ KULOMET
	Ráže	
	Výrobce	Richard J. Gatling
	Zemně původu	USA
	Zdroj foto	www.cs.wikipedia.org

Obr. č. 12

	ZBRAŇ	STŘÍLEJÍCÍ TUŽKY (RŮZNÉ PROVEDENÍ)
	Ráže	různé (nejčastěji. 22)
	Výrobce	převážně amatérská výroba
	Zemně původu	
	Zdroj foto	www.idnes.cz

Obr. č. 13

	ZBRAŇ	STŘÍLEJÍCÍ HOLE (RŮZNÉ PROVEDENÍ)
	Ráže	různé (nejčastěji. 22)
	Výrobce	amatérská výroba
	Zemně původu	
	Zdroj foto	Policie ČR Odbor kriminálnícké techniky a expertiz Hradec Králové

Obr. č. 14

	ZBRANĚ	ADAPTÉR PRO NOČNÍ VIDĚNÍ (NOKTOVIZOR) ATN PS 22 - SYSTÉM DAY/NIGHT
	Ráže	ATN USA
	Výrobce	Leupold Mark 4 3,5-10x40
	Zemně původu	
	Zdroj foto	www.mans-toys.com

Obr. č. 15

9.2. Zkušební značky Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva s vymezením období jejich používání³⁸

	Zbraně s jednou drážkovanou hlavní, povinná zkouška černým prachem Praha, 1891 - 1931
	Zbraně s jednou drážkovanou hlavní, povinná zkouška černým prachem Vejpřty, 1891 - 1931
	Zbraně se dvěma drážkovanými hlavními, povinná zkouška černým prachem Praha, 1891 - 1931
	Zbraně se dvěma drážkovanými hlavními, povinná zkouška černým prachem Vejpřty, 1891 - 1931 Identifikační značka zkušebny zbraní ve Věprtech 1941 - 1945
	Zbraně s hlavními s hladkým vývrtem, povinná zkouška černým prachem Revolvery a pistole, povinná zkouška černým prachem Praha, 1891 - 1918
	Zbraně s hlavními s hladkým vývrtem, povinná zkouška černým prachem Revolvery a pistole, povinná zkouška černým prachem Vejpřty, 1891 - 1918
	Zbraně s hlavními s hladkým a drážkovaným vývrtem, dobrovolná zkouška bezdýmným prachem Revolvery a pistole, dobrovolná zkouška bezdýmným prachem Praha, 1899 - 1931
	Zbraně s hlavními s hladkým a drážkovaným vývrtem, dobrovolná zkouška bezdýmným prachem Revolvery a pistole, dobrovolná zkouška bezdýmným prachem Vejpřty, 1899 - 1931
	Zbraně s hlavními s hladkým a drážkovaným vývrtem, povinná zkouška černým prachem Revolvery a pistole, povinná zkouška černým prachem Praha 1918 - 1931
	Zbraně s hlavními s hladkým a drážkovaným vývrtem, povinná zkouška černým prachem Revolvery a pistole, povinná zkouška černým prachem Vejpřty, 1918 - 1931
	a) Zbraně dovážené z Belgie, Praha 1926 - 1940 b) Zbraně dovážené z Německa, Praha 1940 - 1941
	Zbraně dovážené z Belgie, Vejpřty, 1926 - 1938
	Zbraně s jednou drážkovanou hlavní, dobrovolná zkouška černým prachem Praha 1931 - 1939, 1945 - 1962
	Zbraně se dvěma drážkovanými hlavními, povinná zkouška černým prachem Praha 1931 - 1939, 1945 - 1955 dobrovolná zkouška, Praha 1955 - 1962
	Zbraně s hlavními s hladkým a drážkovaným vývrtem, povinná zkouška černým prachem, Revolvery a pistole, povinná zkouška černým prachem, Praha 1931 - 1955 Zbraně se dvěma drážkovanými hlavními, dobrovolná zkouška černým prachem, Praha 1962 - 1984 Zbraně s hlavními s hladkým vývrtem, dobrovolná zkouška černým prachem, Praha 1955 - 1984
	Kusové ověřování zbraně nabíjené ústím určené pro černý prach Praha od 1984
	Zbraně s hladkým vývrtem, povinná zkouška bezdýmným prachem Praha, 1931 - 1962
	Kusové ověřování zbraně s hladkým vývrtem na bezdýmný prach Praha od 1962
	Kusové ověřování zbraně s drážkovaným vývrtem nabíjené závěrem, povinná zkouška bezdýmným prachem Praha 1931 - 1984 Expanzní přístroje 1955 - 1962

³⁸ Převzato: <http://www.cuzs.cz>

	Kusové ověřování zbraní s drážkovaným vývrtem, povinná zkouška bezdýmným prachem Praha od 1984
	Zbraně s jednou drážkovanou hlavní, dobrovolná zkouška černým prachem Praha 1940 - 1945
	Zbraně se dvěma drážkovanými hlavními, povinná zkouška černým prachem Praha 1940 - 1945
	Rozlišovací značka zkušebny v Brně 1946 - 1952
	Rozlišovací značka zkušebny v Brně 1946 - 1952 odlišná modifikace
	Expanzní přístroje, povinná zkouška 1962 - 1984, Kusové ověřování signálních, metných, narkotizačních, plynových zbraní, expanzních zbraní a přístrojů od 1984 Praha
	Plynové zbraně a střelivo do nich, povinná zkouška Praha 1955 - 1962
	Plynové zbraně a střelivo do nich, povinná zkouška Praha 1962 - 1993
	Ostatní střelivopro palné zbraně a expanzní přístroje, povinná zkouška Praha 1962 - 1984
	Typová kontrola střeliva do plynových zbraní Praha od 1993
	Kusové ověřování brokovnic - vyšší zkouška Praha od 1984
	Homologace plynových zbraní, expanzních zbraní a přístrojů Praha od 1984
	Identifikační značka České státní zkušebny zbraní a střeliva v Praze Praha od 1997 do 2000 Identifikační značka Českého úřadu pro zkoušení zbraní a střeliva v Praze Praha od 2000
	Opakované kusové ověřování všech typů zbraní Praha od 1997
	Kusové ověřování brokovnic - ocelové broky Praha od 1997
	Typová kontrola střeliva Praha od 1984
	Typová kontrola střeliviny Praha od 1984
	Kontrolní znehodnocovací značka pro znehodnocené zbraně, hlavní části zbraně, zakázané doplňky zbraně nebo jejich řezy Držitel zbrojní licence registrační číslo 1 (vydané v roce 2003)